

ધર્મ-સુ-રામ-અભય મંજુષા - ૪

॥ नमोनमः श्री गुरुभ्यो नमः ॥ श्री गुरुभ्यो नमः ॥ श्री गुरुभ्यो नमः ॥

ॐ

क्रमांक: _____

स्थान: _____

धर्म-सुनाराम-अभय

मंजुषा भाग - ४

पंचसूत्र, शान्त सुधारस, जूहत् संग्रहणी, योगशास्त्र

● संपादक ●

प्रणर प्रवचनकार प.पू. मुनिराज
श्री हितरत्नविजयज् म.सा. (उहेलावाणा)

● विमोचन कर्ता ●

त्रीकमयंद द्विपयंद कोयर (भिकानेरवाणा)
पुत्र - हेमयंदभाई, अनिलभाई
प्रपौत्र - सुमितभाई, राहुलभाई

● प्रकाशक ●

श्री आदेश्वर जिनालय कैलासनगर
श्वे. मूर्ति. पू. जैन संघ, सुरत.

विजयशीलयंद्रसूरि ग्रंथ संग्रह

પ્રકાશન : આસો સુદ - ૧૧ રવિવાર તા. ૨૪-૧૦-૨૦૦૪

પ્રથમ આવૃત્તિ - ઇ.સ. ૨૦૦૪ નકલ - ૧૦૦૦

મુલ્ય : રૂ. ૧૫=૦૦ આખા સેટની કિંમત : રૂ. ૬૦=૦૦

દ્રવ્ય સહાયક

શ્રી આદેશ્વર જિનાલય

કેલાસનગર શ્વે. મૂર્તિ. પૂ. જેન સંઘ, સુરત.

ડૉ. સુરેશભાઈ ઝવેરી જેન ધર્મ પ્રસારણ ટ્રસ્ટ,
સુરત.

● અગત્યની સુચના ●

જ્ઞાનખાતામાંથી આ પુસ્તક પૂ. સાધુ-
સાધ્વીજી ભગવંતોને અને જ્ઞાનભંડારોને ભેટ
આપવામાં આવેલ છે. એટલે કોઈપણ
ગૃહસ્થે આ પુસ્તકની માલીકી કરવી નહીં.

મુદ્રક : રૂપભ ગ્રાફિક્સ, નવસારી. ફોન : ૨૪૯૦૧૨, ૨૫૧૩૫૯

● પ્રાપ્તિ સ્થાન ●

આચાર્યશ્રી સુરેન્દ્રસૂરીશ્વરજી જેન તત્ત્વજ્ઞાન શાળા
ઝવેરીવાડ, પટણીની ખડકી, અમદાવાદ - ૧

આચાર્યશ્રી વિજય રામસૂરીશ્વરજી જેન જ્ઞાનમંદિર ટ્રસ્ટ
શ્રી આદિશ્વર ભગવાન તથા શ્રી નાકોડા પાર્શ્વનાથ
જિનાલય જેન આરાધના ભવન,
૬૦ ફૂટ રોડ, ભાયંદર (વેસ્ટ) મુંબઈ, જિ. થાણા
પીન - ૪૦૧૧૦૧ (મહા.)

શ્રી જેન શ્રમણ શ્રાદ્ધ સેવા ટ્રસ્ટ
શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ જિનાલય
સ્ટેશન વિસ્તાર, હાઈવે, મુ.પો. ભીલડી
તા. નવાડીસા, જિ. બનાસકાંઠા (ઉ. ગુ.)

જગદીશ એ. પારેખ
મહાવીર સ્ટોર્સ
૯/૬ મેઘ ધનુષ્ય કોમ્પ્લેક્સ, શીવમ હોટલની સામે,
કલ્પનાવાડીની બાજુમાં, અડાજણ પાટીયા, સુરત.
મો. ૯૮૨૫૭ ૧૧૬૮૨

શ્રી પંચ સૂત્ર

પ્રથમ સૂત્ર - પાપ પ્રતિઘાત - ગુણ બીજાધાન

શામો વીઅરાગાણં સવ્વણૂણં દેવિંદપૂઈઆણં
જહટ્ટિઅવત્થુવાઈણં તેલુક્કગુરુણં અરુહંતાણં ભગવંતાણં.

જે એવમાઈક્ખંતિ-ઈહ ખલુ અણાઈ જીવે, અણાઈ-જીવરસ
ભવે અણાઈ-કમ્મસંજોગ-નિવત્તિએ, દુક્ખરૂવે, દુક્ખફલે,
દુક્ખાણુબંધે એઅસ્સ ણં વુચ્છિત્તી સુદ્ધધમ્માઓ, સુદ્ધધમ્મસંપત્તી
પાવકમ્મવિગમાઓ, પાવકમ્મવિગમો તહાભવત્તાઈભાવઓ.

તસ્સ પુણ વિવાગસાહણાણિ ૧ ચઉસરણાગમણં ૨
દુક્કડગરિહા ૩ સુકડાણ સેવણં, અઓ કાયવ્વમિણં હોઉકામેણં
સયા સુપ્પણિહાણં ભુજ્જો ભુજ્જો સંકિલેસે તિકાલમસંકિલેસે.

જાવજજીવં મે ભગવંતો પરમતિલોગનાહા અણુત્તર
પુણસંભારા ખીણારાગદોસમોહા, અચિંતચિંતામણી, ભવ
જલહિપોઆ, એગંતસરણા અરહંતા સરણં.

તહા પહીણજરામરણા, અવેયકમ્મકલંકા, પણક્રવાબાહા,
કેવલનાણદંસણા, સિદ્ધિપુરનિવાસી, નિરુવમસુહસંગયા, સવ્વહા
કયકિચ્ચા સિદ્ધાં સરણં.

તહા પસંતગંભીરાસયા, સાવજજજોગવિરયા,
પંચવિહાયારજાણાગા, પરોવયારનિરયા, પઉમાઈનિદંસણા,
ઝાણજઝયણસંગયા, વિસુજઝમાણભાવા સાહૂ સરણં.

તહા સુરાસુરમણુઅપૂઈઓ, મોહતિમિરંસુમાલી, રાગદ્દોસ,
વિસપરમમંતો, હેઉ સયલકલ્લાણાણં કમ્મ વણાવિહાવસૂ,

સાહગો સિદ્ધભાવસ્સ, કેવલિપણ્ણત્તો ધમ્મો જાવજજ્જવં મે
ભગવં સરણં, સરણમુવગાઓ અ એએસિં ગરિહામિ દુક્કડમ્.

જં ણં અરહંતેસુ વા, સિદ્ધેસુ વા, આયરિએસુ વા, ઉવજાયાએસુ
વા, સાહૂસુ વા, સાહુણીસુ વા, અન્નેસુ વા, ધમ્મદ્દાણેસુ
માણાણિજજેસુ, પૂઅણિજજેસુ તહા, માઈસુ વા, પિઈસુ વા,
બંધૂસુ વા, મિત્તેસુ વા, ઉવયારીસુ વા, ઓહેણ વા, જીવેસુ,
મગ્ગઢ્ઠિએસુ અમગ્ગઢ્ઠિએસુ મગ્ગસાહણેસુ અમગ્ગસાહણેસુ
જં કિંચિ, વિતહમાયરિઅં અણાયરિઅવ્વં અણિચ્છિઅવ્વં પાવં
પાવાણુબંધિ, સુહુમં વા, બાયરં વા, મણેણ વા, વાયાએ વા,
કાયેણ વા, કયં વા, કારાવિઅં વા, અણુમોઈઅં વા, રાગેણ વા,
દોસેણ વા, મોહેણ વા, ઈત્થ વા જમ્મે જમ્મંતરેસુ વા,
ગરહિઅમેઅં દુક્કડમેઅં ઉજ્જિઅવ્વમેઅં વિઆણિઅં મએ,
કલ્લાણમિત્તગુરુભગવંતવયણાઓ, એવમેઅં તિ રોઈઅં,
સદ્ધાએ, અરિહંતસિદ્ધસમક્ખં, ગરિહામિ અહમિણં દુક્કડમેઅં
ઉજ્જિઅવ્વમેઅં ઈત્થ મિચ્છામિ દુક્કડં, મિચ્છામિ દુક્કડં,
મિચ્છામિ દુક્કડં.

હોઉ મે એસા સમ્મં ગરિહા, હોઉ મે અકરણનિયમો, બહુમયં
મમેઅં તિ ઈચ્છામો અણુસઢ્ઠિં અરહંતાણં ભગવંતાણં ગુરુણં
કલ્લાણમિત્તાણં તિ.

હોઉ મે એએહિં સંજોગો, હોઉ મે એસા સુપત્થણા, હોઉ મે
ઈત્થ બહુમાણો, હોઉ મે ઈઓ મુકખબીઅં તિ. પત્તેસુ એએસુ
અહં સેવારિહે સિઆ, આણારિહે સિઆ, પડિવત્તિજુત્તે સિઆ.

નિરઈઆરપારગે સિઆ.

સંવિગ્ગો જહાસત્તિએ સેવેમિ સુકડં, અણુમોએમિ સવ્વેસિં
અરહંતાણં અણુકાણં, સવ્વેસિં સિદ્ધાણં સિદ્ધભાવં, સવ્વેસિં
આયરિયાણં આયારં, સવ્વેસિં ઉવજ્જાયાણં સુત્તપ્પયાણં, સવ્વેસિં
સાહૂણં સાહુકિરિઅં, સવ્વેસિં સાવગાણં મુકખસાહણજોગે,
સવ્વેસિં દેવાણં, સવ્વેસિં જીવાણં હોઉકામાણં કલ્લાણાસયાણં
મગ્ગસાહણજોગે.

હોઉ મે એસા અણુમોઅણા, સમ્મં વિહિપુવ્વિઆ, સમ્મં
સુદ્ધાસયા, સમ્મં પડિવત્તિરૂવા, સમ્મં નિરઈયારા, પરમગુણ
જુત્તઅરહંતાઈસામત્થઓ, અચિન્તસત્તિજુત્તા હિ તે ભગવંતો
વીઅરાગા, સવ્વણ્ણૂ પરમકલ્લાણા, પરમ - કલ્લાણહેઉ સત્તાણં.

મૂઠે અમ્હિ પાવે, અણાઈમોહવાસિએ, અણભિન્ને ભાવઓ
હિઆહિઆણં, અભિન્ને સિઆ, અહિઅનિવિત્તે સિઆ,
હિઅપવિત્તે સિઆ, આરાહગે સિઆ, ઉચિઅ-પડિવત્તીએ
સવ્વસત્તાણં સહિઅં તિ ઈચ્છામિ સુકડં ઈચ્છામિ સુકડં ઈચ્છામિ
સુકડં.

એવમેઅં સમ્મં પઢમાણસ્સ સુણમાણસ્સ અણુપ્પેહમાણસ્સ
સિઢિલીભવંતિ પરિહાયંતિ ખિજ્જંતિ અસુહકમ્માણુબંધા,
નિરણુબંધે વાડસુહકમ્મે ભગ્ગસામત્થે સુહપરિણામેણં કડગબદ્ધે
વિવ વિસે, અપ્પફલે સિઆ, સુહાવણિજ્જે સિઆ, અપુણભાવે
સિઆ.

તહા આસગલિજ્જંતિ પરિપોસિજ્જંતિ - નિમ્મવિજ્જંતિ

સુહ - કમ્માણુબંધા, સાણુબંધં ચ સુહકમ્મં, પગિઠ્ઠં
 પગિઠ્ઠાવજ્જિજાનં નિયમફલયં સુપઉત્તે વિવ મહાગએ સુહફલે
 સિઆ, સુહપવત્તગે સિઆ, પરમસુહસાહગે સિઆ, અઓ
 અપડિબંધમેઅં અસુહભાવનિરોહેણં સુહભાવબીઅં તિ,
 સુપ્પણિહાણં સમ્મં પઢિઅવ્વં, સમ્મં સોઅવ્વં, સમ્મં
 અણુપ્પેહિઅવ્વં તિ.

નમો નમિઅનમિઆણં પરમગુરુવીઅરાગાણં, નમો
 સેસણમુક્કારારિહાણં, જયઉ સવ્વણ્ણસાસણં, પરમસંબોહીએ
 સુહિણો ભવંતુ જીવા, સુહિણો ભવંતુ જીવા, સુહિણો ભવંતુ
 જીવા.

મહોપાધ્યાયશ્રીવિનયવિજયવિરચિતઃ

શ્રી શાન્ત સુધારસઃ

અનિત્ય ભાવના

(શાર્દૂલવિક્રિડિતં વૃત્તમ્)

નીરન્ત્રે ભવકાનને પરિગલત્ - પચ્ચાશ્રવામ્મોધરે,
 નાના- કર્મલતા-વિતાનગહને, મોહાન્ધકારોદ્ધુરે।
 બ્રાન્તાનામિહ દેહિનાં હિતકૃતે, કારુણ્ય-પુણ્યાત્મભિ-
 સ્તીર્થશૈઃ પ્રથિતાસ્સુધારસકિરો, રમ્યા ગિરઃ પાન્વુ વઃ ॥૧॥

(દ્વિતવિલમ્બિતં વૃત્તત્રયમ્)

સ્ફુરતિ ચેતસિ ભાવનયા વિના,
 ન વિદુષામપિ શાન્ત-સુધારસઃ।

ન ય સુખં કૃશમપ્યમુના વિના,
જગતિ મોહ- વિષાદ વિષાકુલે ॥ ૨ ॥

યદિ ભવભ્રમ-ખેદ-પરાઙ્મુખં,
યદિ ચ ચિત્તમનન્તસુખોન્મુખમ્ ।
શૃણુત તત્સુધિયઃ શુભભાવના-
હમૃતરસં મમ શાન્તસુધારસમ્ ॥ ૩ ॥

સુમનસો મનસિ શ્રુતપાવના,
નિદધતાં દ્વ્યધિકા દશ ભાવનાઃ ।
યદિહ રોહતિ મોહિતરોહિતા-
હદ્ભુતગતિર્વિદિતા સમતાલતા ॥ ૪ ॥

(રથોદ્ધતાવૃત્તમ્)

આર્તરૌદ્રપરિણામપાવક-, પ્લુષ્ટ-ભાવુક વિવેક-સૌષ્ઠવે ।
માનસે વિષયલોલુપાત્મનાં, ક્વ પ્રરોહતિતમાં શમાઙ્કુરઃ ॥ ૫ ॥

(વસન્તતિલકાવૃત્તમ્)

યસ્યાશયં શ્રુતકૃતાતિશયં વિવેક-
પીયૂષ-વર્ષ રમણીય-તમં શ્રયન્તે ।
સદ્ભાવના-સુરલતા ન હિ તસ્ય દૂરે,
લોકોત્તર-પ્રશમ સૌખ્ય-ફલ પ્રસૂતિઃ ॥ ૬ ॥

(અનુષ્ટુબ્વૃત્તદ્વયમ્)

અનિત્યત્વા-હશરણતે, ભવમેકત્વમન્યતામ્ ।
અશૌચમાશ્રવં યાત્મન્ !, સંવરં પરિભાવય ॥ ૭ ॥
કર્મણો નિર્જરાં ધર્મ-સૂકતતાં લોકપદ્ધતિમ્ ।

બોધિ -દુર્લભતામેતાં, ભાવયન્ મુચ્ચસે ભવાત્ ॥ ૮ ॥
(પુષ્પિતાગ્રાવૃત્તમ્)

વપુરવપુરિદં વિદમ્ભલીલા -
પરિચિતમપ્યતિભક્તગુરં નરાણામ્ ।
તદતિભિદુર-યૌવનાવિનીતં,
ભવતિ કથં વિદુષાં મહોદયાય ॥ ૯ ॥
(શાર્દૂલવિકિડિતવૃત્તમદ્વયમ્)

આયુર્વાયુતરત્તરજ્જતરલં, લગ્નાપદઃ સમ્પદઃ ;
સર્વેડપીન્દ્રિયગોચરાશ્ચ ચટુલાઃ સન્ધ્યાભ્રરાગાદિવત્ ।
મિત્રસ્ત્રીસ્વજનાદિસજ્જમસુખં , સ્વપ્રેન્દ્રજાલોપમં;
તત્ કિં વસ્તુ ભવે ભવેદિહ મુદા-માલમ્બનં યત્સતામ્ ॥ ૧૦ ॥
પ્રાતર્બ્રાતરિહાવદારુચયો, યે ચેતનાચેતના;
દૃષ્ટા વિશ્વમનઃપ્રમોદવિદુરા, ભાવાઃસ્વતઃસુન્દરાઃ ।
તાંસ્તત્રૈવ દિને વિપાક-વિરસાન્, હા નશ્યતઃ પશ્યત-
શ્ચેતઃ પ્રેતહતં જહાતિ ન ભવ-પ્રેમાનુબન્ધં મમ ॥ ૧૧ ॥
(પ્રથમભાવનાગેયાષ્ટકમ્ -રામગિરિ-રાગ)

મૂઢ મુહ્યસિ મુધા મૂઢ મુહ્યસિ મુધા,
વિભવમનુચિન્ત્ય હ્યદિ સપરિવારમ્ ,
કુશંશિરસિ નીરમિવ ગલદનિલ-કમ્પિતં,
વિનય જાનીહિ જીવિતમસારમ્ ॥ ૧ ॥
પશ્ય ભક્તગુરમિદં વિષયસુખ -સોદ્દં,
પશ્યતામેવ નશ્યતિ સહાસમ્ ।

એતદનુહરતિ સંસારરૂપં રયા-
જજવલજજલબાલિકા -રુચિવિલાસમ્ ॥ ૨ ॥

હન્ત હતયૌવનં, પુચ્છમિવ શૌવનં,
કુટિલમતિ તદપિ લઘુદૃષ્ટનષ્ટમ્ ;
તેન બત પરવશાઃ પરવશા-હતધિયઃ,
કટુકમિહ કિં ન કલયન્તિ કષ્ટમ્ ॥ ૩ ॥

યદપિ પિણ્યાકતામજ્જમિદમુપગતં,
ભુવનદુર્જયજરાપીતસારમ્ ।
તદપિ ગતલજજમુજ્જતિ મનો નાજિનાં,
વિતથમતિ કુથિતમન્મથવિકારમ્ ॥ ૪ ॥

સુખમનુત્તરસુરાવધિ યદતિમેદુરં,
કાલતસ્તદપિ કલયતિ વિરામમ્ ।
કતરદિતરત્તદા વસ્તુ સાંસારિકં,
સ્થિરતરં ભવતિ ચિન્તય નિકામમ્ ॥ ૫ ॥

યૈઃ સમં કીડિતા યે ચ ભૃશમીડિતા,
યૈઃ સહાકૃષ્મહિ પ્રીતિવાદમ્ ॥
તાન્ જનાન્ વીક્ષ્ય બત ભસ્મભૂયજ્જતાન્,
નિર્વિશક્કાઃ સ્મ ઇતિ ધિક્ પ્રમાદમ્ ॥ ૬ ॥

અસકૃદ્દુન્મિષ્ય નિમિષન્તિ સિન્ધૂર્મિવ-
ચ્યેતનાચેતના : સર્વભાવાઃ ।
ઈન્દ્રજાલોપમાઃ સ્વજનધનસજ્જમા-
સ્તેષુ રજ્યન્તિ મૂઢસ્વભાવાઃ ॥ ૭ ॥

કવલયન્નવિરતં જજ્ઞમાજજ્ઞમં,
 જગદહો નૈવ તૃપ્યતિ કૃતાન્તઃ।
 મુખગતાન્ ખાદતસ્તસ્ય કરતલગતૈ -
 ન કથમુપલપ્સ્યતેડસ્માભિરન્તઃ ॥ ૮ ॥
 નિત્યમેકં ચિદાનન્દમયમાત્મનો,
 રૂપમભિરૂપ્ય સુખમનુભવેયમ્ ,
 પ્રશમરસ નવસુધા- પાનવિનયોત્સવો,
 ભવતુ સતતં સતામિહ ભવેડયમ્ ॥ ૯ ॥

અશરણ ભાવના

(શાર્દૂલવિકીડિતમ્)

યે ષટ્ખણ્ડમહીમહીનતરસા, નિર્જિત્ય બબ્રાજિરે,
 યે ચ સ્વર્ગભુજો ભુજોઽર્જિતમદા, મેદુર્મુદા મેદુરાઃ।
 તેઽપિ કુરકૃતાન્તવક્ત્રરદનૈ-ર્નિર્દલ્યમાના હઠા-
 દત્રાણાઃ શરણાય હા દશદિશઃ પ્રૈક્ષન્ત દીનાનનાઃ ॥ ૧ ॥

(સ્વાગતાવૃત્તમ્)

તાવદેવ મદવિભ્રમમાલી, તાવદેવ ગુણગૌરવશાલી;
 યાવદક્ષમ-કૃતાન્ત -કટાક્ષૈ નૈક્ષિતો વિશરણો નરકીટઃ ॥ ૨ ॥

(શિખરિણીવૃત્તમ્)

પ્રતાપૈવ્યપિન્નં ગલિતમથ તેજોભિરુદિતૈ-
 ર્ગતં ધૈર્યોદ્યોગૈઃ શ્લથિતમથ પુષ્ટેન વપુષા।
 પ્રવૃત્તં તદ્દ્રવ્યગ્રહણવિષયે બાન્ધવજનૈ -
 જને કીનાશેન પ્રસભમુપનીતે નિજવશમ્ ॥ ૩ ॥

(દ્વિતીયભાવનાગેયાષ્ટકમ્ માઝુણી-રાગ)
 સ્વજનજનો બહુધા હિતકામં, પ્રિતિરસૈરભિરામમ્ ।
 મરણદશાવશમુપગતવન્તં રક્ષતિ કોડપિ ન સન્તમ્ ॥
 વિનય! વિધીયતાં રે, શ્રીજિનધર્મઃ શરણમ્ ;
 અનુસન્ધીયતાં રે, શુચિતરચરણસ્મરણમ્. ॥ ૧ ॥
 તુરગરથેભનરાવૃત્તિકલિતં, દધતં બલમસ્ખલિતમ્ ।
 હરતિ યમો નરપતિમપિ દીનં, મૈનિક ઇવ લઘુમીનમ્ ॥ ૨ ॥
 પ્રવિશતિ વજ્રમયે યદિ સદને, તૃણમથ ઘટયતિ વદને ।
 તદપિ ન મુગ્ધયતિ હતસમવર્તી, નિર્દય પૌરુષનર્તી ॥ ૩ ॥
 વિદ્યામન્ત્રમહૌષધિસેવાં, સૃજતુ વશીકૃતદેવામ્ ।
 રસતુ રસાયનમુપયયકરણં, તદપિ ન મુગ્ધયતિ મરણમ્ ॥ ૪ ॥
 વપુષિ ચિરં નિરુણદ્ધિ સમીરં, પતતિ જલધિપરતીરમ્ ।
 શિરસિ ગિરેરધિરોહતિ તરસા, તદપિ સ જ્યૈર્યતિ જરસા ॥ ૫ ॥
 સૃજતીમસિતશિરોરુહલલિતં, મનુજશિરઃ સિતપલિતમ્ ।
 કો વિદધાનાં ભૂઘરનમરસં, પ્રભવતિ રોદ્ધું જરસમ્. ॥ ૬ ॥
 ઉઘત ઉગ્રરુજા જનકાયઃ, કઃ સ્યાત્તત્ર સહાયઃ ।
 એકોડનુભવતિ વિધુરુપરાગં, વિભજતિ કોડપિ ન ભાગમ્ ॥ ૭ ॥
 શરણમેકમનુસર ચતુરજ્ઞં, પરિહર મમતાસર્જમ્ ।
 વિનય! રચય શિવસૌખ્યનિધાનં, શાન્તસુધારસપાનમ્ ॥ ૮ ॥

સંસાર ભાવના

(શિખરિણી વૃત્તત્રયમ્)

ઈતો લોભઃ ક્ષોભં, જનયતિ દુરન્તે દવ ઈવો-

લ્લસલ્લાભામ્ભોભિઃ કથમપિ ન શક્યઃ શમયિતુમ્ ।
 ઈતસ્તૃષ્ણાડક્ષાણાં, તુદતિ મૃગતૃષ્ણેવ વિફલા,
 કથં સ્વસ્થૈઃસ્થેયં, વિવિધભયભીમે ભવવને ॥ ૧ ॥

ગલત્યેકા ચિન્તા ભવતિ પુનરન્યા તદધિકા,
 મનોવાક્રકાયે હા ! વિકૃતિરતિરોષાત્તરજસઃ
 વિપદ્ગતાવર્તે, ઝટિતિ પતયાલોઃ પ્રતિપદં
 ન જન્તો : સંસારે, ભવતિ કથમપ્યર્તિવિરતિઃ ॥ ૨ ॥

સહિત્વા સન્તાપા- નશુચિજનની કુક્ષિકુહરે,
 તતો જન્મ પ્રાપ્ય, પ્રચુરતરકષ્ટક્રમહતઃ ।
 સુખાભાસૈર્યાવત્, સ્પૃશતિ કથમમપ્યર્તિવિરતિં ,
 જરા તાવત્ કાયં, કવલયતિ મૃત્યોઃ સહચરી ॥ ૩ ॥

(ઈન્દ્રવજ્રાવૃત્તમ્)

વિભ્રાન્તચિત્તો બત બમ્બ્રમીતિ,
 પક્ષીવ રુદ્ધસ્તનુપગ્જેરેડઙ્ગી ।
 નુત્રો નિયત્યાડતનુકર્મતન્તુ-
 સન્દાનિતઃ સન્નિહિતાન્તકૌતુઃ ॥ ૪ ॥

(અનુષ્ટુબ્ધવૃત્તમ્)

અનન્તાન્ પુદ્ગલાવર્તા -નનન્તાનન્તરૂપભૃત્ ।
 અનન્તશો ભ્રમત્યેવ, જીવોડનાદિભવાર્ણવે ॥ ૫ ॥

(તુતીયભાવનાગેયાષ્ટકમ્ કેદાર - રાગ)

કલય સંસારમતિદારુણં, જન્મમરણાદિભયભીત રે ।
 મોહરિપુણેહ સગલગ્રેહં, પ્રતિપદં વિપદમુપનીત રે ॥ ૧ ॥

સ્વજનતનયાદિપરિચયગુણૈ- રિહ મુધા બધ્યસે મૂઢ રે।
 પ્રતિપદં નવનવૈરનુભવૈઃ, પરિભવૈરસકૃદ્દુપગૂઢ રે ॥ ૨ ॥
 ઘટયતિ ક્વચન મદમુન્નતેઃ, ક્વચિદહો હીનતાદીન રે।
 પ્રતિભવં રૂપમપરાપરં, વહસિ બત કર્મશાધીન રે ॥ ૩ ॥
 જાતુ શૈશવદશાપરવશો, જાતુ તારુણ્યમદમત્ત રે।
 જાતુ દુર્જયજરાજર્જરો, જાતુ પિતૃપતિકરાયત્ત રે ॥ ૪ ॥
 પ્રજતિ તનયોડપિ નનુ જનકતાં, તનયતાં પ્રજતિ પુનરેષ રે
 ભાવયન્વિકૃતિમિતિ ભવગતે-સૂત્યજતમાં નૃભવશુભશેષ રે॥ ૫ ॥
 યત્ર દુઃખાર્તિગદ્દવલવૈ-રનુદિનં દહ્યસે જીવ રે।
 હન્ત તત્રૈવ રજ્યસિ ચિરં, મોહમદિરામદતતક્ષીબ રે ॥ ૬ ॥
 દર્શયન્ કિમપિ સુખવૈભવં, સંહરંસ્તદથ સહસૈવ રે।
 વિપ્રલભ્યયતિ શિશુમિવ જનં, કાલબટુકોડયમત્રૈવ રે॥ ૭ ॥
 સકલસંસારભયભેદકં, જિનવયો મનસિ નિબધાન રે।
 વિનય પરિણમય નિઃશ્રેયસં, વિહિતશમરસસુધાપાન રે॥ ૮ ॥

ઈતિ તૃતીયઃ પ્રકાશઃ

એકત્વ ભાવના

(સ્વાગતાવૃત્તમ્)

એક એવ ભગવાનયમાત્મા, જ્ઞાનદર્શનતરજ્જસરજ્જઃ।
 સર્વમન્યદુપકલ્પિતમેતદ્, વ્યાકુલીકરણમેવ મમત્વમ્ ॥ ૧ ॥
 (પ્રબોધતાવૃત્તત્રયમ્)

અબુધૈઃ પરભાવલાલસા-લસદજ્ઞાનદશાવશાત્મભિઃ।
 પરવસ્તુષુ હા સ્વકીયતા, વિષયાવેશવશાદ્ વિકલ્પ્યતે॥ ૨ ॥

કૃતિનાં દયિતેતિ ચિન્તનં, પરદારેષુ, યશા વિપત્તયે ।
 વિવિધાર્તિભયાવહં તથા, પરભાવેષુ મમત્વભાવનમ્ ॥ ૩ ॥
 અધુના પરભાવસંવૃતિં હર, ચેતઃ પરિતોડવગુણિઠતામ્ ।
 ક્ષણમાત્મવિચારચન્દન, દુમવાતોર્મિરસાઃ સ્પૃશન્તુ મામ્ ॥ ૪ ॥
 (અનુષ્ટુબ્ધવૃત્તમ્)

એકતાં સમતોપેતા-મેનામાત્મન્ વિભાવય ।
 લભસ્વ પરમાન્દ-સમ્પદં નમિરાજવત્ ॥ ૫ ॥
 (ચતુર્થ ભાવનાગેયાષ્ટકમ્ પરજ્ઞયા-રાગ)
 વિનય ચિન્તય વસ્તુતત્ત્વં, જગતિ નિજમિહ કસ્ય કિમ્ ।
 ભવતિ મતિરિતિ યસ્ય હૃદયે, દુરિતમુદયતિ તસ્ય કિમ્ ॥ ૧ ॥
 એક ઉત્પદ્યતે તનુમા-નેક એક વિપદ્યતે ।
 એક એવ હિ કર્મ ચિનુતે, સૈક્કઃ ફલમશ્નુતે ॥ ૨ ॥
 યસ્ય યાવાન્ પરપરિગ્રહો, વિવિધમમતાવીવધઃ ।
 જલધિવિનિહિતપોતયુક્ત્યા, પતતિ તાવદસાવધઃ ॥ ૩ ॥
 સ્વસ્વભાવં મદ્યમુદિતો, ભુવિ વિલુપ્ય વિચેષ્ટતે ।
 દશ્યતાં પરભાવઘટનાત્, પતતિ વિલુઠતિ જૃમ્ભતે ॥ ૪ ॥
 પશ્ય કાઞ્ચનમિતરપુદ્ગલ-મિલિતમઞ્ચતિ કાં દશામ્ ।
 કેવલસ્ય તુ તસ્ય રૂપં, વિદિતમેવ ભવાદશામ્ ॥ ૫ ॥
 એવમાત્મનિ કર્મવશતો, ભવતિ રૂપમનેકધા ।
 કર્મમલરહિતે તુ ભવગતિ, ભાસતે કાઞ્ચનવિધા ॥ ૬ ॥
 જ્ઞાનદર્શનચરણપર્યવ-પરિવૃતઃ પરમેશ્વરઃ ।
 એક એવાનુભવસદને, સ રમતામવિનશ્વરઃ ॥ ૭ ॥

રુચિરસમતામૃતરસં ક્ષણ-મુદિતમાસ્વાદ્ય મુદા ।

વિનય! વિષયાતીતસુખરસ, રતિરુદ્ગ્યતુ તે સદા ॥ ૮ ॥

ઈતિ ચતુર્થઃ પ્રકાશઃ

અન્યત્વ ભાવના

(ઉપજાતિવૃત્તમ્)

પરઃપ્રવિષ્ઠઃ કુરુતે વિનાશં, લોકોક્તિરેષા ન મૃષેતિ મન્યે ।

નિર્વિશ્ય કર્માણુભિરસ્ય કિં કિં, જ્ઞાનાત્મનો નો સમપાદિ કષ્ટમ્ ॥ ૧ ॥

(સ્વાગતાવૃત્તમ્)

બિઘસે નનુ કિમન્યકથાર્તઃ, સર્વદૈવ મમતાપરતન્ત્રઃ ।

ચિન્તયસ્યનુપમાન્ કથમાત્મન્, નાત્મનો ગુણમણીન્ કદાપિ ॥ ૨ ॥

(શાર્દુલવિકીડિતવૃત્તદ્વયમ્)

યસ્મૈ ત્વં યતસે બિભેષિ ચ યતો, યત્રાનિશં મોદસે,

યદચ્છોયસિ યદદિચ્છસિ હૃદા, યત્રાપ્ય પેપ્રીયસે, ।

સ્નિગ્ધો યેષુ નિજસ્વભાવમમલં, નિર્લોઢ્ય લાલપ્યસે,

તત્સર્વં પરકીયમેવ ભગવન્, -નાત્મન્ કિઞ્ચિત્તવ ॥ ૩ ॥

દુષ્ટાઃ કષ્ટકદર્થનાઃકતિ ન તાઃ, સોઢસ્ત્વયા સંસૃતૌ,

તિર્યક્નારકયોનિષુ પ્રતિહતશિષ્ણો વિભિન્નો મુહુઃ ।

સર્વં તત્ પરકીયર્વિલસિંત, વિસ્મૃત્ય તેષ્વેવ હા,

રજ્યન્ મુહ્યાસિ મૂઢ! તાનુપચરન્ નાત્મન્ કિં લજ્જસે ॥ ૪ ॥

(અનુષ્ટુબ્ધવૃત્તમ્)

જ્ઞાનદર્શનચારિત્ર-કેતનાં ચેતના વિના

સર્વમન્યદ્વિનિશ્ચિત્ય, યતસ્વ સ્વહિતામયે

॥ ૫ ॥

(પગ્યમભાવનાગેયાષ્ટકમ્ શ્રી-રાગ)

વિનય! નિભાલય નિજ ભવનં,

વિનય! નિભાલય નિજ ભવનમ્ ।

તનુધનસુતસદન -સ્વજનાદિષુ,

કિં નિજમિહ કુગતેરવનમ્ વિ.

॥ ૧ ॥

યેન સહાશ્રયસેડતિવિમોહા -દિદમહમિત્યવિભેદમ્ ।

નદપિ શરીરં નિયતમધીરં, ત્યજતિ ભવન્તં ધૃતખેદમ્ ॥ ૨ ॥

જન્મનિ જન્મનિ વિવિધપરિગ્રહ-મુપચિનુષે ચ કુટુમ્બમ્ ।

તેષુ ભવન્તં પરભવગમને, નાનુસરતિ કૃશમપિ શુભમ્ ॥ ૩ ॥

ત્યજ મમતાપરિતાપનિદાનં, પરપરિચયપરિણામમ્ ।

ભજ નિઃસંજ્ઞતયા વિશદીકૃત-મનુભવસુખરસમભિરામમ્ ॥ ૪ ॥

પથિ પથિ વિવિધપથૈઃ પથિકૈઃ સહ, કુરુતે કઃ પ્રતિબન્ધમ્ ।

નિજનિજકર્મવશૈઃ સ્વજનૈઃ સહ, કિં કુરુષે મમતાબન્ધમ્ ॥ ૫ ॥

પ્રણયવિહિને દધદભિષર્જં સહતે બહુસન્તાપમ્ ।

ત્વયિ નિઃપ્રણયે પુદ્ગલનિચયે, વહસિ મુધા મમતાતાપમ્ ॥ ૬ ॥

ત્યજ સંયોગં નિયતવિયોગં, કુરુ નિર્મલમવધાનમ્ ।

નહિ વિદધાનઃ કથમપિ તૃપ્યસિ, મૃગતૃષ્ણાઘનરસપાનમ્ ॥ ૭ ॥

ભજ જિનપતિસહાયસહાયં, શિવગતિસુગમોપાયમ્ ।

પિબ ગદ્યશમનં પરિહૃતવમનં, શાન્તસુધારસમનપાયમ્ ॥ ૮ ॥

ઈતિ પગ્યમઃ પ્રકાશઃ

અશુચિ ભાવના

(શાર્દૂલવિકીરિતં વૃત્તમ્)

સચ્છિદ્રો મદિરાઘટઃપરિગલત્ તલ્લેશસજ્જાશુચિઃ,
શુચ્યામૃદ્ધ મૃદ્ધા બહિઃ સ બહુશો ઘૌતોપિ ગજોદકૈઃ।
નાધત્તે શુચિતાં યથા તનુભૃતાં કાયો નિકાયો મહા-
બીભત્સાસ્થિપુરીષમૂત્રરજસાં નાયં તથા શુદ્ધ્યતિ ॥ ૧ ॥

(મન્દાકાન્તા વૃત્તમ્)

સ્નાયં સ્નાયં, પુનરપિ પુનઃ, સ્નાન્તિ શુદ્ધાભિરદ્ધિભ-
વારં વારં બત મલતનું ચન્દનૈરર્યયન્તે ।
મૂઢાત્માનો વયમપમલાઃ, પ્રીતિમિત્યાશ્રયન્તે,
નો શુદ્ધ્યન્તે કથમવકરઃ શક્ષ્યતે શોદ્ધુમેવમ્ ॥ ૨ ॥

(શાર્દૂલવિકીરિતં વૃત્તમ્)

કર્પૂરાદિભિરર્ચિતોડપિ લશુનો, નો ગાહતે સૌરભં,
નાજન્મોપકૃતોડપિ હન્ત પિશુનઃ, સૌજન્યમાલમ્બતે ।
દેહો -ડપ્યેષ તથા જહાતિ ન નૃણાં સ્વાભાવિકીં વિઘ્નતાં,
નાભ્યક્તોડપિ વિભૂષિતોડપિ બહુધા, પુષ્ટોડપિ વિશ્વસ્યતે ।૩

(ઉપેન્દ્રવજ્રાવૃત્તમ્)

યદીયસંસર્ગમવાપ્ય સઘો, ભવેચ્છુચીનામશુચિત્વમુચ્ચૈઃ ।
અમેધ્યયોનેર્વપુષોડસ્ય શૌચ-સક્કલ્પમોહોડયમહો મહીયાન્ ।

(સ્વાગતાવૃત્તમ્)

ઈત્યવેત્ય શુચિવાદમતથ્યં, પથ્યમેવ જગદેકપવિત્રમ્ ।
શોધનં સકલદોષમલાનાં, ધર્મમેવ હૃદયે નિદધીથાઃ ॥ ૫ ॥

(ષષ્ઠભાવનાગેયાષ્ટકમ્ -આશાવરી-રાગ)

ભાવય રે વપુરિદમતિમલિનં,
વિનય વિબોધય માનસનલિનમ્ ।

પાવનમનુચિન્તય વિભુમેકં,
પરમમહોદયમુદિતવિવેકમ્.

॥ ૧ ॥

દમ્પતિરેતોરુષિરવિવર્તે,
કિં શુભમિહ મલકશ્મલગર્તે ।

પૃથમપિ પિહિતઃ ઝવતિ વિરૂપં,
કો બહુ મનુતે-ડવસ્કરકૂપમ્

॥ ૨ ॥

ભજતિ સયન્દ્રં શુચિતામ્બૂલં,
કર્તું મુખમારુતમનુકૂલમ્ ।

તિષ્ઠતિ સુરભિ કિયન્તં કાલં,
મુખમસુગન્ધિ જુગુપ્સિતલાલમ્

॥ ૩ ॥

અસુરભિગન્ધવહો-ડન્તરચારી,
આવરિતું શક્યો ન વિકારી ।

વપુરુપજિઘ્રસિ વારંવારં,
હસતિ બુધસ્તવ શૌચાચારમ્.

॥ ૪ ॥

દ્વાદશ નવ રન્ધ્રાણિ નિકામં,
ગલદશુચીનિ ન યાન્તિ વિરામમ્ ।

યત્ર વપુષિ તત્ કલયસિ પૂતં,
મન્યે તવ નૂતનમાકૂતમ્.

॥ ૫ ॥

અશિતમુપસ્કરસંસ્કૃતમન્નં,

જગતિ જુગુપ્સાં જનયતિ હન્રમ્ ।
 પુંસવનં ધૈનવમપિ લીઢં,
 ભવતિ વિગર્હિતમતિ જનમીઢમ્.

॥ ૬ ॥

કેવલમલમયપુદ્ગલનિયયે,
 અશુચીકૃતશુચિભોજનસિયયે ।
 વપુષિ વિચિન્તય પરમિર સારં,

શિવસાધનસામર્થ્યમુદારમ્
 યેન વિરાજિતમિદમતિપુણ્યં,
 તચ્ચિન્તય ચેતન ! નૈપુણ્યમ્ ।

॥ ૭ ॥

વિશદાગમમધિગમ્ય નિપાનં,
 વિરચય શાન્તસુધારસપાનમ્

॥ ૮ ॥

આશ્રવ ભાવના

(ભુજંગપ્રયાતં વૃત્તમ્)

યથા સર્વતો નિર્ઝરૈરાપતદ્વિભઃ,
 પ્રપૂર્યેત સઘઃ પયોભિસ્તટાકઃ ।
 તથૈવાશ્રવૈઃ કર્મભિઃ સમ્ભૃતોઢજી,

ભવેદ્ વ્યાકુલશ્ચગ્ધલઃ પહ્લિકલશ્ચ

॥ ૧ ॥

(શાદૂલવિકીડિતં વૃત્તમ્)

યાવત્કિચ્ચિદિવાનુભૂય તરસા, કર્મેહ નિર્જિયતે,
 તાવચ્ચાશ્રવશત્રવોઢનુસમયં, સિચ્ચન્તિ ભૂયોઢપિ તત્પ્રા

હા કષ્ટં કથમાશ્રવપ્રતિભટાઃ શક્યા નિરોદ્ધું મયા;

સંસારાદતિભીષણાન્મમ હહા, મુક્તિઃ કથં ભાવિની ॥ ૨ ॥

(પ્રહર્ષિણી વૃત્તમ્)

મિથ્યાત્વાવિરતિકષાયયોગસંજ્ઞા-

શ્વત્વારઃ સુકૃતિભિરાશ્રવાઃ પ્રદિષ્ટાઃ

કર્માણિ પ્રતિસમયં સ્ફુટૈરભીભિ-

ર્બધન્તો ભ્રમવશતો ભ્રમન્તિ જિવાઃ

॥ ૩ ॥

(રથોદ્ધતાવૃત્તમ્)

ઈન્દ્રિયાવ્રતકષાયયોગજ્ઞઃ, પઞ્ચ પઞ્ચ ચતુરન્વિતાસ્રયઃ ।

પઞ્ચવિંશતિરસત્ક્રિયા ઈતિ, નેત્રવેદપરિસંખ્યયાડપ્યમી ॥૪॥

(ઈન્દ્રવજ્રાવૃત્તમ્)

ઈત્યાશ્રવાણામધિગમ્ય તત્ત્વં,

નિશ્ચિત્ય સત્ત્વં શ્રુતિસન્નિધાનત્ ।

એષાં નિરોધે વિગલદ્વિરોધે,

સર્વાત્મના દ્રાગ્ યતિતવ્યમાત્મન્

॥ ૫ ॥

(સમભાવનાગેયાષ્ટકમ્ ઘનાશ્રી-રાગ)

પરિહરણીયા રે, સુકૃતિભિરાશ્રવા, હૃદિ સમતામવધાય ।

પ્રભવન્ત્યેતે રે, ભૃશમુચ્ચૂઙ્ખલા, વિભુગુણવિભવવધાય ॥૧॥

કુગુરુનિયુક્તા રે, કુમતિપરિપ્લુતાઃ, શિવપુરપથમપહાય ।

પ્રયતન્તેડમી રે, ક્રિયયા દુષ્ટયા, પ્રત્યુત શિવવિરહાય ॥૨॥

અવિરતચિત્તા રે, વિષયવશીકૃતા, વિષહન્તે વિતતાનિ ।

ઈહપરલોકે રે, કર્મવિપાકજા-ન્યવિરલદુઃખશતાનિ ॥૩॥

કરિઝમમધુપા રે, શલભમૃગાદયો, વિષયવિનોદરસેન ।

હન્ત લભન્તે રે, વિવિધા વેદના, બત પરિણતિવિરસેન ॥૪॥

ઉદિતકષાયા રે, વિષયવશીકૃતા, યાન્તિ મહાનરકેષુ ।
 પરિવર્તન્તે રે, નિયતમનન્તશો, જન્મજરામરણેષુ ॥ ૫ ॥
 મનસા વાયા રે, વપુષા ચગ્ધલા, દુર્જયદુરિતભરેણ ।
 ઉપલિપ્યન્તે રે, તત આશ્રવજયે, યતતાં કૃતમપરેણ ॥ ૬ ॥
 શુદ્ધા યોગા રે, યદપિ યતાત્મનાં, ઝવન્તે શુભકર્માણિ ।
 કાગ્યનનિગડાં-સ્તાન્યપિ જાનીયાત્, હત નિર્વૃત્તિશર્માણિ ॥ ૭ ॥
 મોદસ્વૈવં રે, સાશ્રવપાખ્મનાં, રોધે ધિયમાધાય ।
 શાન્તસુધારસ-પાનમનારતમ્, વિનય વિધાય વિધાય ॥ ૮ ॥

ઈતિ સપ્તમઃ પ્રકાશઃ

સંવર ભાવના

(સ્વાગતાવૃત્તદ્વયમ્)

યેન યેન ય ઈહાશ્રવરોધઃ, સમ્ભવેન્નિયતમૌપયિકેન ।
 આદ્રિયસ્વ વિનયોઘોતયોતા-સ્તત્તદાન્તરદશા પરિભાવ્ય ॥ ૧ ॥
 સંયમેન વિષયાવિરતત્વે, દર્શનેન વિતથાડભિનિવેશમ્ ।
 ધ્યાનમાર્તમથ રૌદ્રમજઙ્ગં ચેતસઃ સ્થિરતા ચ નિરુન્ધ્યાઃ ॥ ૨ ॥

(શાલિનીવૃત્તમ્)

ક્રોધં ક્ષાન્તયા માર્દવેનાભિમાનં, હન્યા માયા-માર્જવેનોજજ્વલેન
 લોભં વારાંરાશિરૌદ્રં નિરુન્ધ્યાઃ, સન્તોષેણ પ્રાંશુના સેતુનેવ ॥ ૩ ॥

(સ્વાગતાવૃત્તમ્)

ગુપ્તિભિસ્તિસૃત્તિરેવમજય્યાન્, ત્રીન્ વિજિત્ય તરસાધમયોગાન્
 સાધુસંવરપથે પ્રયતેથા, લપ્સ્યસે હિતમનીહિતમિદ્ધમ્ ॥ ૪ ॥

(મન્દાકાન્તાવૃત્તમ્)

એવં રુદ્ધે-ધ્વમલહદયૈ-સાશ્રવેષ્વાત્તવાક્ય-
 શ્રદ્ધાયગ્ચત્-સિતપટપટુઃ, સુપ્રતિષ્ઠાનશાલી ।
 શુદ્ધૈર્યોગૈ-ર્જવનપવનૈઃ, પ્રેરિતો જિવપોતઃ,
 સ્તોતસ્તીર્ત્વા, ભવજલનિધે-ર્યાતિ નિર્વાણપુર્યામ્ ॥ ૫ ॥
 (અષ્ટમભાવનાગેયાષ્ટકમ્ નટ-રાગ)

શૃણુ શિવસુખસાધનસદુપાયમ્, શૃણુ શિવસુખસાધનસદુપાયમ્:
 જ્ઞાનાદિકપાવનરત્નત્રય-પરમારાધનમનપાયમ્. ॥ ૧ ॥
 વિષયવિકારમપાકુરુ દૂરં, ક્રોધં માનં સહ માયમ્ ।
 લોભરિપું ચ વિજિત્ય સહેલં, ભજ સંયમગુણમકષાયમ્ ॥ ૨ ॥
 ઉપશમરસમનુશીલય મનસા, રોષદહનજલદપ્રાયમ્ ।
 કલય વિરાગં ધૃતપરભાગં, હૃદિ વિનયં નાયં નાયમ્ ॥ ૩ ॥
 આર્તં રૌદ્રં ધ્યાનં માર્જય, દહ વિકલ્પરચનાડનાયમ્ ।
 યદિયમરુદ્ધા માનસવીથી, તત્ત્વવિદઃ પન્થા નાડયમ્ ॥ ૪ ॥
 સંયમયોગૈરવહિતમાનસ-શુદ્ધ્યા ચરિતાર્થય કાયમ્ ।
 નાનામતરુચિગહને ભુવને, નિશ્ચિનુ શુદ્ધપથં નાયમ્ ॥ ૫ ॥
 બ્રહ્મવ્રતમઙ્ગીકુરુ વિમલં, બિભ્રાણં ગુણસમવાયમ્ ।
 ઉદિતં ગુરુવદનાદુપદેશં, સદ્ગૃહાણ શુચિમિવ રાયમ્ ॥ ૬ ॥
 સંયમવાદ્મયકુસુમરસૈરતિ-સુરભય નિજમધ્યવસાયમ્ ।
 ચેતનમુપલક્ષય કૃતલક્ષણ-જ્ઞાનચરણગુણપર્યાયમ્ ॥ ૭ ॥
 વદનમલદ્વકુરુ પાવનરસનં, જિનચરિતં ગાયં ગાયમ્ ।
 સવિનય શાન્તસુધારસમેનં, ચિરં નન્દ પાયં પાયમ્ ॥ ૮ ॥

ઈતિ અષ્ટમઃ પ્રકાશઃ

નિર્જરા ભાવના

(ઈન્દ્રવજ્રાવૃત્તમ્)

યન્નિર્જરા દ્વાદશધા નિરુક્તા, તદ્ દ્વાદશાનાં તપસાં વિભેદાત્
હેતુપ્રભેદાદિહ કાર્યભેદઃ, સ્વાતન્ત્ર્યતસ્ત્વેકવિધૈવ સા સ્યાત્ ॥૧॥

(અનુષ્ટુબ્ વૃત્તદ્વયમ્)

કાષ્ઠોપલાદિરૂપાણાં, નિદાનાનાં વિભેદતઃ ।

વહ્નિર્યથૈકરૂપોડપિ, પૃથગ્રૂપો વિવક્ષ્યતે ॥૨॥

નિર્જરાપિ દ્વાદશધા, તપોભેદૈસ્તથોદિતા ।

કર્મનિર્જરણાત્મા તુ, સૈકરૂપૈવ વસ્તુતઃ ॥૩॥

(ઉપેન્દ્રવજ્રાવૃત્તમ્)

નિકાચિતાનામપિ કર્મણાં યદ્, ગરીયસાં ભૂધરદુર્ધરાણામ્ ।

વિભેદને વજ્રમિવાતિતીવ્રં, નમોડસ્તુ તસ્મૈ તપસેડદ્ભુતાય ॥૪॥

(ઉપજાતિવૃત્તમ્)

કિમુચ્યતે સત્તપસઃ પ્રભાવઃ, કઠોરકર્માર્જિતકિલ્બિષોડપિ ।

દઢપ્રહારીવ નિહત્ય પાપં, યતો-ડપવર્ગ લભતેડચિરેણ ॥૫॥

યથા સુવર્ણસ્ય શુચિસ્વરૂપં દીપ્તઃ કૃશાનુઃ પ્રકટીકરોતિ ।

તથાત્મનઃ કર્મરજો નિહત્ય, જ્યોતિસ્તપસ્તદ્વિશદીકરોતિ ॥૬॥

(ઐગૃધરાવૃત્તમ્)

બાહ્યેનાભ્યન્તરેણ, પ્રથિતબહુભિદા, જીયતે યેન શત્રુ-

શ્રેણી બાહ્યાન્તરજ્ઞા, ભરતનૃપતિવદ્ ભાવલબ્ધદ્રઢિન્મા ।

યસ્માત્ પ્રાદુર્ભવેયુઃ, પ્રકટિતવિભવા, લબ્ધયઃ સિદ્ધયશ્ચ,

વન્દે સ્વર્ગાપવર્ગા-ર્પણપટુ સતતં, તત્તપો વિશ્વવન્ધમ્ ॥૭॥

(નવમભાવનાગેયાષ્ટકમ્-સારંગ-રાગ)

વિભાવય વિનય તપોમહિમાનં, વિભાવય વિનયતપોમહિમાનમ્
બહુભવસંચિતદુષ્ટકૃતમમુના, લભતે લઘુ લઘિમાનમ્ ॥૧॥
યાતિ ઘનાડપિ ઘનાઘનપટલી, ખરપવનેન વિરામમ્ ।
ભજતિ તથા તપસા દુરિતાલી, ક્ષણભક્તુરપરિણામમ્ ॥૨॥
વાઙ્મિતમાકર્ષતિ દૂરાદપિ, રિપુમપિ વ્રજતિ વયસ્યમ્ ।
તપ ઈદમાશ્રય નિર્મલભાવા-દાગમપરમરહસ્યમ્ ॥૩॥
અનશનમૂનોદરતાં વૃત્તિ -હ્રાસં રસપરિહારમ્ ।
ભજ સાંલીન્યં કાયકલેશં, તપ ઈતિ બાહ્યમુદારમ્ ॥૪॥
પ્રાયશ્ચિત્તં વૈયાવૃત્ત્યં, સ્વાધ્યાયં વિનયં ચ ।
કાયોત્સર્ગં શુભધ્યાન-, માત્મ્યન્તર-મિદમગ્ન્ય ॥૫॥
શમયતિ તાપં ગમયતિ પાપં, રમયતિ માનસહંસમ્ ।
હરતિ વિમોહં દૂરારોહં. તપ ઈતિ વિગતાશંસમ્ ॥૬॥
સંયમકમલાકાર્મણમુજ્જવલ-શિવસુખસત્યહ્કારમ્ ।
ચિન્તિતચિન્તામણિમારાધય, તપ ઈહ વારંવારમ્ ॥૭॥
કર્મગદૌષધમિદમિદમસ્ય ચ, જિનપતિમતમનુપાનમ્ ।
વિનય સમાચર સૌખ્યનિધાનં, શાન્તસુધરસપાનમ્ ॥૮॥

ઈતિ નવમઃ પ્રકાશઃ

ધર્મ સ્વાખ્યાત ભાવના

(ઉપજાતિ વૃત્તમ્)

દાનં ચ શીલં ચ તપશ્ચ ભાવો, ધર્મશ્ચતુર્ધા જિનબાન્ધવેન ।
નિરૂપિતો યો જગતાં હિતાય, સ માનસે મે રમતામજગ્નમ્ ॥૧॥

(ઇન્દ્રવજ્રાવૃત્તત્રયમ્)

સત્યક્ષમામાર્દશૌચસજ્જ-

ત્યાગાડડર્જવબ્રહ્મવિમુક્તિયુક્તઃ ।

યઃસંયમઃ કિં ચ તપોડવગૂઢ-

શ્ચારિત્રધર્મો દશધાડયમુક્તઃ

॥૨॥

યસ્ય પ્રભાવાદિહ પુષ્પદન્તૌ,

વિશ્વોપકારાય સદોદયેતે ।

ગ્રીષ્મોષ્મભીષ્મામુદિતસ્તડિત્વાન્,

કાલે સમાશ્વાસયતિ ક્ષિતિં ચ

॥૩॥

ઉલ્લોલકલ્લોલકલાવિલાસૈ-

ર્નાપ્લાવયત્યમ્બુનિધિઃક્ષિતિં યત્ ।

ન ધ્નન્તિ યદ્ વ્યાઘ્રમરુદ્દવાઘા,

ધર્મસ્ય સર્વોડપ્યનુભાવ એષઃ

॥૪॥

(શાર્દૂલવિકીડિતં વૃત્તમ્)

યસ્મિનૈવ પિતા હિતાય યતતે, બ્રાતા ચ માતા સુતઃ,

સૈન્યં દૈન્યમુપૈતિ ચાપચપલં, યત્રાડફલં દોર્બલમ્ ॥

તસ્મિન્ કષ્ટદશાવિપાકસમયે, ધર્મસ્તુ સંવર્મિતઃ,

સજ્જઃસજ્જન એષ સર્વજગત -સ્ત્રાણાય બદ્ધોઘમઃ

॥૫॥

ત્રૈલોક્યં સચરાચરં વિજયતે, યસ્ય પ્રસાદાદિદં,

યોડત્રા-ડમુત્ર હિતાવહસ્તનુભૃતાં, સર્વાર્થસિદ્ધિપ્રદઃ ।

યેનાનર્થકદર્થના નિજમહઃ; સામર્થ્યતો વ્યર્થિતા,

તસ્મૈ કારુણિકાય ધર્મવિભવે, ભક્તિપ્રણામોડસ્તુ મે

॥૬॥

(મન્દાકાન્તા વૃત્તમ્)

પ્રાજ્યં રાજ્યં સુભગદયિતા નન્દના નન્દનાનાં,

રમ્યં રૂપં સરસકવિતાયાતુરી સુસ્વરત્વમ્ ।

નીરોગત્વં ગુણપરિચયઃ, સજ્જનત્વં સુબુદ્ધિં,

કિંનુ બ્રૂમઃફલપરિણતિં, ધર્મકલ્પદ્રુમસ્ય

॥૭॥

(દશમભાવનાગેયાષ્ટકમ્ વસન્ત-રાગ)

પાલય પાલય રે પાલય માં જિનધર્મ,

મજ્જલકમલાકેલિનિકેતન, કરુણાકેતન ધીર;

શિવસુખસાધન, ભવભયબાધન, જગદાધાર ગંભીર ॥૧॥

સિગ્ધ્યતિ પયસા જલધરપટલી, ભૂતલમમૃતમયેન

સૂર્યાચન્દ્રમસાવુદયેતે, તવ મહિમાતિશયેન

॥૨॥

નિરાલમ્બમિયમસદાધારા, તિષ્ઠતિ વસુધા યેન ।

તં વિશ્વસ્થિતિમૂલસ્તમ્ભં, ત્વાં સેવે વિનયેન

॥૩॥

દાનશીલશુભભાવતપોમુખ-ચરિતાર્થીકૃતલોકઃ

શરણસ્મરણકૃતામિહ ભવિનાં, દૂરીકૃતભયશોકઃ

॥૪॥

ક્ષમાસત્યસન્તોષદયાદિક-સુભગસકલપરિવાર;

દેવાસુરનરપૂજિતશાસન-કૃતબહુભવપરિહારઃ

॥૫॥

બન્ધુરબન્ધુજનસ્ય દિવાનિશ-મસહાયસ્ય સહાય ।

બ્રામ્યતિ ભીમે ભવગહનેઙ્ગી, ત્વા બાન્ધવમપહાય

॥૬॥

દ્રજ્જતિ ગહનં જલતિ કૃશાનુઃ સ્થલતિ જલધિરચિરેણ ।

તવ કૃપયાખિલકામિતસિદ્ધિ, બહુના કિં નુ પરેણ?

॥૭॥

ઈહ યચ્છસિ સુખમુદિતદશાઙ્ગં, પ્રેત્યેન્દ્રાદિપદાનિ ।

ક્રમતો જ્ઞાનાદિનિ ચ વિતરસિ, નિઃશ્રેયસસુખદાનિ ॥૮॥
 સર્વતન્ત્રનવીનત સનાતન, સિદ્ધિસદનસોપાન ।
 જય જય વિનયવતાં પ્રતિલિખિત-શાન્તસુધારસપાન॥ ૯॥

ઈતિ દશમઃ પ્રકાશઃ

લોક સ્વરૂપ ભાવના

(શાલિનીવૃત્તમ્)

સમાધોડધો વિસ્તૃતા યા :પૃથિવ્ય-
 શ્ચત્રાકારાઃ સન્તિ રત્નપ્રભાઘાઃ ।
 તાભિઃપૂર્ણો યો- ડસ્ત્યધોલોક એતૌ,
 પાદૌ યસ્ય વ્યાયતૌ સમ્પરજજ્જુ ॥ ૧ ॥
 તિર્યગ્લોકો વિસ્તૃતો રજ્જુમેકાં,
 પૂર્ણો ઘીપૈરર્ણવાન્તૈરસંખ્યૈ : ।
 યસ્ય જયોતિશ્ચક્રકાઞ્ચીકલાપં,
 મધ્યે કાર્શ્ય શ્રીવિચિત્રં કટિત્રમ્ ॥ ૨ ॥
 લોકોડથોર્ધ્વે બ્રહ્મલોકે ઘુલોકે,
 યસ્ય વ્યામૌ કૂર્પરો પઞ્ચરજ્જુ ।
 લોકસ્યાડન્તો વિસ્તૃતો રજ્જુમેકાં,
 સિદ્ધજયોતિશ્ચિત્રકો યસ્ય મૌલિઃ ॥ ૩ ॥
 યો વૈશાખસ્થાનકસ્થાયિપાદઃ,
 શ્રોણીદેશે ન્યસ્તહસ્તદ્વયશ્ચ ।
 કાલેડનાદૌ શશ્વદૂર્ધ્વ દમત્વાદ્,
 બિબ્રાણોડપિ શ્રાન્તમુદ્રામખિન્નઃ ॥ ૪ ॥

સોડયં જ્ઞેયઃ પૂરુષો લોકનામા,

ષડ્દ્રવ્યાત્માડકૃત્રિમોડનાઘનન્તઃ।

ધર્માધર્માકાશકાલાત્મસંજ્ઞૈ-

દ્રવ્યૈઃ પૂર્ણઃ સર્વતઃ પુદ્ગલૈશ્ચ

॥ ૫ ॥

રક્તગસ્થાનં પુદ્ગલાનાં નટાનાં,

નાનારૂપૈર્નૃત્યતામાત્મનાં ચ ।

કાલોઘોગસ્વસ્વભાવાદિભાવૈઃ,

કર્માતોઘૈર્નર્તિતાનાં નિયત્યા

॥ ૬ ॥

એવં લોકો ભાવ્યમાનો વિવિક્ત્યા,

વિજ્ઞાનાં સ્યાન્ માનસસ્થૈર્યહેતુઃ ।

સથૈર્યં પ્રાપ્તે માનસે ચાત્મનીના,

સુપ્રાપ્તૈવાધ્યાત્મસૌખ્યપ્રસૂતિઃ

॥ ૭ ॥

(એકાદશભાવનાગેયાષ્ટકમ્ કાફી-રાગ)

વિનય વિભાવય શાશ્વતં, હૃદિ લોકાકાશમ્ ।

સકલચરાચરધારણે, પરિણમદવકાશમ્. વિનય૦ ॥ ૧ ॥

લસદલોકપરિવેષિતં, ગણનાતિગમાનમ્ ।

પગ્ધ્યભિરપિ ધર્માદિભિઃ સુઘટિતસીમાનમ્. વિનય૦ ॥ ૨ ॥

સમવધાતસમયે જિનૈઃ, પરિપૂરિતદેહમ્ ।

અસુમદશુકવિવિધક્રિયા - ગુણગૌરવગેહમ્. વિનય૦ ॥ ૩ ॥

એકરૂપમપિ પુદ્ગલૈઃ, કૃતવિવિધવિવર્તમ્ ।

કાવ્યનશૈલશિખરોન્નતં, ક્વચિદવનતગર્તમ્, વિનય૦ ॥ ૪ ॥

ક્વચન તવિષમણિમન્દિરૈ-રુદ્ધતોદિતરૂપમ્ ।

ધોરતિમિરનરકાદિભિઃ, ક્વચનાતિવિરૂપમ્. વિનય૦ ॥ ૫ ॥

ક્વચિદ્દત્સવમયમુજ્જવલં, જયમ્ગ્ગલનાદમ્ ।

ક્વચિદમન્દહાહરવં, પૃથ્થશોકવિષાદમ્. વિનય૦ ॥ ૬ ॥

બહુપરિચિતમનન્તશો, નિખિલૈરપિ સત્ત્વૈઃ ।

જન્મમરણપરિવર્તિભિઃ, કૃતમુક્તમમત્ત્વૈઃ. વિનય૦ ॥ ૭ ॥

ઈહ પર્યટનપરાઙ્મુખાઃ, પ્રણમત ભગવન્તમ્ ।

શાન્તસુધારસપાનતો, ધૃતવિનયમવન્તમ્. વિનય૦ ॥ ૮ ॥

ઈતિ એકાદશઃ પ્રકાશઃ

બોધિ દુર્લભ ભાવના

(મન્દાકાન્તા વૃત્તમ્)

યસ્માદ્વિસ્મા-પયિતસુમનઃ-સ્વર્ગસમ્પદ્વિલાસ-

પ્રાપ્નોલ્લાસાઃ, પુનરપિ જનિઃ, સત્કુલે ભૂરિભોગે ।

બ્રહ્માદ્વૈત-પ્રગુણપદવી-પ્રાપકં નિઃસપત્નં;

તદ્ દુષ્પ્રાપં, ભૃશમુરુધિયઃ, સેવ્યતાં બોધિરત્નમ્ ॥ ૧ ॥

(ભુજ્જગપ્રયાતવૃત્તત્રયમ્)

અનાદૌ નિગોદાન્ધકૂપે સ્થિતાના-

મજ્ઞં જનુર્મૃત્યુદુઃખાર્દિતાનામ્ ।

પરીણામશુદ્ધિઃ કુતસ્તાદશી સ્યાદ્

યયા હન્ત તસ્માદ્વિનિર્યાન્તિ જિવાઃ ॥ ૨ ॥

તતો નિર્ગતાનામપિ સ્થાવરત્વં,

ત્રસત્વં પુનર્દુર્લભં દેહભાજમ્ ।

સ્થિરાયુષ્યવદ્દર્લભં માનુષત્વમ્ ॥ ૩ ॥

તદ્દતન્મનુષ્યત્વમાપ્યાપિ મૂઢો,
મહામોહમિથ્યાત્વમાયોપગૂઢઃ ।
ભ્રમન્ દૂરમગ્નો ભવાગાધર્તે,
પુનઃ ક્વ પ્રપદ્યેત તદ્બોધિરત્નમ્

॥ ૪ ॥

(શિખરિણી વૃત્તમ્)

વિભિન્નાઃ પન્થાનઃ, પ્રતિપદમનલ્પાશ્ચ મતિનઃ,
કુયુક્તિવ્યાસઙ્ગૈર્નિજનિજમતોલ્લાસરસિકાઃ ।
ન દેવાઃ સાંનિધ્યં, વિદધતિ નવા કોડપ્યતિશય-
સ્તદેવં કાલેડસ્મિન્, ય ઈહ દૃઢધર્મા સ સુકૃતી

॥ ૫ ॥

(શાર્દૂલવિકીરિતં વૃત્તમ્)

યાવદ્દેહમિદં ગદૈર્ન મૃદિતં નો વા જરાજર્જરં,
યાવત્ત્વક્ષકદમ્બકં સ્વવિષય-જ્ઞાનાવગાહક્ષમમ્ ।
યાવચ્ચાયુરભઙ્ગુરં નિજહિતે, તાવદ્બુધૈર્યત્યતાં;
કાસારે સ્ફુટિતે જલે પ્રચલિતે, પાલિઃ કથં બધ્યતે

॥ ૬ ॥

(અનુષ્ટુબ્ધવૃત્તમ્)

વિવિધોપદ્રવં દેર-માયુશ્ચ ક્ષણભઙ્ગુરમ્ ।

કામાલમ્બ્ય ધૃતિં મૂઢૈઃ, સ્વશ્રયસિ વિલમ્બ્યતે

॥ ૭ ॥

(દ્વાદશભાવનાગેયાષ્ટકમ્ ધનશ્રી-રાગ)

બુધ્યતાં બુધ્યતાં બોધિરતિદુર્લભા,

જલધિજલપતિતસુરરત્નયુક્ત્યા

સમ્યગારાધ્યતાં સ્વહિતમિહ સાધ્યતાં,

બાધ્યતામધરગતિરાત્મશક્ત્યા

॥ ૧ ॥

ચક્રભોજયાદિરિવ નરભવો દુર્લભો, બ્રામ્યતાં ધોરસંસારકક્ષે ।
 બહુનિગોદાદિકાયસ્થિતિવ્યાપતે, મોહમિથ્યાત્વમુખયોરલક્ષે ॥૨॥
 લબ્ધ ઇહ નરભવોડનાયદિશેષુ યઃ, સ ભવતિ પ્રત્યુતાનર્થકારી
 જીવહિંસાદિપાપાશ્રવવ્યસનિનાં, માધવત્યાદિમાર્ગાનુસારી ॥૩॥
 આયદિશસ્પૃશામપિ સુકુલજન્મનાં, દુર્લભા વિવિદિષા ધર્મતત્ત્વે
 રતપરિગ્રહભયાહારસંજાર્તિભિ - હન્ત જગદ્દુઃ સ્થિતત્ત્વે ॥૪॥
 વિવિદિષાયામપિ શ્રવણમતિદુર્લભં, ધર્મશાસ્ત્રસ્ય ગુરુસન્નિધાને
 વિતથવિક્થાદિતત્તદ્રસાવેશતો, વિવિધવિક્ષેપમલિનેડવધાને ॥૫॥
 ધર્મમાકર્ણ્ય સમ્બુદ્ધ્ય તત્રોદયમં, કુર્વતો વૈરિવર્ગોડન્તરજઃ ।
 રાગદ્વેષશ્રમાલસ્યનિદ્રાદિકો, બાધતે નિહતસુકૃતપ્રસજ્ઞઃ ॥૬॥
 ચતુરશીતાવહો યોનિલક્ષેષ્વિયં, ક્વ ત્વયાકર્ણિતા ધર્મવાર્તા ।
 પ્રાયશો જગતિ જનતા મિથો વિવદતે ઋદ્ધિરસશાતગુરુગૌરવાર્તાઃ
 એવમતિદુર્લભાત્ પ્રાપ્ય દુર્લભતમં બોધિરન્નં સકલગુણનિધાનમ્

કુરુ ગુરુપ્રાજયવિનયપ્રસાદોદિતં,

શાન્તરસસરસપીયૂષપાનમ્

ઈતિ દ્વાદશઃ પ્રકાશઃ

મૈત્રી ભાવના

(અનુષ્ટુબ્ધવૃત્તદ્વયમ્)

સદ્ધર્મધ્યાનસંધ્યાન-હેતવઃશ્રીજિનેશ્વરૈઃ ।

મૈત્રીપ્રભૃતયઃ પ્રોક્તા - શ્વતઃશ્ચો ભાવનાઃ પરાઃ ॥ ૧ ॥

તથાહુઃ - મૈત્રીપ્રમોદકારુણ્ય - માધ્યસ્થ્યાનિ નિયોજયેત્ ।

ધર્મધ્યાનમુપસ્કર્તું તદ્ધિ તસ્ય રસાયનમ્ ॥ ૨ ॥

(ઉપજાતિ વૃત્તાનિ)

મૈત્રી પરેષાં હિતચિન્તનં યદ્ ભવેત્ પ્રમોદો ગુણપક્ષપાતઃ ।
કારુણ્યમાર્તાજિરુજાં જિહીર્ષે ત્યુપેક્ષણં દુષ્ટધિયામુપેક્ષા ॥ ૩ ॥

સર્વત્ર મૈત્રીમુપકલ્પયાત્મન્ !,

ચિન્ત્યો જગત્યત્ર ન કોઽપિ શત્રુઃ ।

કિયદ્દિનસ્થાયિનિ જીવિતેઽસ્મિન્,

કિં બિદ્યતે વૈરિધિયા પરસ્મિન્

॥ ૪ ॥

સર્વોઽપ્યમી બન્ધુતયાનુભૂતાઃ,

સહસ્રશોઽસ્મિન્ ભવતા ભવાબ્ધૌ ।

જવાસ્તતો બન્ધવ એવ સર્વે,

ન કોઽપિ તે શત્રુરિતિ પ્રતિહિ

॥ ૫ ॥

સર્વે પિતૃબ્રાતૃપિતૃવ્યામાતૃ-

પુત્રાજ્જાસ્ત્રીભગિનીસ્તુષાત્વમ્ ।

જવાઃ પ્રપન્ના બહુશસ્તદેતત્ ,

કુટુમ્બમેવેતિ પરો ન કશ્ચિત્

॥ ૬ ॥

(ઇન્દ્રવજ્રાવૃત્તદ્વયમ્)

એકેન્દ્રિયાઘા અપિ હન્ત જવાઃ,

પચ્ચેન્દ્રિયત્વાઘધિગમ્ય સમ્યક્ ।

બ્રોધિં સમારાધ્ય કદા લભન્તે,

ભૂયો ભવબ્રાન્તિભિયાં વિરામમ્

॥ ૭ ॥

યા રાગરોષાદિરુજો જનાનાં,

શામ્યન્તુ વાક્કાયમનોદ્વહસ્તાઃ ।

સર્વે ડપ્યુદાસીનરસં રસન્તુ,

સર્વત્ર સર્વે સુખિનો ભવન્તુ ॥ ૮ ॥

(ત્રયોદશાભાવનાગેયાષ્ટકમ્ દેશાખ-રાગ)

વિનય વિચિન્તય મિત્રતાં ત્રિજગતિ જનતાસુ ।
કર્મવિચિત્રતયા ગતિં, વિવિધાં ગમિતાસુ વિ૦ ॥ ૧ ॥

સર્વે તે પ્રિયબાન્ધવા, ન હિ રિપુરિહ કોડપિ ।
મા કુરુ કલિકલુષં મનો, નિજસુકૃતવિલોપિ . વિ૦ ॥ ૨ ॥

યદિ કોપં કુરુતે પરો, નિજ-કર્મવશેન ।
અપિ ભવતા કિ ભૂયતે હૃદિ રોષવશેન . વિ૦ ॥ ૩ ॥

અનુચિતમિહ કલહં સતાં ત્યજ સમરસમીન ।
ભજ વિવેકકલહંસતાં ગુણપરિચયપીન વિ૦ ॥ ૪ ॥

શત્રુજના :સુખિનઃ સમે મત્યરમપહાય ।
સન્તુ ગન્તુમનસો-ડપ્યમી, શિવસૌખ્યગૃહાય . વિ૦ ॥ ૫ ॥

સકૃદપિ યદિ સમતાલવં, હૃદયેન લિહન્તિ ।
વિદિતરસાસ્તત ઈહ રતિં, સ્વત એવ વહન્તિ. વિ૦ ॥ ૬ ॥

કિમુત કુમતમદમૂર્છિતા, દુરિતેષુ પતન્તિ ।
જિનવચનાનિ કથં હહા, ન રસાદુપયન્તિ. વિ૦ ॥ ૭ ॥

પરમાત્મનિ વિમલાત્મનાં, પરિણમ્ય વસન્તુ ।
વિનય સમામૃતપાનતો, જનતા વિલસન્તુ. વિ૦ ॥ ૮ ॥

ઈતિ ત્રયોદશઃ પ્રકાશઃ

પ્રમોદ ભાવના

(ઞગ્ધરાવૃત્તચતુષ્ટયમ્)

ધન્યાસ્તે વીતરાગાઃ, ક્ષપકપથગતિ -ક્ષીણકર્મોપરાગા-

સ્ત્રૈલોક્યે ગન્ધનાગાઃ, સહજસમુદિતજ્ઞાનજાગ્રદ્વિરાગાઃ, ।
 અધ્યારુહ્યાત્મશુદ્ધયા, સકલશશિકલાનિર્મલધ્યાનધારા-
 મારાન્મુક્તેઃ પ્રપન્નાઃ, કૃતસુકૃત-શતો-પાર્જિતાર્હન્યલક્ષ્મીમ્ ॥ ૧ ॥
 તેષાં કર્મક્ષયોત્થૈ-રતનુ-ગુણગણૈ-ર્નિર્મલાત્મસ્વભાવૈ-
 ગાયં ગાયં પુનીમઃ, સ્તવનપરિણતૈ-રષ્ટવર્ણાસ્પદાનિ ।
 ધન્યાં મન્યે રસજ્ઞાં, જગતિ ભગવતઃ, સ્તોત્રવાણીરસજ્ઞા-
 મજ્ઞાં મન્યે તદન્યાં, વિતથજનકથા-કાર્યમૌખ્યમગ્નામ્ ॥ ૨ ॥
 નેર્ઘ્રન્થાસ્તેડપિ ધન્યા, ગિરિગહનગુહા-ગહ્વરાન્તર્નિવિષ્ટા,
 ધર્મધ્યાનાવધાનાઃ, સમરસસુહિતાઃ, પક્ષમાસોપવાસાઃ ।
 યેડન્યેડપિ જ્ઞાનવન્તઃ, શ્રુતવિતતધિયો, દત્તધર્મોપદેશાઃ,
 શાન્તા દાન્તા જિતાક્ષા, જગતિ જિનપતેઃ. શાસનં ભાસયન્તિ ॥ ૩ ॥
 દાનં શીલં તપો યે વિદધતિ ગૃહિણો, ભાવનાં ભાવયન્તિ,
 ધર્મ ધન્યાશ્ચતુર્ધા, શ્રુતસમુપચિત-શ્રદ્ધયારાધયન્તિ ।
 સાધ્વ્યઃ શ્રાદ્ધયશ્ચ ધન્યાઃ શ્રુતવિશદધિયા, શીલમુદ્ભાવયન્ત્ય-
 સ્તાન્ સર્વાન્ મુક્તગર્વાઃ, પ્રતિદિનમસકૃદ્, ભાગ્યભાજઃ સ્તુવન્તિ
 (ઉપજાતિ વૃત્તમ્)

મિથ્યાદશામધ્યુપકારસારં, સંતોષસત્યાદિગુણપ્રસારમ્ ।
 વદાન્યતા-વૈનયિકપ્રકારં, માર્ગાનુસારીત્યનુમોદયામઃ ॥ ૫ ॥
 (ઐઘરાવૃત્તમ્)

જિહ્વે પ્રહ્વીભવ ત્વં, સુકૃતિસુચરિતો-અચારણે સુપ્રસન્ના,
 ભૂયાસ્તામન્યકિર્તિ-શ્રુતિરસિકતયા, મેડઘ કણ્ઠો સુકણ્ઠો ।
 વીક્ષ્યાન્યપ્રૌઢલક્ષ્મીં, દ્રુતમુપચિનુતં, લોચને રોચનત્વં,

સંસારેડસ્મિન્નસારે, ફલમિતિ ભવતાં, જન્મનો મુખ્યમેવ ॥૬॥

(ઉપજાતિ વૃત્તમ્)

પ્રમોદમાસાઘ ગુણૈઃ પરેષાં, યેષાં મતિર્મજજાતિ સામ્યસિન્ધૌ;
દેદીપ્યતે તેષુ મનઃપ્રસાદો, ગુણાસ્તથૈતે વિશદીભવન્તિ ॥૭॥

(ચતુર્દશભાવનાગેયાષ્ટકમ્ ટોડી-રાગ)

વિનય વિભાવય ગુણપરિતોષં વિનય વિભાવય ગુણપરિતોષમ્
નિજસુકૃતામ્વરેષુ પરેષુ પરિહર દૂરં મત્સરદોષમ્ ॥૧॥

દિષ્ટ્યાયં વિતરતિ બહુદાનં, વરમયમિહ લભતે બહુમાનમ્ ।
કિમિતિ વિમૃશસિ પરપરભાગં, યદ્વિભજસિ
તત્સુકૃતવિભાગમ્ ॥૨॥

યેષાં મન ઈહ વિગતવિકારં, યે વિદધતિ ભુવિ જગદુપકારમ્
તેષાં વયમુચિતાચરિતાનાં, નામ જપામો વારંવારમ્ ॥૩॥

અહહ તિતિક્ષાગુણમસમાનં, પશ્યત ભગવતિ મુક્તિનિદાનમ્
યેન રુષા સહ લસદભિમાનં, ઝટિતિ વિઘટતે કર્મવિતાનમ્ ॥૪॥

અદધુઃ કેચન શીલમુદારં, ગૃહીણોડપિ પરિહતપરદારમ્ ।

યશ ઈહ સમ્પ્રત્યપિ શુચિ તેષાં, વિલસતિ ફલિતાફલસહકારમ્ ॥૫॥

યા વનિતા અપિ યશસા સાકં, કુલયુગલં વિદધતિ સુપતાકમ્

તાસાં સુચરિતસંચિતરાકં, દર્શનમપિ કૃતસુકૃતવિપાકમ્ ॥૬॥

તાત્ત્વિકસાત્ત્વિકસુજનવતંસાઃ, કેચન યુક્તિવિવેચનહંસાઃ ।

અલમકૃષત કિલ ભુવનાભોગં, સ્મરણમમીષાં કૃતશુભયોગમ્ ॥૭॥

ઈતિ પરગુણપરિભાવનસારં, સફલય સતતં નિજમવતારમ્ ।

કુરુ સુવિહિતગુણનિધિગુણગાનં, વિરચય શાન્તસુધારસપાનમ્ ॥

ઈતિ ચતુર્દશઃ પ્રકાશઃ

કરૂણા ભાવના

(માલિની વૃત્તમ્)

પ્રથમમશનપાનપ્રાપ્તિવાચ્છાવિહસ્તા -

સ્તદનુ વસનવેશમાલકૃતિવ્યગ્રચિત્તા : ।

પરિણયનમપત્યાવાપ્તિમિષ્ટેન્દ્રિયાર્થાન્,

સતતમભિલષન્તઃ સ્વસ્થતાં ક્વાડશ્નુવીરન્

॥ ૧ ॥

(શિખરિણી વૃત્તમ્)

ઉપાયાનાં લક્ષ્યૈઃ કથમપિ સમાસાદ્ય વિભવં,

ભવાભ્યાસાત્તત્ર, ધ્રુવમિતિ નિબધ્નાતિ હૃદયમ્ ।

અથાકસ્માદસ્મિન્ વિકિરતિ રજઃ કુરહૃદયો,

રિપુર્વા રોગો વા ભયમુત જરા મૃત્યુરથવા

॥ ૨ ॥

(સ્રગ્ધરાવૃત્તમ્)

સ્પર્ધન્તે કેડપિ કેચિદ્ધતિ હૃદિ મિથો, મત્સરં ક્રોધદગ્ધા ,

યુધ્ધન્તે કેડપ્યરુદ્ધા ધનયુવતિપશુ -ક્ષેત્રપદ્રાદિહેતો : ।

કેચિલ્લોભાલ્લભન્તે, વિપદમનુપદં દૂરદેશાનટન્તઃ,

કિં કુર્મઃ કિં વદામો, ભૃશમરતિશતૈ -વ્યાકુલં વિશ્વમેતત્ ॥ ૩ ॥

(ઉપજાતિવત્તત્રયમ્)

સ્વયં ખનન્તઃ સ્વકરેણ ગર્તા, મધ્યે સ્વયં તત્ર તથા પતન્તિ

યથા તતો નિષ્ક્રમણં તુ દૂરેડ-ધોડધઃ પ્રપાતાદિરમન્તિ નૈવ ॥ ૪ ॥

પ્રકલ્પયન્નાસ્તિક્તાદિવાદ-મેવં પ્રમાદં પરિશીલયન્તઃ ।

મગ્ના નિગોદાદિષુ દોષદગ્ધા દુરન્તદુઃખાનિ હહા સહન્તે ॥ ૫ ॥

શ્રુણ્વન્તિ યે નૈવ હિતોપદેશં ન ધર્મલેશં મનશા સ્પૃશન્તિ ।
રુજઃ કથક્કારમથાપનેયા- સ્તેષામુપાયસ્ત્વયમેક એવ ॥ ૬ ॥

(અનુષ્ટુબ્ધવૃત્તમ્)

પરદુઃખપ્રતીકાર-મેવં ધ્યાયન્તિ યે હૃદિ ।

લભન્તે નિર્વિકારં તે, સુખમાયતિસુન્દરમ્ ॥ ૭ ॥

(પચ્ચદશભાવનાગેયાષ્ટકમ્ રામકુલિ-રાગ)

સુજના ભજત મુદા ભગવન્તં સુજનાં ભદત મુદા ભગવન્તમ્
શરણાગતજનમિહ નિષ્કારણ કરુણાવન્તમવન્તં રે ॥ ૧ ॥

ક્ષણ મુપધાય મનઃસ્થિરતાયાં, પિબત જિનાગમસારમ્ ।

કાપથઘટનાવિકૃતવિચારં, ત્યજત કૃતાન્તમસારં રે ॥ ૨ ॥

પરિહરણીયો ગુરુરવિવેકી ભ્રમયતિ યો મતિમન્દમ્ ।

સુગુરુવયઃ સુકૃદપિ પરિપીતં પ્રથયતિ પરમાનન્દં રે ॥ ૩ ॥

કુમતતમોભરમીલિતનયનં કિમુ પૃચ્છત પન્થાનમ્ ।

દષિબુદ્ધ્યા નર જલમન્થન્યાં કિમુ નિદધત મન્થાનં રે ॥ ૪ ॥

અનિરુદ્ધં મન એવ જનાનાં જનયતિ વિવિધાતક્કમ્ ।

સપદિ સુખાનિ તદેવ વિધતે, આત્મારામમશક્કં રે ॥ ૫ ॥

પરિહરતાશ્રવ વિકથાગૌરવ-મદનમનાદિવયસ્યમ્ ।

ક્રિયતાં સાંવરસાપ્તપદીનં, ધ્રુવમિદમેવ રહસ્યં રે ॥ ૬ ॥

સદ્દાત ઈહ કિં ભવકાન્તારે, ગદનિકુરમ્ભમપારમ્ ।

અનુસરતાડહિતગજદુપકારં, જિનપતિમગદક્કારં રે ॥ ૭ ॥

શૃણુતૈકં વિનયોદિતવચનં નિયતાયતિહિતરચનમ્ ।

રચયત કૃતસુખશતસન્ધાનં, શાન્તસુધારસપાનં રે ॥ ૮ ॥

(ઈતિ પચ્ચદશઃ પ્રકાશઃ)

માધ્યસ્થ્ય ભાવના

શ્રાન્તા યસ્મિન્ વિશ્રમં સંશ્રયન્તે,
રુગ્ણાઃ પ્રીતિં યત્સમાસાઘ સઘઃ ।

લભ્યં રાગદ્વેષવિદ્વેષિરોધા-

દૌદાસીન્યં સર્વદા તત્ પ્રિયં નઃ

॥ ૧ ॥

લોકે લોકા ભિન્નભિન્નસ્વરૂપાઃ,

ભિન્નૈર્ભિન્નૈઃ કર્મભિર્મર્મભિદ્વિભઃ ।

રમ્યારમ્યૈશ્ચેષ્ટિતૈઃ કસ્ય કસ્ય,

તદ્વિદ્વદ્વિભઃ સ્તૂયતે રુષ્યતે વા

॥ ૨ ॥

મિથ્યા શંસન્ વીરતીર્થેશ્વરેણ

રોદ્ધું શેકે ન સ્વશિષ્યો જમાલિઃ ।

અન્યઃ કો વા રોત્સ્યતે કેન પાપત્,

તસ્માદૌદાસીન્યમેવાત્મનીનમ્

॥ ૩ ॥

અર્હન્તોઽપિ પ્રાજ્યશક્તિસ્પૃશઃ કિં,

ધર્મોઘોગં કારયેયુઃ પ્રસહા ।

દદ્યુઃ શુદ્ધં કિન્તું ધર્મોપદેશં,

યત્કુર્વાણા દુસ્તરં નિસ્તરન્તિ

॥ ૪ ॥

તસ્માદૌદાસીન્યપીયૂષસારં,

વારં વારં હન્ત લિહન્તુ ।

આનન્દાનામુત્તરજ્જતરજ્ઞૈ-

ર્જવદ્વિભર્યદ્ ભુજયતે મુક્તિસૌખ્યમ્

॥ ૫ ॥

(ષોડશભાવનાગેયાષ્ટકમ્-પ્રભાતિ -રાગ)

અનુભવ વિનય ! સદા સુખમનુભવ, ઔદાસીન્યમુદારં રે ।
કુશલસમાગમમાગમસારં કામિતફલમન્દારં રે ॥૧॥
પરિહર પરચિન્તાપરિવારં ચિન્તય નિજમવિકારં રે ।
તવ કિં કોડપિ ચિનોતિ કરીરં, ચિનુતેડન્યઃ સહકારં રે ॥૨॥
યોડપિ ન સહતે હિતમુપદેશં, તદુપરિ મા કુરુ કોપં રે ।
નિષ્ફલયા કિં પરજનતપ્ત્યા, કુરુષે નિજસુખલોપં રે ॥૩॥
સૂત્રમપાસ્ય જડા ભાષન્તે કેયન મતમુત્સૂત્રં રે ।
કિં કુર્મસ્તે પરિહૃતપયસો, યદિ પિબન્તિ મૂત્રં રે ॥૪॥
પશ્યસિ કિં ન મનઃ પરિણામં, નિજનિજગત્યનુસારં રે ।
યેન જનેન યથા ભવિતવ્યં તદ્ ભવતા દુર્વારં રે ॥૫॥
રમય હૃદા હૃદયઙ્ગમસમતાં સંવૃણુ માયાજાલં રે ।
વૃથા વહસિ પુદ્ગલપરવશતા-માયુઃ પરિમિતકાલં રે ॥૬॥
અનુપમતીર્થમિદં સ્મર ચેતન મન્તઃસ્થિતમભિરામં રે ।
વિરતિભાવવિશદપરિણામં લભસે, સુખમવિરામં રે ॥૭॥
પરબ્રહ્મપરિણામનિદાનં, સ્ફુટકેવલવિજ્ઞાનં રે ।
વિરચય વિનય ! વિવેચિતજ્ઞાનં, શાન્તુસુધારસપાનં રે ॥૮॥

ઈતિ ષોડશઃ પ્રકાશઃ

(ઞગ્ધરાવૃત્તદ્વયમ્)

એવં સદ્ભાવનાભિઃ સુરભિતહૃદયાઃ સંશયાતીતગીતો -
ત્રીતસ્ફીતાત્મતત્ત્વા-સ્ત્વરિતમપસરન્ -મોહનિદ્રામમત્વાઃ ।

ગત્વા સત્ત્વા મમત્વા ડતિશયમનુપમાં, ચક્રિશકાધિકાનાં,
 સૌખ્યાનાં મહુક્ષુ લક્ષ્મીં, પરિચિવિનયાઃ સ્ફારકીર્તિં શ્રયન્તે ॥ ૧ ॥
 દુધ્યાનપ્રેતપીડા, પ્રભવતિન ન મનાક્ષ, કાયિદદ્વન્દ્વસૌખ્ય-
 સ્ફાતિઃ પ્રીણાતિ ચિત્તં પ્રસરતિ પરિતઃ સૌખ્યસૌહિત્યસિન્ધુઃ
 ક્ષીયન્તે રાગરોષભૃતિરિપુરભટાઃ સિદ્ધિસામ્રાજ્યલક્ષ્મીઃ,
 સ્વાદ્વશ્યા યન્મહિન્ના વિનયશુચિધિયો, ભાવનાસ્તાઃ શ્રયધ્વમ્ ॥ ૨
 (પથ્યાવૃત્તમ્)

શ્રીહીરવિજયસૂરીશ્વરશિષ્યૌ, સોદરાવભૂતાં દ્વૌ ।
 શ્રીસોમવિજયવાચક-વાચકવરકીર્તિવિજયખ્યૌ ॥ ૩ ॥
 (ગીતિદ્વયમ્)

તત્ર ચ-શ્રીકીર્તિવિજયવાચક-શિષ્યોપાધ્યાય વિનયવિજયેન ।
 શાન્તસુધારસનામા, સંદબ્ધો ભાવનાપ્રબન્ધોડયમ્ ॥ ૪ ॥
 શિખિનયનસિન્ધુશશિમિત, વર્ષે હર્ષેણ ગન્ધપુરનગરે ।
 શ્રીવિજયપ્રભસૂરિ -પ્રસાદતો યત્ન એષ સફલોડભૂત્ ॥ ૫ ॥
 (ઉપજાતિ વૃત્તમ્)

યથા વિધુઃ ષોડશભિઃકલાભિઃ સમ્પૂર્ણતામેત્ય જગત્ પુનીતે
 ગ્રન્થસ્તથા ષોડશભિઃ પ્રકાશૈ-રયં સમગ્રૈઃ શિવમાતનોતુ ॥ ૬ ॥
 (ઈન્દ્રવજ્રાવૃત્તમ્)

યાવજજગત્યેષ સહસ્રભાનુઃ, પીયુષાભાનુશ્ચ સદોદયેતે ।
 તાવત્સતામેતદપિ પ્રમોદં, જયોતિઃ સ્ફુરદ્વાઙ્મયમાતનોતુ ।
 ઈતિ શ્રીશાન્તસુધારસનામા ભાવનાપ્રબંધઃ સમાપ્તઃ

શ્રી બૃહત્ સંગ્રહણી

નમિઉં અરિહંતાઈ, ઠિઈ ભવણો-ગાહણા ય પત્તેયં ।
 સુર- નારયાણ વુચ્છં, નર તિરિયાણં વિણા ભવણં ॥ ૧ ॥
 ઉવવાય-ચવણ-વિરહં, સંખં ઈગ સમઈયં ગમા ગમણે ।
 દસ વાસ સહસ્સાઈ, ભવણવઈણં જહન્ન -ઠિઈ ॥ ૨ ॥
 ચમર-બલિ -સાર મહિઅં, તદ્દેવીણં તુ તિન્નિ ચત્તારિ ।
 પલિયાઈ સડ્ઢાઈ, સેસાણં નવનિકાયાણં ॥ ૩ ॥
 દાહિણ દિવડ્ઢ પલિયં, ઉત્તરઓ હુન્તિ દુન્નિ દેસૂણા ।
 તદ્દેવી-મદ્ધ પલિયં, દેસૂણં આઉ-મુક્કોસં ॥ ૪ ॥
 વંતરિયાણ જહન્નં, દસ વાસ સહસ્સ પલિય મુક્કોસં ।
 દેવીણં પલિયદ્ધં, પલિયં અહિયં સસિ - રવીણં ॥ ૫ ॥
 લક્ખેણ સહસ્સેણ ય, વાસાણ ગહાણ પલિય મેએસિં ।
 ઠિઈ અદ્ધં દેવીણં, કમેણ નક્ખત્ત તારાણં ॥ ૬ ॥
 પલિયદ્ધં ચઉભાગો, ચઉ અડ ભાગાહિગાઉ દેવીણં ।
 ચઉ જુઅલે ચઉભાગો, જહન્ન મડ ભાગ પંચમએ ॥ ૭ ॥
 દો સાહિ સત્ત સાહિય, દસ ચઉદસ સત્તર અયર જા સુક્કો ।
 ઈક્કિક્ક- મહિય મિત્તો, જા ઈગતીસુવરિ ગેવિજ્જે ॥ ૮ ॥
 તિત્તીસ શુત્તરેસું, સોહમ્માઈસુ ઈમા ઠિઈ જિઢા ।
 સોહમ્મે ઈસાણે, જહન્ન-ઠિઈ પલિય મહિયં ય ॥ ૯ ॥
 દો સાહિ સત્ત દસ ચઉદસ, સત્તર અયરાઈ જા સહસ્સારો ।
 તપ્પરઓ ઈક્કિક્કં, અહિયં જાશુત્તર ચઉક્કે ॥ ૧૦ ॥

ઇંગતીસ સાગરાઈ સવ્વટ્ઠે પુણ જહન્ન ઠિઈ નત્થિ ।
 પરિગહિયાણિ-યરાણિ ય, સોહમ્મી સાણ દેવીણં ॥ ૧૧ ॥
 પલિયં અહિયં ચ કમા ઠિઈ જહન્ના ઇઓ ય ઉક્કોસા ।
 પલિયાઈ સત્ત પન્નાસ તહ ય નવ પંચવન્ના ય ॥ ૧૨ ॥
 પણ છચ્ચઉ ચઉ અઠ્ઠ ય, કમેણ પત્તેય - મગ્ગમહિસીઓ ।
 અસુર નાગાઈ વંતર, જોઈસ કપ્પદુગિંદાણં ॥ ૧૩ ॥
 દુસુ તેરસ દુસુ બારસ, છ પણ ચઉ ચઉ દુગે દુગે ય ચઉ ।
 ગેવિજ્જ-ણુત્તરે દસ, બિસટ્ઠિ પયરા ઉવરિ લોએ ॥ ૧૪ ॥
 સોહમ્મુક્કોસઠિઈ, નિયપયરવિહત્તઈચ્છ સંગુણિઓ ।
 પયરુક્કોસઠિઈઓ, સવ્વત્થ જહન્નઓ પલિયં ॥ ૧૫ ॥
 સુરકપ્પઠિઈ વિસેસો, સગપયરવિહત્તઈચ્છસંગુણિઓ ।
 હિઠ્ઠિલ્લઠિઈસહિઓ, ઇચ્છિયપયરંમિ ઉક્કોસા ॥ ૧૬ ॥
 કપ્પસ્સ અંતપયરે, નિય-કપ્પ વહિંસયા વિમાણાઓ ।
 ઇંદ નિવાસા તેસિં, ચઉદિસિં લોગપાલાણં ॥ ૧૭ ॥
 સોમજમાણં સતિભાગ, પલિય વરુણસ્સ દુન્નિ દેસૂણા ।
 વેસમણે દો પલિયા, એસ ઠિઈ લોગપાલાણં ॥ ૧૮ ॥
 અસુરા નાગ-સુવન્ના, વિજ્જૂ અગ્ગી ય દીવ ઉદહી અ ।
 દિસિ પવણ થણિય દસવિહ, ભવણવઈ તેસુ દુદુ ઇંદા ॥ ૧૯ ॥
 ચમરે બલી અ ધરણે, ભૂયાણંદે ય વેણુદેવે ય ।
 તત્તો ય વેણુદાલી, હરિકંતે હરિસ્સહે ચેવ ॥ ૨૦ ॥
 અગ્ગિસિહ અગ્ગિમાણવ, પુન્ન વિસિટ્ઠે તહેવ જલકંતે ।
 જલપહ તહ અમિઅગઈ, મિયવાહણ દાહિણુત્તરઓ ॥ ૨૧ ॥

વેલંબે ય પભંજણ, ઘોસ મહાઘોસ એસિ મન્નયરો ।
 જંબુદ્વીવં છત્તં, મેરું દંડં પહૂ કાઉં ॥ ૨૨ ॥
 ચઉત્તીસા ચઉચત્તા, અઢત્તીસા ય ચત્ત પંચણ્ડં ।
 પન્ના ચત્તા કમસો, લક્ખા ભવણાણ દાહિણઓ ॥ ૨૩ ॥
 ચઉ ચઉ લક્ખ વિહૂણા, તાવઈયા ચેવ ઉત્તર-દિસાએ ।
 સવ્વેવિ સત્તકોડી, બાવત્તરિ હુન્તિ લક્ખા ય ॥ ૨૪ ॥
 રયણાએ હિટ્ઠુવરિં, જોયણ સહસ્સં વિમુત્તું તે ભવણા ।
 જંબુદ્વીવ સમા તહ, સંખ મસંખિજ્જ વિત્થારા ॥ ૨૫ ॥
 ચૂડામણિ ફણિ-ગરુડે, વજ્જે તહ કલસ, - સીહ- અસ્સે ય ।
 ગય-મયર વદ્ધમાણે, અસુરાઈણં મુણસુ ચિંધે ॥ ૨૬ ॥
 અસુરા કાલા નાગુ દહિ પંડુરા તહ સુવન્ન દિસિ થણિયા ।
 કણગાભ-વિજ્જુ સિહિદીવ, અરુણા વાગિ પિયંગુ નિભા ॥ ૨૭ ॥
 અસુરાણ વત્થરત્તા નાગો દહિ -વિજ્જુ-દીવ-સિહિ-નીલા ।
 દિસિ થણિય - સુવન્નાણં, ધવલા વાગિણ સંઝ રુઈ ॥ ૨૮ ॥
 ચઉ-સઢિ સઢિ અસુરે, છચ્ચ સહસ્સાઈં ધરણમાઈણં ।
 સામાણિયા ઈમેસિં ચઉગ્ગુણા આયરક્ખા ય ॥ ૨૯ ॥
 રયણાએ પઢમ જોયણ સહસ્સે હિટ્ઠુવરિં સય -સય વિહૂણે ।
 વંતરિયાણં રમ્મા, ભોમા નયરા અસંખિજ્જ ॥ ૩૦ ॥
 બાહિં વઢ્ઠા અંતો, ચઉરંસા અહો ય કણિણઆયારા ।
 ભવણવઈણં તહ વંતરાણ, ઈંદ ભવણા ઉ નાયવ્વા ॥ ૩૧ ॥
 તહિં દેવા વંતરિયા, વર-તરુણી-ગીય- વાઈય-રવેણં ।
 નિચ્ચં સુહિયા પમુઈયા, ગયં પિ કાલં ન યાણંતિ ॥ ૩૨ ॥

તે જંબુદીવ ભારહ વિદેહ સમ ગુરુ જહન્ન મજિઝમગા ।
 વંતર પુણ અઢવિહા, પિસાય ભૂયા તહા જફ્ખા ॥ ૩૩ ॥
 રફખસ કિંનર-કિંપુરિસા મહોરગા અઢમા ય ગંધવ્વા ।
 દાહિણુત્તર ભેયા, સોલસ તેસિં ઈમે ઈંદા ॥ ૩૪ ॥
 કાલે ય મહાકાલે સુરૂવ-પડિરૂવ-પુન્નભદ્રે ય ।
 તહ ચેવ માણિભદ્રે ભીમે ય તહા મહાભીમે ॥ ૩૫ ॥
 કિંનર-કિંપુરિસે સપ્પુરિસા- મહાપુરિસ તહય અઈકાયે ।
 મહાકાયં ગીયરઈ, ગીયજસે દુન્નિ દુન્નિ કમા ॥ ૩૬ ॥
 ચિંધં કલંબ સુલસે, વડ-ખટ્ટંગે અસોગ ચંપયએ ।
 નાગે તુંબરુ અ ઝએ, ખટ્ટંગ વિવજિજયા રુફ્ખા ॥ ૩૭ ॥
 જફ્ખા -પિસાય મહોરગ ગંધવ્વા સામ-કિંનરા નીલા ।
 રફખસ-કિંપુરિસા વિ ય, ધવલા ભૂયા પુણો કાલા ॥ ૩૮ ॥
 અણપન્ની પણપન્ની ઈસિવાઈ ભૂયવાઈએ ચેવ ।
 કંદીય મહાકંદી, કોહંડે ચેવ પયંગે ય ॥ ૩૯ ॥
 ઈય પઢમ જોયણ-સએ, રયણાએ અઢ વંતરા અવરે ।
 તેસુ ઈહ સોલસિંદા રુયગ અહો દાહિણુત્તરઓ ॥ ૪૦ ॥
 સંનિહિએ સામાણે ધાઈવિહાએ ઈસીય ઈસીવાલે ।
 ઈસર મહેસરે વિય, હવઈ સુવચ્છે વિસાલે ય ॥ ૪૧ ॥
 હાસે હાસરઈ વિ ય, સેએ ય ભવે તહા મહાસેએ ।
 પયંગે પયંગવઈ વિય, સોલસ ઈંદાણ નામાઈ ॥ ૪૨ ॥
 સામાણિયાણ ચઉરો, સહસ્સ સોલસ ય આયરફ્ખાણં ।
 પત્તેયં સવ્વેસિં, વંતરવઈ સસિ રવીણં ય ॥ ૪૩ ॥

ઈંદ -સમ-તાયતીસા, પરિસતિયા રક્ષ લોગપાલા ય ।
 અણિય-પઈન્ના અભિઓગા, કિબ્બિસં દસ ભવણ વેમાણી ॥ ૪૪ ॥
 ગંધવ્વ નટ્ટ -હય-ગય, રહ ભડ અણિયાણિ સવ્વ ઈંદાણં ।
 વેમાણિયાણ વસહા, મહિસા ય અહોનિવાસીણં ॥ ૪૫ ॥
 તિત્તીસ તાયતીસા પરિસતિયા લોગપાલ ચત્તારિ ।
 અણિઆણિ સત્ત સત્ત ય, અણિયાહિવ સવ્વઈંદાણં ॥ ૪૬ ॥
 નવરં વંતર જોઈસ ઈંદાણં ન હુન્તિ લોગપાલાઓ ।
 તાયતીસ ભિહાણા, તિયસા વિ ય તેસિં ન હુ હુન્તિ ॥ ૪૭ ॥
 સમભૂતલાઓ અટ્ટહિં, દસૂણ-જોયણ-સએહિં આરબ્બ ।
 ઉવરિ દસુત્તર-જોયણ-સયંમિ ચિટ્ઠન્તિ જોઈસિયા ॥ ૪૮ ॥
 તત્થ રવી દસ જોયણ, અસીઈ તદુવરિં સસીય રિક્ખેસુ ।
 અહ ભરણિ સાઈ ઉવરિં, બહિં મૂલો તિંતરે અભિઈ ॥ ૪૯ ॥
 તાર-રવિ-ચંદ-રિક્ખા-બુહ સુક્કા જીવ-મંગલ-સણિયા ।
 સગ-સય-નઉય દસ અસિઈ, ચઉ ચઉ કમસો તિયા ચઉસુ ॥ ૫૦ ॥
 ઈંક્રકારસ જોયણ-સય, ઈંગવીસિક્કાર સાહિયા કમસો ।
 મેરુ-અલોગા-બાહં, જોઈસ-ચક્કં ચરઈ ઠાઈ ॥ ૫૧ ॥
 અદ્ધ-કવિટ્ટાગારા, ફલિહમયા રમ્મ-જોઈસ-વિમાણા ।
 વંતર નયરેહિંતો, સંખિજજ-ગુણા ઈમે હુન્તિ ॥ ૫૨ ॥
 તાઈ વિમાણાઈ પુણ, સવ્વાઈ હુન્તિ ફાલિહ-મયાઈ ।
 દગ-ફાલિહ-મયા પુણ, લવણે જે જોઈસ-વિમાણા ॥ ૫૩ ॥
 જોયણિ-ગસટ્ઠિઠ-ભાગા છપ્પન્ન અડયાલ ગાઉ દુ ઈંગ-દ્ધં ।
 ચંદાઈ વિમાણા-યામ, વિત્થડા અદ્ધ-મુચ્ચત્તં ॥ ૫૪ ॥

પણયાલ-લક્ષ્મ-જોયણ, નર-ખિત્તં તત્થિમે સયા ભમિરા ।
 નરખિત્તાઉ બહિં પુણ, અદ્ધ-પમાણા ઠિઆ નિચ્ચં ॥ ૫૫ ॥
 સસિ-રવિ-ગહ-નક્ષત્તા, તારાઓ હુન્તિ જહુત્તરં સિગ્ધા ।
 વિવરીયા ઉ મહડ્ડિઢઅ, વિમાણ-વહગા કમેણે-સિં ॥ ૫૬ ॥
 સોલસ સોલસ અડ ચઉ, દો સુરસહસા પુરઓ દાહિણઓ ।
 પચ્છિમ ઉત્તર સીહા, હત્થી વસહા હયા કમસો ॥ ૫૭ ॥
 ગહ-અઢાસી નક્ષત્ત, અડવીસં તાર-કોડિ-કોડીણં ।
 છાસટ્ઠિઠ-સહસ-નવસય, પણ હત્તરિ એગ સસિ સિન્નં ॥ ૫૮ ॥
 કોડા-કોડી સન્નં-તરં તુ મન્નન્તિ ખિત્ત-થોવતયા ।
 કેઈ અન્ને ઉસ્સે-હંગુલ-માણેણ તારાણં ॥ ૫૯ ॥
 કિણ્હં રાહુ-વિમાણં, નિચ્ચં ચંદેણં હોઈ અવિરહિયં ।
 ચઉરંગુલ-મખ્પત્તં, હિક્કા ચંદસ્સ તં ચરઈ ॥ ૬૦ ॥
 તારસ્સ ચ તારસ્સ ચ, જંબુદ્વીવંમિ અંતરં ગુરુચં ।
 બારસ-જોયણ-સહસા, દુન્નિ સયા ચેવ બાયાલા ॥ ૬૧ ॥
 નિસઢો ચ નીલવંતો, ચત્તારિ સય ઉચ્ચ-પંચ સય કૂડા ।
 અદ્ધં ઉવરિં રિક્ખા, ચરંતિ ઉભય-ઢ બાહાએ ॥ ૬૨ ॥
 છાવઢા દુન્નિ સયા, જહન્ન-મેંચ તુ હોઈ વાઘાએ ।
 નિવ્વાઘાએ ગુરુ લહુ, દો ગાઉ ચ ઘણુ-સયા પંચ ॥ ૬૩ ॥
 માણુસ-નગાઓ બાહિં, ચંદા સૂરસ્સ સૂર ચંદસ્સ ।
 જોયણ સહસ્સ પન્નાસ-ણૂણગા અંતરં દિઢં ॥ ૬૪ ॥
 સસિ સસિ રવિ રવિ સાહિય-જોયણ લક્ષ્મેણ અંતરં હોઈ ।
 રવિ-અંતરિયા સસિણો, સસિ-અંતરિયા રવી દિત્તા ॥ ૬૫ ॥

બહીયા ઉ માણુસુત્તરઓ, ચંદા સૂરા અવઢિ-ઉજજોયા ।
 ચંદા અભિઈ-જુતા, સૂરા પુણ હુન્તિ પુસ્સેહિં ॥ ૬૬ ॥
 ઉદ્ધાર-સાગર-દુગે, સડ્ઢે, સમએહિં તુલ્લ દિવુદહી ।
 દુગુણા દુગુણ-પવિત્થર, વલયાગારા પઢમ-વજજં ॥ ૬૭ ॥
 પઢમો જોયણ-લક્ખં, વટ્ટો તં વેઢિઉં ઠિઆ સેસા ।
 પઢમો જંબુદ્દીવો, સયંભૂરમણદહી ચરમો ॥ ૬૮ ॥
 જંબૂ ધાયઈ પુક્ખર, વારુણિવર ખીર ઘય ખોય નંદીસરા ।
 અરુણ-રુણવાય કુંડલ, સંખ રુયગ ભુયગ કુસ કુંચા ॥ ૬૯ ॥
 પઢમે લવણો જલહી, બીએ કાલો ય પુક્ખરાઈસુ ।
 દીવેસુ હુન્તિ જલહી, દિવ-સમાણેહિં નામેહિં ॥ ૭૦ ॥
 આભરણ-વત્થ-ગંધે, ઉપ્પલ-તિલએ ય પઉમ-નિહિ-રયણે ।
 વાસંહર-દહ-નઈઓ, વિજયા વક્ખાર-કપ્પિદા ॥ ૭૧ ॥
 કુરુ-મંદર-આવાસા, કૂડા નક્ખત્ત ચંદ સૂરા ય ।
 અન્નેવિ એવમાઈ, પસત્થ-વત્થૂણ જે નામા ॥ ૭૨ ॥
 તન્નામા દીવુદહી, તિપહોયાયાર હુન્તિ અરુણાઈ ।
 જંબૂ-લવણાઈયા, પત્તેયં તે અસંખિજજા ॥ ૭૩ ॥
 તાણં-તિમ-સૂરવરા-વભાસ-જલહી પરંતુ ઈક્કિક્કા ।
 દેવે નાગે જક્ખે, ભૂએ ય સયંભૂરમણે ય ॥ ૭૪ ॥
 વારુણિવર ખીરવરો, ઘયવર લવણો ય હુન્તિ ભિન્નરસા ।
 કાલો ય પુક્ખરોદહિ-સયંભૂરમણો ય ઉદગરસા ॥ ૭૫ ॥
 ઈક્ખુરસ સેસ-જલહી, લવણે કાલોએ ચરિમિ બહુમચ્છા ।
 પણ-સગ-દસ-જોયણ-સય, તણૂ કમા થોવ સેસેસુ ॥ ૭૬ ॥

દો સસિ દો રવિ પઢમે, દુગુણા લવણંમિ ધાયઈસંડે ।
 બારસ સસિ બારસ રવિ, તપ્પભિઈ નિદ્દિક્કસસિરવિણો ॥ ૭૭ ॥
 તિગુણા પુવ્વિલ્લજુયા, અણંતરા-ણંતરંમિ ખિત્તંમિ ।
 કાલોએ બાયાલા, બિસત્તરી પુફ્ફખરદ્ધંમિ ॥ ૭૮ ॥
 દો સસિ દો રવિપંતી, એગંતરીયા છસટ્ઠિ સંખાયા ।
 મેરું પયાહિણંતા, માણુસ-ખિત્તે પરિઅડન્તિ ॥ ૭૯ ॥
 એવં ગહાઈણો વિ હુ, નવરં ધુવપાસવત્તિણો તારા ।
 તં ચિય પયાહિણંતા, તત્થેવ સયા પરિભમન્તિ ॥ ૮૦ ॥
 પન્નરસ ચુલસીઈ-સયં, ઈહ સસિ-રવિમંડલાઈ તક્કિખત્તં ।
 જોયણ પણ-સય દસહિય, ભાગા અડયાલ ઈગસકા ॥ ૮૧ ॥
 તીસિ-ગસકા ચઉરો, ઈગ ઈગસટ્ઠસ્સ સત્ત ભઈયસ્સ ।
 પણતીસં ચ દુ-જોયણ, સસિ રવિણો મંડલં-તરયં ॥ ૮૨ ॥
 મંડલ દસગં લવણે, પણગં નિસદંમિ હોઈ ચંદસ્સ ।
 મંડલ-અંતર-માણં, જાણ પમાણં પુરા કહિયં ॥ ૮૩ ॥
 પણસટ્ઠી નિસદંમિ ય, દુન્નિ ય બાહા દુજોયણં-તરિયા ।
 ઈગુણવીસં તુ સયં, સૂરસ્સ ય મંડલા લવણે ॥ ૮૪ ॥
 સસિ-રવિણો લવણંમિ ય, જોયણ સય તિન્નિ તીસઅહીયાઈ
 અસિયં તુ જોયણસયં, જંબૂદ્દીવંમિ પવિસન્તિ ॥ ૮૫ ॥
 ગહ-રિક્ખ-તાર-સંખં, જત્થે-ચ્છસિ નાઉ-મુદ્દહિ દીવે વા ।
 તસ્સસિહિ એગ-સસિણો, ગુણ-સંખં હોઈ સવ્વગ્ગં ॥ ૮૬ ॥
 બત્તીસ-ઢાવીસા, બારસ અડ ચઉ વિમાણ-લક્ખાઈ ।
 પન્નાસ ચત્ત છ સહસ્સ, કમેણ સોહમ્માઈસુ ॥ ૮૭ ॥

દુસુ સયયઉ દુસુ સય-તિગ-મિગારસહિયં સયં તિગે હિઢા ।
 મજઝે સત્તુત્તર-સય-મુવરિતિગે સય-મુવરિ પંચ ॥ ૮૮ ॥
 ચુલસીઈ લક્ખ સત્તાણ-વઈ, સહસ્સા વિમાણ તેવીસં ।
 સવ્વગ્ગમુડ્ઢ-લોગંમિ, ઈંદયા બિસઢિ પયરેસુ ॥ ૮૯ ॥
 ચઉ દિસિ ચઉ પંતીઓ, બાસઢિ વિમાણિયા પઢમ પયરે ।
 ઉવરિ ઈંકિંકહીણા, અણુત્તરે જાવ ઈંકિંકહં ॥ ૯૦ ॥
 ઈંદય વઢા પંતિસુ, તો કમસો તંસ ચઉરંસા વઢા ।
 વિવિહા પુષ્કવકિન્ના, તયંતરે મુત્તું પુવ્વ-દિસિં ॥ ૯૧ ॥
 એગં દેવે-દીવે, દુવે ય નાગોદહીસુ બોધવ્વે ।
 ચત્તારિ જહ્ખ-દીવે, ભૂય-સમુદ્દેસુ અટ્ઠેવ ॥ ૯૨ ॥
 સોલસ સયંભૂરમણે, દીવેસુ પઈઢિયા ય સુરભવણા ।
 ઈંગતીસં ચ વિમાણા, સયંભૂરમણે સમુદ્દે ય ॥ ૯૩ ॥
 વઢં વઢસ્સુવરિં, તંસં તંસસ્સ ઉવરિમં હોઈ ।
 ચઉરંસે ચઉરંસં, ઉડ્ઢં તુ વિમાણ-સેઢીઓ ॥ ૯૪ ॥
 સવ્વે વઢ-વિમાણા, એગ-દુવારા હન્તિ નાયવ્વા ।
 તિન્નિ ય તંસ વિમાણે, ચત્તારિ ય હુવન્તિ ચઉરંસે ॥ ૯૫ ॥
 પાગાર-પરિહિત્તા, વઢવિમાણા હવન્તિ સવ્વેવિ ।
 ચઉરંસ વિમાણાણં, ચઉદિસિં વેઈયા હોઈ ॥ ૯૬ ॥
 જત્તો વઢ વિમાણા, તત્તો તંસસ્સ વેઈયા હોઈ ।
 પાગારો બોધવ્વો, અવસેસેસું તુ પાસેસુ ॥ ૯૭ ॥
 આવલિય-વિમાણાણં, અંતરં નિયમસો અસંખિજજં ।
 સંખિજજ-મસંખિજજં, ભણિયં પુષ્કવકિન્નાણં ॥ ૯૮ ॥

અચ્યંત-સુરહિ-ગંધા, ફાસે નવણીય-મઉય સુહફાસા ।
 નિચ્યુજજોયા રમ્મા, સયંપહા તે વિરાયંતિ ॥ ૯૯ ॥
 જે દક્ષિખણેશ ઈંદા, દાહિણઓ આવલી મુણેયવ્વા ।
 જે પુણ ઉત્તર ઈંદા, ઉત્તરઓ આવલી મુણે તેસિં ॥ ૧૦૦ ॥
 પુવ્વેશ પચ્છિમેશ ય, સામન્ના આવલી મુણેયવ્વા ।
 જે પુણ વટ્ટવિમાણા, મજિઝલ્લા દાહિણિલ્લાણં ॥ ૧૦૧ ॥
 પુવ્વેશ પચ્છિમેશ ય, જે વટ્ટા તે વિ દાહિણિલ્લસ્સ ।
 તંસ ચઉરંસગા પુણ, સામન્ના હુન્તિ દુણહં પિ ॥ ૧૦૨ ॥
 પઢમં-તિમ પયરાવલિ, વિમાણ મુહ ભૂમિ તસ્સમાસદ્ધં ।
 પયર-ગુણ-મિટ્ઠ-કપ્પે, સવ્વગ્ગં પુષ્ફકિન્નિયરે ॥ ૧૦૩ ॥
 ઈંગદિસિ-પંતિ-વિમાણા, તિવિભત્તા તંસ ચઉરંસા વટ્ટા ।
 તંસેસુ સેસ-મેગં, ખિવ સેસ-દુગસ્સ ઈક્કિક્કં ॥ ૧૦૪ ॥
 તંસેસુ ચઉરંસેસુ ય, તો રાસિ-તિગંપિ ચઉગુણં કાઉં ।
 વટ્ટેસુ ઈંદયં ખિવ, પયર-ઘણં મીલિયં કપ્પે ॥ ૧૦૫ ॥
 સત્ત-સય સત્તવીસા, ચિત્તારિ-સયા ય હુન્તિ ચઉનઉયા ।
 ચત્તારિ ય છાસીયા, સોહમ્મે હુન્તિ વટ્ટાઈ ॥ ૧૦૬ ॥
 એમેવ ય ઈસાણે, નવરં વટ્ટાણ હોઈ નાણત્તં ।
 દો સય અઢત્તીસા, સેસા જહ ચેવ સોહમ્મે ॥ ૧૦૭ ॥
 પુવ્વા-વરા છલંસા, તેસા પુણ દાહિણુત્તરા બજઝ ।
 અખ્ખિન્તર ચઉરંસા, સવ્વા-વિ ય કણ્ણરાઈઓ ॥ ૧૦૮ ॥
 ચુલસી અસિઈ બાવત્તરિ, સત્તરિ સટ્ઠિ ય પન્ન ચત્તાલા ।
 તુલ્લ-સુર તીસ વીસા, દસ સહસ્સ આયરક્ખ ચઉગુણિયા ॥ ૧૦૯ ॥

કપ્પેસુ ય મિય મહિસો, વરાહ સીહા ય છગલ સાલૂરા ।
 હય ગય ભુયંગ ખગ્ગી, વસહા વિહિમાઈ ચિંધાઈ ॥૧૧૦॥
 દુસુ તિસુ તિસુ કપ્પેસુ, ઘણુદહિ ઘણવાય તદુભયં ચ કમા ।
 સુર-ભવણ-પઈઠાણં, આગાસ પઈઠિયા ઉવરિં ॥૧૧૧॥
 સત્તાવીસ સયાઈ, પુઢવિ-પિંડો વિમાણ-ઉચ્ચત્તં ।
 પંચ સયા કપ્પ દુગે, પઢમે તત્તો ય ઈક્કિક્કં ॥૧૧૨॥
 હાયઈ પુઢવીસુ સયં, વડ્ઢઈ ભવણેસુ દુ દુ દુ કપ્પેસુ ।
 ચઉગે નવગે પણગે, તહેવ જા-ણુ તરેસુ ભવે ॥૧૧૩॥
 ઈગવીસસયા પુઢવી, વિમાણ-મિક્કારસેવ ય સયાઈ ।
 બત્તીસ-જોયણ-સયા, મિલિયા સવ્વત્થ નાયવ્વા ॥૧૧૪॥
 પણ ચઉ તિ દુ વન્ન વિમાણ, સધય દુસુ દુસુ ય જા સહસ્સારો
 ઉવરિ સિય ભવણવંતર-, જોઈસિયાણં વિવિહવન્ના ॥૧૧૫॥
 રવિણો ઉદય-ત્થંતર, ચઉનવઈ સહસ્સ પણ સય છવીસા ।
 બાયાલ સઢિ ભાગા, કક્કડ-સંકંતિ દિયહંમિ ॥૧૧૬॥
 એયંમિ પુણો ગુણિએ, તિ-પંચ-સગ-નવહિં હોઈ કમ-માણં ।
 તિગુણંમિ ય દો લક્ખા તેસીઈ સહસ્સ પંચ સયા ॥૧૧૭॥
 અસિઈ છ સટ્ઠિ ભાગા, જોયણ-ચઉ-લક્ખ બિસત્તરિ-સહસ્સા
 છચ્ચ સયા તેત્તીસા, તીસ-કલા પંચ-ગુણિયંમિ ॥૧૧૮॥
 સત્ત ગુણે છલક્ખા ઈગસટ્ઠિ-સહસ્સ છ-સય છાસીયા ।
 ચઉપન્ન-કલા તહ નવ-ગુણંમિ અડલક્ખ સડ્ઢાઓ ॥૧૧૯॥
 સત્તસયા ચત્તાલા, અઠ્ઠારસ કલા ય ઈય કમા ચઉરો ।
 ચંડા ચવલા જયણા, વેગા ય તહા ગઈ ચઉરો ॥૧૨૦॥

ઈત્ય ય ગઈ ચઉત્થિં, જયણયરિં નામ કેઈ મન્નંતિ ।
 એહિં કમેહિ-મિમાહિં, ગઈહિં ચઉરો સુરા કમસો ॥૧૨૧॥
 વિક્ષખંભં આયામં, પરિહિં અબ્બિમતરં ચ બાહિરિયં ।
 જુગવં મિણંતિ છમ્માસ, જાવ ન તહાવિ તે પારં ॥૧૨૨॥
 પાવંતિ વિમાણાણં, કેસિં પિહુ અહવ તિગુણયાઈએ ।
 કમ-ચઉગે પત્તેયં, ચંડાઈ ગઈ ઉ જોઈજજા ॥૧૨૩॥
 તિગુણેણ કપ્પ-ચઉગે, પંચ ગુણેણં તુ અક્કસુ મુણિજજા ।
 ગેવિજજે સત્ત ગુણેણં નવ-ગુણે-ણુત્તર-ચઉક્કે ॥૧૨૪॥
 પઢમ-પયરંમિ પઢમે, કપ્પે ઉડુ-નામ-ઈદય-વિમાણં ।
 પણયાલ લક્ખ જોયણ, લક્ખં સવ્વુવરિ સવ્વટ્ઠં ॥૧૨૫॥
 ઉડુ ચંદ રયય વગ્ગૂ, વીરિય વરુણે તહેવ આણંદે ।
 બંભે કંચણ રુઈરે, ચંદ અરુણે ય વરુણે ય ॥૧૨૬॥
 વેરુલિય રુયગ રુઈરે, અંકે ફલિહે તહેવ તવણિજજે ।
 મેહે અગ્ધ હલિદ્દે, નલિણે તહ લોહિયક્ખે ય ॥૧૨૭॥
 વઈરે અંજણ વરમાલ-રિક્ક દેવે ય સોમ મંગલએ ।
 બલભદ્દે ચક્ક ગયા, સોવૃત્થિય ણંદિયાવત્તે ॥૧૨૮॥
 આભંકરે ય ગિદ્ધી, કેઉ ગરુલે ય હોઈ બોધ્વે ।
 બંભે બંભહિએ પુણ, બંભુત્તર લંતએ ચેવ ॥૧૨૯॥
 મહસુક્ક સહસ્સારે, આણય તહ પાણએ ય બોધ્વે ।
 પુદ્ધે-લંકાર આરણ તહા વિય અચ્ચુએ ચેવ ॥૧૩૦॥
 સુદંસણ સુપડિબદ્ધે, મણોરમે ચેવ હોઈ પઢમ-તિગે ।
 તત્તો ય સવ્વભદ્દે, વિસાલએ સુમણે ચેવ ॥૧૩૧॥

સોમણસે પીઈકરે, આઈચ્યે ચેવ હોઈ તઈય-તિગે ।
 સવ્વકસિદ્ધિ નામે, ઈદયા એવ બાસટ્ઠી ॥૧૩૨॥
 પણયાલીસં લક્ખાં સીમંતય માણુસં ઉડુ સિવં ચ ।
 અપયદ્દાણો સવ્વટ્ઠ, જંબૂદીવો ઈમં લક્ખં ॥૧૩૩॥
 અહ ભાગા પુઢવીસુ, રજજી ઈફ્ફિક્ક તહે વ સોહમ્મે ।
 માહિંદ લંત સહસ્સાર -અચ્ચુસ ગેવિજ્જલોગંતે ॥૧૩૪॥
 સમ્મત ચરણ સહિયા, સવ્વં લોગં કુસે નિરવસેસં ।
 સત્ત ય ચઉદસ ભાએ, પંચ ય સુચ દેસવિરઈએ ॥૧૩૫॥
 ભવણ વણ જોઈ સોહ-મ્મીસાણે સત્ત હત્થ તણુ માણં ।
 દુ-દુ-દુ-ચઉક્કે ગેવિજ્જ-ણુત્તરે હોણિ ઈફ્ફિક્કં ॥૧૩૬॥
 કપ્પ-દુગ-દુ-દુ-ચઉગે, નવગે પણગે ય જિટ્ઠ-ઠિઈ અયરા ।
 દો -સત્ત ચઉદ-ટ્ઠારસ, બાવીસિગતીસ તિત્તીસા ॥૧૩૭॥
 વિવરે તાણિક્કૂણે ઈક્કારસગા ઉ પાડિએ સેસા ।
 હત્થિક્કારસ ભાગા, અયરે અયરે સમહિંચમિ ॥૧૩૮॥
 ચય પુવ્વ સરીરાઓ, કમેણ ઈગુત્તરાઈ વુડ્ઢીએ ।
 એવં ઠિઈ-વિસેસા, સણંકુમારાઈ તણુ-માણં ॥૧૩૯॥
 ભવ-ધારણિજ્જ એસા, ઉત્તર વેઉવ્વિ જોયણા લક્ખં ।
 ગેવિજ્જ-ણુત્તરેસુ, ઉત્તર-વેઉવ્વિયા નત્થિ ॥૧૪૦॥
 સાહાવિય-વેઉવ્વિય-તણૂ જહન્ના કમેણ પારંભે ।
 અંગુલ -અસંખ- ભાગો અંગુલ -સંખિજ્જ-ભાગો ય ॥૧૪૧॥
 સામન્નેણં ચઉવિહ-સુરેસુ બારસ-મુહુત્ત ઉક્કોસા ।
 ઉવવાય -વિરહકાલો, અહ ભવણાઈસુ પત્તેયં ॥૧૪૨॥

ભવણ વણ જોઈ સોહ-મ્મીસાણેસું મુહુત્ત ચઉવીસં ।
 તો નવદિશ વીસ મુહૂ, બારસ દિશ દસ મુહુતા ય ॥૧૪૩॥
 બાવીસ સડ્ઢ દિયહા, પણયાલ અસીઈ દિશ સયં તત્તો ।
 સંખિજજા દુસુ માસા, દુસુ વાસા તિસુ તિગેસુ કમા ॥૧૪૪॥
 વાસાણ સયા સહસ્સા, લક્ષ્મ તહ ચઉસુ વિજયમાઈસુ ।
 પલિયા-અસંખ ભાગો, સવ્વટ્ઠે સંખભાગો ય ॥૧૪૫॥
 સવ્વેસિંપિ જહન્નો, સમઓ એમેવ ચવણ-વિરહો વિ ।
 ઈગ દુ તિ સંખ-મસંખા, ઈગ સમએ હુન્તિ ય ચવંતિ ॥૧૪૬॥
 નર-પંચિંદિય-તિરિયા ણુપ્પત્તી સુરભવે પજજતાણં ।
 અજઝાવસાય વિસેસા તેસિં ગઈ તારતમ્મં તુ ॥૧૪૭॥
 નર-તિરિ -અસંખ-જીવી, સવ્વે નિયમેણ જંતિ દેવેસુ ।
 નિય-આઉય-સમ-હીણા-ઉએસુ ઈસાણ અંતેસુ ॥૧૪૮॥
 જંતિ સમુચ્છિમ તિરિયા, ભવણ વણેસું ન -જોઈમાઈસું ।
 જં તેસિં ઉવવાઓ, પલિયા સંખંસ આઉસુ ॥૧૪૯॥
 બાલતવે પડિબદ્ધા, ઉક્કડરોસા, તવેણ ગારવિયા ।
 વેરેણ ય પડિબદ્ધા, મરિઉં અસુરેસુ જાયંતિ ॥૧૫૦॥
 રજજુગ્ગહ-વિસભક્ષણ જલ-જલણ પવેસ-તણહ છુહ-દુહઓ ।
 ગિરિસિરપડણાઉ મુખા, સુહભાવા હુંતિ વંતરિયા ॥૧૫૧॥
 તાવસ જા જોઈસિયા, ચરગ પરિવ્વાય બંભલોગો જા ।
 જા સહસારો પંચિંદિ તિરિય જા અચ્ચુઓ સડ્ઢા ॥૧૫૨॥
 જઈ લિંગ મિચ્છ દિટ્ઠી, ગેવિજજા જાવ જંતિ ઉક્કોસં ।
 પયમવિ અસદ્દહંતો, સુત્તત્થં મિચ્છદિટ્ઠીઓ ॥૧૫૩॥

સુત્ત ગણહર-રઈયં તહેવ પત્તેયબુદ્ધ રઈયં ચ ।
 સુય-કેવલિયા રઈયં, અભિન્ન-દસ પુવ્વિણા રઈયં ॥૧૫૪॥
 છઉમત્થ સંજયાણં ઉવવા ઉક્કોસઓ સ સવ્વટ્ઠે ।
 તેસિં સડ્ઢાણં પિયં, જહન્નઓ હોઈ સોહમ્મે ॥૧૫૫॥
 લંતંમિ ચઉદપુવ્વિસ્સ, તાવસાઈણ વંતરેસુ તહા ।
 એસિં ઉવવાયવિહી, નિય કિરિય-ઠિયાણ સવ્વો વિ ॥૧૫૬॥
 વજ્જરિસહ-નારાયં પઢમં બીયં ચ રિસહનારાયં ।
 નારાયં મદ્ધ-નારાયં કીલિયા તહ ય છેવટ્ઠં ॥૧૫૭॥
 એએ છ સંઘયણા, રિસહો પટ્ટો ય કીલિયા વજ્જં ।
 ઉભઓ મક્કડબંધો, નારાઓ હોઈ વિન્નેઓ ॥૧૫૮॥
 છ ગબ્ભ તિરિ નરાણં, સમુચ્છિમ પણિંદિ વિગલ છેવટ્ઠં ।
 સુર-નેરઈયા એગિંદિયા ય સવ્વે અસંઘયણા ॥૧૫૯॥
 છેવટ્ઠેણં ઉ ગમ્મઈ, ચઉરો જા કપ્પ કીલિયાઈસુ ।
 ચઉસુ દુ-દુ-કપ્પ વુડ્ઢી, પઢમેણં જાવ સિદ્ધી વિ ॥૧૬૦॥
 સમયઉરંસે નગ્ગોહ સાઈ વામણ ય ખુજ્જ હુંડે ય ।
 જીવાણ છ સંઠાણા, સવ્વત્થ સુલક્ખણં પઢમં ॥૧૬૧॥
 નાહીએ ઉવરિ બીયં, તઈય-મહો પિટ્ઠિઠ ઉયર ઉર વજ્જં ।
 સિર ગીવ પાણિ પાએ, સુલક્ખણં તં ચઉત્થં તુ ॥૧૬૨॥
 વિવરીયં પંચમગં, સવ્વત્થ અલક્ખણં ભવે છટ્ઠં ।
 ગબ્ભય-નર-તિરિય છહા, સુરા સમા હુંડયા સેસા ॥૧૬૩॥
 જંતિ સુરા સંખાઉય - ગમ્ભય પજ્જત્ત મણુય તિરિએસુ ।
 પજ્જત્તેસુ ય બાયર, ભૂ-દગ-પત્તેયગ વણેસુ ॥૧૬૪॥

તત્થ વિ સણંકુમાર-પભિઠ એગિંદિએસુ નો જંતિ ।
 આણય-પમુહા ચવિઉં, મણુએસું ચેવ ગચ્છન્તિ ॥૧૬૫॥
 દો કપ્પ કાયસેવી, દો દો દો ફરિસ-રૂવ-સદ્દેહિં ।
 ચઉરો મણેણુ વરિમા, અપ્પવિયારા અણંત સુહા ॥૧૬૬॥
 જં ચ કામસુહં લોએ જં ચ દિવ્વં મહાસુહં ।
 વીયરાય-સુહસ્સ ય, ણંતભાગં પિ નગ્ધઈ ॥૧૬૭॥
 ઉવવાઓ દેવીણં કપ્પ, દુગં જા પરઓ સહસ્સારા ।
 ગમણાગમણં નત્થિ અચ્ચુય-પરઓ સુરાણં પિ ॥૧૬૮॥
 તિ-પલિય તિ સાર તેરસ સારા કપ્પ -દુગતઈય -લંત અહો ।
 કિબ્બિસિય ન હુન્તિ ઉવરિં અચ્ચુયં પરઓ ભિઓગાઈ ॥૧૬૯॥
 અપરિગ્ગહ-દેવીણં, વિમાણ લક્ખા છ હુંતિ સોહમ્મે ।
 પલિયાઈ સમયાહિય, ઠિઈ જાસિં જાવ દસ પલિયા ॥૧૭૦॥
 તાઓ સણંકુમારા-ણેવં-વડ્ઢન્તિ પલિય-દહગેહિં ।
 જા બંભ-સુક્ક -આણય આરણ-દેવાણ પન્નાસા ॥૧૭૧॥
 ઈસાણે ચઉ-લક્ખા, સાહિય-પલિયાઈ સમય-અહિય-ઠિઈ ।
 જા પન્નર પલિય જાસિં, તાઓ માહિંદ દેવાણં ॥૧૭૨॥
 એએણ કમેણ ભવે, સમયાહિય પલિય દસગ વુડ્ઢીએ ।
 લંત-સહસ્સાર-પાણય અચ્ચુય-દેવાણ પણપન્ના ॥૧૭૩॥
 કિણહા -નીલા કાગિ-તેગિ-પમ્હા ય સુક્ક-લેસ્સાઓ ।
 ભવણ-વણ-પઢમ-ચઉ-જોઈસ કપ્પ દુગે તેગિ ॥૧૭૪॥
 કપ્પ-તિય પમ્હ-લેસા, લંતાઈસુ સુક્કલેસ હુન્તિ સુ- ।
 કણગાભ-પઉમ-કેસર-વન્ના દુસુ તિસુ ઉવરિ ધવલા । ૩પા

દસવાસ સહસ્સાઈ જહન્ન-માઉં ધરંતિ જે દેવા ।
 તેસિં ચઉત્થાહારો, સત્તહિં થોવેહિં ઊસાસો ॥૧૭૬॥
 આહિ-વાહિ-વિમુક્કસ્સ, નીસાસૂસ્સાસ એગગો ।
 પાણુ સત્ત ઈમો થોવો સો વિ સત્તગુણો લવો ॥૧૭૭॥
 લવ સત્તહત્તરીએ હોઈ મુહુત્તો ઈમંમિ ઉસાસા ॥
 સગતીસ-સય-તિહુત્તર, તીસ ગુણા તે અહોરત્તે ॥૧૭૮॥
 લક્ખં તેરસ સહસા, નઉયસયં અયર-સંખયા દેવે ।
 પક્ખેહિં ઊસાસો, વાસ સહસ્સેહિં આહારો ॥૧૭૯॥
 દસવાસસહસ્સુવરિં, સમયાઈ જાવ સાગરં ઊણં ।
 દિવસ-મુહુત્ત-પુહુત્તા આહારૂસાસ સેસાણં ॥૧૮૦॥
 સરીરેણોયાહારો, તયાઈ ફાસેણ લોમ-આહારો ।
 પક્ખેવાહારો પુણ, કાવલિઓ હોઈ નાયવ્વો ॥૧૮૧॥
 ઓયાહારા સવ્વે, અપજત્ત પજત્ત લોમ આહારો ।
 સુર-નિરય-ઈગિંદિ વિણા, સેસ-ભવત્થા સપક્ખેવા ॥૧૮૨॥
 સચ્ચિત્તા-ચિત્તો-ભય-રૂવો આહાર સવ્વ-તિરિયાણં ।
 સવ્વ-નરાણં ચ તહા, સુર-નેરઈયાણ અચ્ચિત્તો ॥૧૮૩॥
 આભોગા-ણાભોગા, સવ્વેસિં હોઈ લોમઆહારો ।
 નિરયાણં અમણુન્નો, પરિણમઈ સુરાણ સમણુન્નો ॥૧૮૪॥
 તહ વિગલ-નારયાણં અંતમુહુત્તા સ હોઈ ઉક્કોસો ।
 પંચિંદિ -તિરિ-નરાણં સાહાવિઅ છઠ્ઠ-અઠ્ઠમઓ ॥૧૮૫॥
 વિગ્ગહ-ગઈ-માવન્ના-કેવલિણો સ મુહયા અજોગી ય ।
 સિદ્ધા ય અણાહારા સુસામિહરિમા-જીવા ॥૧૮૬॥

કેસકિ-મંસ-નહ-રોમ રુહિર-વસ ચમ્મ-મુત્ત-પુરિસેહિં ।
 રહિયા નિમ્મલ-દેહા, સુગંધ-નીસાસ ગય-લેવા ॥૧૮૭॥
 અંતમુહુત્તેણં ચિય, પજજત્તા તરુણ -પુરિસ-સંકાસા ।
 સવ્વંગ ભૂસણધરા, અજરા નિરુયા સમા દેવ ॥૧૮૮॥
 અણિમિસનયણા મણ -કજજ સાહણા પુષ્ક-દામઅમિલાણા ।
 ચઉરંગુલેણ ભૂમિં ન છિવન્તિ સુરા જિણા ભિંતિ ॥૧૮૯॥
 પંચસુ જિણકલ્લાણેસુ ચેવ મહરિસિતવાણુભાવાઓ ।
 જમ્મંતરનેહેણ ય, આગચ્છન્તિ સુરા ઈહયં ॥૧૯૦॥
 સંકંત-દિવ્વ-પેમા, વિસય-પસત્તા પમત્ત-કત્તવ્વા ।
 અણહીણ-મણુય-કજજ, નરભવ-મસુહં ન ઈંતિ સુરા ॥૧૯૧॥
 ચત્તારિ પંચ જોયણ-સયાઈ ગંધો ય મણુય લોગસ્સ ।
 ઉડ્ઢં વચ્ચઈ જેણં ન હુ દેવા તેણ આવન્તિ ॥૧૯૨॥
 દોકપ્પ પઢમ-પુઢવિં દો દો દો બીય તઈયગં ચઉત્થિ ।
 ચઉ ઉવરિમ ઓહીએ પાસન્તિ પંચમં પુઢવિં ॥૧૯૩॥
 છટ્ઠિ છ ગેવિજજ, સત્તમીમીયરે અણુત્તર -સુરા ઉ ।
 કિંચૂણ-લોગનાલિં અસંખ-દીવુદ્ધિ તિરિયં તુ ॥૧૯૪॥
 બહુઅરગં ઉવરિમગા, ઉડ્ઢં સવિમાણ ચૂલિય-ધયાઈ ।
 ઊણદ્ધ-સાગરે સંખ-જોયણા તપ્પર મસંખા ॥૧૯૫॥
 પણવીસ-જોયણ લહૂ-નારય-ભવણ-વણ-જોઈ કપ્પાણં ।
 ગેવિજજ-ણુત્તરાણ ય જહસંખં ઓહિ-આગારા ॥૧૯૬॥
 તપ્પાગારે પલ્લગ-પહગ-જલ્લરિ-મુહંગ -પુષ્ક જવે ।
 તિરિય-મણુએસુ ઓહિ, નાણાવિહ-સંઠિઓ ભણિઓ ॥૧૯૭॥

ઉડ્ડં ભવણ-વણાણં, બહુગો વેમાણિયાણહો ઓહી ।
 નારય--જોઈસ-તિરિયં નર-તિરિયાણં અણેગવિહો ॥૧૯૮॥
 ઈય દેવાણં ભણિયં ઠિઈ-પમુહં નારયાણ વુચ્છામિ ।
 ઈગ તિન્નિ સત્ત દસ સત્તર અયર બાવીસ તિત્તીસા ॥૧૯૯॥
 સત્તસુ પુઢવીસુ ઠિઈ જિઢ્ઠો વરિમાઈ હિઢ્ઠપુઢવીએ ।
 હોઈ કમેણ કણિઢ્ઠા, દસવાસ-સહસ્સ પઢમાએ ॥૨૦૦॥
 નવઈ-સમ-સહસ-લક્ખા, પુવ્વાણં કોડિ અયર દસ ભાગા ।
 ઈક્રિક્ક-ભાગ-વુડ્ઢી જા અયરં તેરસે પયરે ॥૨૦૧॥
 ઈઅ જિઢ્ઠ જહન્ના પુણ, દસ-વાસ સહસ્સ લક્ખ પયર-દુગે ।
 સેસેસુ ઉવરિ જિઢ્ઠા, અહો કણિઢ્ઠાઉ પઈ-પુઢવિં ॥૨૦૨॥
 ઉવરિ-ખિઈ-ઠિઈ-વિસેસો, સગ-પયર-વિહત્તુ ઈચ્છ-સંગુણિઓ ।
 ઉવરિમ-ખિઈઠિઈ-સહિઓ, ઈચ્છિય-પયરંમિ ઉક્રકોસા ॥૨૦૩॥
 બંધણ-ગઈ-સંઠાણ-ભેયા વન્ના ય ગંધ-રસ- ફાસા ।
 અગુરુલહુ-સદ્દદસહા, અસુહા વિય પુગ્ગલા નિરએ ॥૨૦૪॥
 નરયા દસવિહ-વેયણ સી-ઉસિણ-ખુહ-પિવાસ કંડૂહિં ।
 પરવસ્સં જર-દાહં, ભય-સોગં ચેવ વેયંતિ ॥૨૦૫॥
 સત્તસુ ખિત્તજ વિયણા, અન્નુન્નકયાવિ પહરણેહિ વિણા ।
 પહરણ-કયા વિ પંચસુ તિસુ પરમાહમ્મિયકયા વિ ॥૨૦૬॥
 રયણપ્પહ સક્કરપહ, વાલુયપહં પંકપહ ય ધૂમપહા ।
 તમપહા તમતમપહા, કમેણ પુઢવીણ ગોત્તાઈ ॥૨૦૭॥
 ધમ્મા વંસા સેલા, અંજણ રિઢ્ઠા મઘા ય માઘવઈ ।
 નામેહિં પુઢવીઓ, છત્તાઈચ્છત્ત-સંઠાણા ॥૨૦૮॥

અસિંઈ બત્તીસઅડવીસ, વીસા અટ્ઠાર સોલ અડસહસા ।
 લક્ષ્મીવરિ પુઢવીપિંડો ઘણુદહિ-ઘણવાય-તણુવાયા ॥૨૦૯॥
 ગયણં ચ પઈટ્ઠાણં વીસ-સહસ્સાઈ ઘણુદહી પિંડો ।
 ઘણતણુ- વાયાગાસા, અસંખ જોયણજુયા પિંડો ॥૨૧૦॥
 ન ફુસંતિ અલોગં ચઉ-દિસંપિ પુઢવી ય વલય-સંગહિયા ।
 રયણાએ વલયાણં, છદ્ધ-પંચમ જોયણં સડ્ઢં ॥૨૧૧॥
 વિક્ષંભો ઘણઉદહી, ઘણ -તણુવાયાણ હોઈ જહસંખં ।
 સતિભાગ-ગાઉયં ગાઉયં ચ તહ ગાઉયતિભાગો ॥૨૧૨॥
 પઢમ-મહીવલએસું ખિવિજજ એયં કમેણ બીયાએ ।
 દુતિ-ચઉ-પંચ-છગુણં, તઈયાઈસુ તંપિ ખિવ કમસો ॥૨૧૩॥
 મજ્જે ચિય પુઢવિ અહે, ઘણુદહિપમુહાણ પિંડ પરિમાણં ।
 ભણિયં તઓ કમેણં, હાયઈ જા વલય-પરિમાણં ॥૨૧૪॥
 તીસ પણવીસ પનરસ, દસ તિન્નિ પણૂણ એગ લક્ષ્માઈ ।
 પંચ ય નરયા કમસો, ચુલસી લક્ષ્માઈ સત્તસુ વિ ॥૨૧૫॥
 તેરિક્કારસ નવ સગ, પણ તિન્નિગ પયર સવ્વિગુણવન્ના ।
 સીમંતાઈ અપ્પઈ ઠાણંતા ઈંદયા મજ્જે ॥૨૧૬॥
 તેહિંતો દિસિ વિદિસિં વિણિગ્ગયા અઢ નિરયઆવલિઆ ।
 પઢમે પયરે દિસિ ગુણ-વન્ન વિદિસાસુ અડયાલા ॥૨૧૭॥
 બીયાઈસુ પયરેસું ઈગ-ઈગ-હીમા ઉ હુન્તિ પંતીઓ ।
 જા સત્તમી મહિ-પયરે દિસિ ઈકિંકકો વિદિસિ નત્થિ ॥૨૧૮॥
 ઈઠ પયરેગ દિસિ સંખ, અડગુણા ચઉવિણા સઈગસંખા ।
 જહ સીમંતય પયરે, એગુણનઉયા સયા તિન્નિ ॥૨૧૯॥

અપઘઠાણે પંચ ઉ, પઢમો મુહ-મંતિમો હવઘ ભૂમી ।
 મુહ-ભૂમિ સમાસદ્ધં, પયરગુણં હોઈ સવ્વધણં ॥૨૨૦॥
 છન્નવઘ સય તિવન્ના, સત્તસુ પુઢવીસુ આવલી-નિરયા ।
 સેસ તિયાસી લક્ષ્મા તિસય સિયાલા નવઘ સહસા ॥૨૨૧॥
 તિ સહસ્સુચ્યા સવ્વે, સંખ મસંખિજજ વિત્થડાયામા ।
 પણયાલ લક્ષ્મા સીમંતઓ ય લક્ષ્મં અપઘઠાણો ॥૨૨૨॥
 છસુ હિટ્ઠોવરિ જોયણ-સહસ્સ બાવન્ન સડ્ઢ ચરિમાએ ।
 પુઢવીએ નરય-રહિયં, નરયા સેસંમિ સવ્વાસુ ॥૨૨૩॥
 બિસહસ્સૂણા પુઢવી, તિસહસ ગુણિએહિં નિયય પયરેહિં ।
 ઊણા રુવૂણ નિય પયર, ભાઈયા પત્થડંતરયં ॥૨૨૪॥
 પઠણક ધણુ છ અંગુલ, રયણાએ દેહમાણ-મુક્કકોસં ।
 સેસાસુ દુગુણ-દુગુણં-પણ ધણુ સય જાવ ચરમાએ ॥૨૨૫॥
 રયણાએ પઢમ -પયરે, હત્થતિય દેહમાણ-મણુપયરં ।
 છપ્પન્નંગુલસડ્ઢા વુડ્ઢી જા તેરસે પુન્નં ॥૨૨૬॥
 જં દેહ પમાણ ઉવરિમાએ પુઢવીઈ અંતિમે પયરે ।
 તં ચિય હિટ્ઠિમ-પુઢવી, પઢમપયરંમિ બોધવ્વં ॥૨૨૭॥
 તં ચેગુણગ સગ પયર-ભઈયં બીયાઈ પયર-વુડ્ઢિ ભવે ।
 તિકરતિ અંગુલ કરસત્ત, અંગુલા સડ્ઢિ ગુણવીસં ॥૨૨૮॥
 પણ ધણુ અંગુલ વીસં, પનરસ ધણુ દુન્નિ હત્થ સડ્ઢા ય ।
 બાસટ્ઠિ ધણુહ સડ્ઢા, પણ પુઢવી પયર વુડ્ઢિ ઈમા ॥૨૨૯॥
 ઈઅ સાહાવિય દેહો, ઉત્તર વેઉવ્વિઓ ય તદ્દુગુણો ।
 દુવિહોવિ જહન્ન કમા, અંગુલ અસ્સંખ સંખંસો ॥૨૩૦॥

સત્તસુ ચઉવીસ મુહૂ, સગ પનર દિશેગ દુ ચઉ છમ્માસા ।
 ઉવવાય ચવણ વિરહો ઓહે બારસ મુહુત્ત ગુરુ ॥૨૩૧॥
 લહુઓ દુહાવિ સમઓ, સંખા પુણ સુર-સમા મુણેયવ્વા ।
 સંખાઉ પજજત પણિંદિ-તિરિનરા જંતિ નરએસુ ॥૨૩૨॥
 મિચ્છદ્દિટ્ઠિ-મહારંભ- પરિગ્ગહો, તિવ્વકોહ નિસ્સીલો ।
 નરયાઉઅં નિબંધઈ, પાવમઈ રૂદ્ધપરિણામો ॥૨૩૩॥
 અસન્નિ સરિસિવ પક્ખી, સીહ ઉરગિત્થિ જન્તિ જા છટ્ઠિં
 કમસો ઉક્કોસેણં સત્તમ પુઢવિં મણુય-મચ્છા ॥૨૩૪॥
 વાલા દાઢી પક્ખી જલયર-નરયા ગયા ઉ અઈકૂરા ।
 જંતિ પુણો નરએસુ બાહુલ્લેણં ન ઉણ નિયમો ॥૨૩૫॥
 દો પઢમ-પુઢવિ-ગમણં, છેવટ્ઠે કીલિયાઈ સંઘયણે ।
 ઇક્કિક્ક- પુઢવિ-વુડ્ઢી આઈ-તિલેસ્સાઉ નરએસું ॥૨૩૬॥
 દુસુ કાગિ તઈયાએ, કાગિ નીલા ય નીલ પંકાએ ।
 ધૂમાએ નીલ-કિણ્ણા, દુસુ કિણ્ણા હુન્તિ લેસ્સાઓ ॥૨૩૭॥
 સુર નારયાણ તાઓ દવ્વ- લેસા અવઢિઆ ભણિયા ।
 ભાવ-પરાવત્તીએ, પુણ એસિં હુન્તિ છલ્લેસા ॥૨૩૮॥
 નિરઉવ્વઢા ગબ્ભય, પજત સંખાઉ લદ્ધિ એએસિં ।
 ચક્કિ-હરિ-જુઅલ-અરિહા, જિણ-જઈ-દિસિ-સમ્મ પુહવિ-કમા
 ॥૨૩૯॥
 રયણાએ ઓહિ ગાઉઅ, ચત્તારઅદ્ધક ગુરુ-લહુ કમેણં ।
 પઈ-પુઢવિ ગાઉયદ્ધં, હાયઈ જા સત્તમિ ઉગદ્ધં ॥૨૪૦॥
 ગબ્ભ-નર તિપલિયાગિ, તિગાઉ ઉક્કોસ તે જહન્નેણં ।

મુચ્છિમ દુહાવિ અંતમુહુ અંગુલ અસંખ ભાગતાણૂ ॥૨૪૧॥
 બારસ-મુહુત્ત ગબ્ભે, ઈયરે ચઉવીસ વિરહ ઉફ્ફોસો ।
 જમ્મ-મરણેસુ સમઓ જહન્ન સંખા સુર-સમાણા ॥૨૪૨॥
 સત્તમિ મહિ-નેરઈએ, તેડિ વાડિ અસંખ-નર તિરિએ ।
 મુત્તૂણ સેસ-જીવા ઉપ્પજજંતિ નરભવંમિ ॥૨૪૩॥
 સુર નેરઈએહિં ચિય, હવંતિ હરિઅરિહ ચફ્ફિક બલદેવા ।
 ચઉ વિહ-સુર-ચફ્ફિક બલા, વેમાણિય હુન્તિ હરિઅરિહા ॥૨૪૪॥
 હરિણો મણુસ્સ-રયણાઈ, હુન્તિ નાણુત્તરેહિં દેવેહિં ।
 જહ સંભવ-મુવવાઓ, હય-ગય-એગિંદિ રયણાણં ॥૨૪૫॥
 વામ પમાણં ચફ્ફકં, છત્તં દંડં દુહત્થયં ચમ્મં ।
 બત્તીસંગુલ ખગ્ગો, સુવન્નકાગિણિ ચઉરંગુલિયા ॥૨૪૬॥
 ચઉરંગુલો દુ અંગુલ, પિહુલો ય મણિ પુરોહિ -ગય-તુરયા ।
 સેણાવાઈ ગાહાવાઈ, વડ્ઢ-ઈત્થી-ચફ્ફિક રયણાઈ ॥૨૪૭॥
 ચફ્ફકં ધણુહં ખગ્ગો, મણી ગયા તહ ય હોઈ વણમાલા ।
 સંખો સત્ત ઈમાઈ, રયણાઈ વાસુદેવસ્સ ॥૨૪૮॥
 સંખ નરા ચઉસુ ગઈસુ, જંતિ પંચસુવિ પઢમ-સંઘયણે
 ઈગ દુ તિ જા અઢસયં, ઈગસમએ જંતિ તે સિદ્ધિં ॥૨૪૯॥
 વીસિત્થિ દસ નપુંસગ, પુરિસ-ઢસયં તુ એગસમએણં ।
 સિજ્જઈ ગિહિ અન્ન સલિંગ ચઉ દસ અઢ્ઢાહિયસયં ચ ॥૨૫૦॥
 ગુરુલહુ મજિજમ દો ચઉ, અઢસયં ઉડ્ઢહો-તિરિયલોએ ।
 ચઉ બાવીસ-ઢસયં, દુ સમુદ્દે તિન્નિ સેસ-જલે ॥૨૫૧॥
 નરય-તિરિયા-ગયા દસ, નરદેવ ગઈઉ વીસ અઢસયં ।

દસ રયણા સફ્કર વાલુયાઉ, ચઉ પંક ભૂદગઓ ॥૨૫૨॥
 છચ્ચ વણસ્સઈ દસ તિરિ, તિરિત્થિ દસ મણુય વીસ નારીઓ
 અસુરાઈ વંતરા દસ, પણ તદ્દેવીઉ પત્તેયં ॥૨૫૩॥
 જોઈ દસ દેવિ વીસં, વેમાણિય-ઢસય વીસ દેવીઓ ।
 તહ પુંવેએહિંતો, પુરિસો હોઉણ અઢસયં ॥૨૫૪॥
 સેસઢ ભંગએસું, દસ દસ સિજઝન્તિ એગ-સમએણં ।
 વિરહો છમાસ ગુરુઓ, લહુ સમઓ ચવણમિહ નત્થિ ॥૨૫૫॥
 અડ સગ છ પંચ ચઉતિન્નિ, દુન્નિ ઈફ્કોય સિજજમાણેસુ ।
 બત્તીસાઈસુ સમયા, નિરંતરં અંતરં ઉવરિં ॥૨૫૬॥
 બત્તીસા અડયાલા, સટ્ઠી બાવત્તરી ચ બોધવ્વા ।
 ચુલસીઈ છન્નવઈ, દુરહિય-મટ્ઠુત્તર સયં ચ ॥૨૫૭॥
 પણયાલ લક્ખ જોયણ, વિક્કંભા સિદ્ધસિલ ફલિહ-વિમલા ।
 તદ્દુવરિગ-જોયણંતે, લોગંતો તત્થ સિદ્ધ-ઠિઈ ॥૨૫૮॥
 બાવીસ સગ તિ દસ વાસ, સહસ ગણિ તિદિણ બેઈદિયાઈસું
 બારસ વાસુણ પણ દિણ, છમાસતિપલિયઠિઈ જીઢા ॥૨૫૯॥
 સણહા ચ સુદ્ધ-વાલુય, મણોસિલા સફ્કરા ચ ખર-પુઢવી ।
 ઈગ બાર ચઉદ સોલસ, ઢારસ બાવીસ સમ સહસા ॥૨૬૦॥
 ગબ્બ-ભુય-જલયરો-ભય, ગબ્બોરગ પુવ્વ કોડિ ઉફ્કોસા ।
 ગબ્બચઉપ્પય-પફ્ફિખસુ તિપલિયપલિયાઅસંખંસો ॥૨૬૧॥
 પુવ્વસ્સ પરિમાણં સયરિં ખલુ વાસ કોડિ લક્ખાઓ ।
 છપ્પન્નં ચ સહસ્સા, બોધવ્વા વાસ- કોડીણં ॥૨૬૨॥
 સંમુચ્છિમ-પણિંદિથલ ખયર ઉરગ -ભૂયગજિઢઠિઈ કમસો ।

વાસ સહસ્સા ચુલસી, બિસત્તરિ તિપન્ન બાયાલા ॥૨૬૩॥
 એસા પુઢવાઈણં ભવઢિઈ સંપયં તુ કાયઢિઈ ।
 ચઉ એગિંદિસુ હોયા; ઉસ્સપ્પિણિઓ, અંસંખિજજા ॥૨૬૪॥
 તાઓ વણંમિ અણંતા સંખિજજા વાસ સહસવિગલેસુ ।
 પંચિદિં-તિરિ નરેસુ , સત્તટ્ઠ-ભવા ઉ ઉફ્ફોસા ॥૨૬૫॥
 સવ્વેસિંપિ જહન્ના અંતમુહુતં ભવે ય કાયે ય ।
 જોયણ-સહસ્સ મહિયં, એગિદિય-દેહં મુફ્ફોસં ॥૨૬૬॥
 બિતિ ચઉરિંદિ સરીરં બારસ જોયણ તિકોસ ચઉકોસં ।
 જોયણ - સહસ-પણિંદિય ઓહે વુચ્છં વિસેસં તુ ॥૨૬૭॥
 અંગુલ-અસંખ-ભાગો, સુહુમનિગોઓ અસંખ હુણવાગિ ।
 તો અગણિ તઓ આગિ, તત્તો સુહુમા ભવે પુઢવા ॥૨૬૮॥
 તો બાયર વાઉ ગણી, આગિ પુઢવી નિગોય અણુફ્ફમસો ।
 પત્તેઅવણ-સરીરં અહિયં -જોયણ-સહસ્સં તુ ॥૨૬૯॥
 ઉસ્સેહંગુલ જોયણ-સહસ્સમાણે જલાસએ નેયં ।
 તં વલ્લિ પઉમ-પમુહં અઓ પરં પુઢવિરૂવં તુ ॥૨૭૦॥
 બારસ જોયણ સંખો તિકોસ ગુમ્મીય જોયણં ભમરો ।
 મુચ્છિમ ચઉપય ભુયગુરગ ગાઉ-ધણુ-જોયણ -પુહુતં ॥૨૭૧॥
 ગબ્ભ-ચઉપ્પય-છગ્ગાઉયાઈ, ભુયગા ઉ ગાઉય-પુહુતં ।
 જોયણ-સહસ્સ મુરગા, મચ્છા ઊભયે વિ ય સહસ્સં ॥૨૭૨॥
 પક્કિખ-દુગ ધણુ-પુહુતં, સવ્વાણંગુલ-અસંખ-ભાગ લહૂ ।
 વિરહો વિગલાસન્નીણ જમ્મ-મરણેસુ અંતમુહૂ ॥૨૭૩॥
 ગબ્ભે મુહુત્ત બારસ ગુરુઓ, લહુ સમય સંખ સુર તુલ્લા ।

અણુસમય-મસંખિજજા ઍગિદિય હુંતિ ય ચવંતિ ॥૨૭૪॥
 વણકાઈઓ અણંતા, ઈકિક્કાઓ વિ જે નિગોયાઓ ।
 નિચ્ચ-મસંખો ભાગો, અણંત જીવો ચયઈ એઈ ॥૨૭૫॥
 ગોલા ય અસંખિજજા, અસંખ-નિગોયઓ હવઈ ગોલો ।
 ઈકિક્કકંમિ નિગાએ, અણંત-જીવા મુણેયવ્વા ॥૨૭૬॥
 અત્થિ અણંતા તજીવા, જેહિં ન પત્તો તસાઈ-પરિણામો ।
 ઉપ્પજજંતિ ચયંતિ ય, પુણો વિ તત્થેવ તત્થેવ ॥૨૭૭॥
 સવ્વો વિ કિસલઓ ખલુ, ઉગ્ગમમાણો અણંતઓ ભણિઓ
 સો ચેવ વિવડ્ઢન્તો, હોઈ પરિત્તો અણંતો વા ॥૨૭૮॥
 જયા મોહોદઓ તિવ્વો, અન્નાણં ખુ મહબ્ભયં ।
 પેલવં વેયણીયં તુ, તયા ઍગિદિયત્તણં ॥૨૭૯॥
 તિરિએસુ જંતિ સંખાઉ તિરિ નરા જા દુકપ્પદેવાઓ ।
 પજજત્ત-સંખ-ગબ્ભય-બાયર-ભૂ-દગ-પરિત્તેસુ ॥૨૮૦॥
 તો સહસારંત-સુરા, નિરયા પજજત્ત-સંખ-ગબ્ભેસુ ।
 સંખ-પણિદિય-તિરિયા, મરિઉં ચઉસુવિ ગઈસુ જન્તિ ॥૨૮૧॥
 થાવર-વિગલા નિયમા, સંખાઉય-તિરિ-નરેસુ ગચ્છન્તિ ।
 વિગલા લબ્ભિજજા વિરઈ, સમ્મંપિ તેઉવાઉ-ચુયા ॥૨૮૨॥
 પુઢવિ-દગ-પરિત્તવણા, બાયર-પજજત્ત હુન્તિ ચઉલેસા ।
 ગબ્ભય-તિરિય-નરાણં, છલ્લેસા તિન્નિ સેસાણં ॥૨૮૩॥
 અંતમુહુત્તંમિ ગએ, અંતમુહુત્તંમિ સેસએ ચેવ ।
 લેસાહિ પરિણયાહિં, જીવા વચ્ચંતિ પરલોયં ॥૨૮૪॥
 તિરિ-નર-આગામિ-ભવલેસ્સાએ અઈગયે સુરા નિરયા ।

પુવ્વ-ભવ-લેસ્સ-સેસે, અંતમુહુત્તે મરણમિંતિ ॥૨૮૫॥
 અંતમુહુત્ત ઠિઈઓ, તિરિય નરાણં હવન્તિ લેસ્સાઓ ।
 ચરિમા નરાણ પુણ નવ, વાસૂણા પુવ્વકોડી વિ ॥૨૮૬॥
 તિરિયાણ વિ ઠિઈપમુહં, ભણિય-મસેસંપિ સંપઈ વુચ્છં ।
 અભિહિય દાર-બ્ભહિયં, ચઉગઈ જીવાણ સામન્નં ॥૨૮૭॥
 દેવા અસંખ નર-તિરિ, ઈત્થી-પુંવેય ગબ્ભ-નર-તિરિયા ।
 સંખાઉયા તિ-વેયા, નપુંસગા નારયાઈઆ ॥૨૮૮॥
 આયંગુલેણ વત્થું સરીર-મુસ્સેહ-અંગુલેણ તહા ।
 નગ-પુઢવિ-વિમાણાઈ, મુણસુ પમાણં ગુલેણં તુ ॥૨૮૯॥
 સત્થેણ સુતિફ્ખેણ વિ, છિત્તું ભત્તું ચ જં કિર ન સક્કા ।
 તં પરમાણું સિદ્ધા, વયંતિ આઈ પમાણાણં ॥૨૯૦॥
 પરમાણૂ-તસરેણૂ, રહરેણૂ વાલઅગ્ગ-લિક્ખા ય ।
 જૂય જવો અઢગુણો, કમેણ ઉસ્સેહ-અંગુલયં ॥૨૯૧॥
 અંગુલ-છક્કં પાઓ, સો દુગુણ વિહત્થિ સા દુગુણ હત્થો ।
 ચઉહત્થં ધણુ દુસહસ, કોસો તે જોયણં ચઉરો ॥૨૯૨॥
 ચઉસયગુણં પમાણં-ગુલ-મુસ્સેહંગુલાઉ બોધવ્વં ।
 ઉસ્સેહંગુલ-દુગુણં, વીરસ્સાયંગુલં ભણિયં ॥૨૯૩॥
 પુઢવાઈસુ પત્તેયં, સગ વણ-પત્તેય-ણંત દસ ચઉદ ।
 વિગલે દુ દુ સુર નારય-તિરિ ચઉ ચઉ ચઉદસ નરેસુ ॥૨૯૪॥
 એગિંદિએસુ પંચસુ, બાર સગ તિ સત્ત અઢ વીસા ય ।
 વિગલેસુ સત્ત અડ નવ, જલ ખહયઉપયઉરગ ભુયગે ॥૨૯૫॥
 અદ્ધ-તેરસ બારસ, દસ દસ નવગં નરામરે નિરએ ॥

બારસ છવીસ પણવીસ, હુન્તિ કુલ કોડિ લક્ષ્યાઈ ॥૨૯૬॥
 ઈગ કોડિ સત્ત નવઈ, લક્ષ્યા સડ્ઢા કુલાણ કોડીણં ।
 સંવુડજોણિસુરેગિંદિ, નારયાવિયડવિગલ ગબ્મુભયા ॥૨૯૭॥
 અચિત્તજોણિ સુર-નિરય, મીસ ગબ્મે તિભેય સેસાણં ।
 સીઉસિણ નિરય સુરગબ્મ, મીસ તે ઉસિણ સેસ તિહા ॥૨૯૮॥
 હયગબ્મ સંખવત્તા, જોણી કુમ્મુન્નયાઈ જાયંતિ ।
 અરિહ હરિ ચક્કિરામા, વંસી પત્તાઈ સેસ નરા ॥૨૯૯॥
 આઉસ્સ બંધ-કાલો, અબાહકાલો ય અંતસમઓ ય ।
 અપવત્તણ-ણપવત્તણ, ઉવક્કમ-ણુવક્કમા ભણિયા ॥૩૦૦॥
 બંધન્તિ દેવ-નારય, અસંખ નર તિરિ છમાસ સેસાણિ ।
 પરભવિયાણિ સેસા, નિરુવક્કમ તિભાગ-સેસાણિ ॥૩૦૧॥
 સોવક્કમાઉયા પુણ સેસ-તિભાગે, અહવ નવમ-ભાગે ।
 સત્તાવીસઈમે વા, અંતમુહુત્તં-તિમે વા વિ ॥૩૦૨॥
 જઈમે ભાગે બંધો, આઉસ્સ ભવે અબાહ-કાલો સો ।
 અંતે ઉજુગઈ ઈગ, સમય વક્ક ચઉ-પંચ-સમયં તા ॥૩૦૩॥
 ઈજુગઈ પઢમ સમએ, પરભવિયં આઉયં તહા-હારો ।
 વક્કાઈ બીય-સમએ, પરભવિયાઉં ઉદય-મેઈ ॥૩૦૪॥
 ઈગ-દુ-તિ-ચઉ-વક્કાસું, દુગાઈસમએસુ પરભવાહારો ।
 દુગ-વક્કાઈસુ સમયા, ઈગ દો તિન્નિ ય અણાહારા ॥૩૦૫॥
 બહુકાલ વેયણિજજં, કમ્મં અપ્પેણ જમિહ કાલેણં ।
 વેઈજજઈ જુગવં ચિય, ઉઈન્ન-સવ્વ-પએસગ્ગં ॥૩૦૬॥
 અપવત્તણિજજ-મેય, આઉં અહવા અસેસ-કમ્મંપિ ।

બંધ-સમયે વિ બદ્ધં, સિદ્ધિલં ચિય તં જહા-જોગં ॥૩૦૭॥
 જં પુણ ગાઢ-નિકાયણ-બંધેણં પુવ્વમેવ કિલ બદ્ધં ।
 તં હોઈ અણપવત્તણ, જુગ્ગં કમ વેયણિજજ ફલં ॥૩૦૮॥
 ઉત્તમ-ચરમ-સરીરા, સુર-નેરઈયા અસંખ નર તિરિયા ।
 હુન્તિ નિરુવક્કમાઓ, દુહાવિ સેસા મુણેયવ્વા ॥૩૦૯॥
 જેણાઉ-મુવક્કમિજજઈ, અપ્પ-સમુત્થેણ ઈયરગેણાવિ ।
 સો ઈજઝવસાણાઈ, ઉવક્કમ-ણુવક્કમો ઈયરો ॥૩૧૦॥
 અજઝવસાણ-નિમિત્તે, આહારે વેયણા પરાધાએ ।
 ફાસે આણાપાણૂ, સત્તવિહં ઝિજજએ આઉં ॥૩૧૧॥
 આહાર સરીરિંદિય, પજજત્તી આણ-પાણ ભાસ-મણે ।
 ચઉ પંચ પંચ છપ્પિય, ઈગ-વિગલા-સન્નિ-સન્નીણં ॥૩૧૨॥
 આહાર સરીરિંદિય, ઉસાસ-વગિ-મણો-ભિનિવ્વત્તી ।
 હોઈ જઓ દલિયાગિ, કરણં પઈ સા ઉ પજજત્તી ॥૩૧૩॥
 પણિંદિય તિબલૂસા, - સાગિ દસ પાણ ચઉ છ સગ અટ્ઠ ।
 ઈગદ્ધતિ ચઉરિંદીણં, અસન્નિસન્નીણ નવ દસય ॥૩૧૪॥
 સંખિત્તા સંઘયણી, ગુરુતર-સંઘયણિ-મજઝઓ એસા ।
 સિરિ-સિરિયંદ-મુણિંદેણ, નિમ્મિયા અપ્પ-પઢણકા ॥૩૧૫॥
 સંખિત્તયરી ઉ ઈમા, સરીર-મોગાહણા ય સંઘયણા ।
 સન્ના સંઠાણ કસાય, લેસિંદિય દુ સમુગ્ધાયા ॥૩૧૬॥
 દિટ્ઠી દંસણ નાણે. જોગુ-વઓગો-વવાય-ચવણ-ઠિઈ ।
 પજજત્તિ કિમાહારે, સન્નિ-ગઈ આગઈ વેએ ॥૩૧૭॥
 મલહારિ-હેમ-સૂરીણ સીસ-લેસેણ વિરઈયં સમ્મં ।

સંઘયણિ-રયણ-મેયં, નંદઉ જા વીરજિણ-તિત્થં ॥૩૧૮॥

બૃહત્સંગ્રહણીને ઉપયોગી પ્રક્ષેપ ગાથાઓ

- પંચ સયા બાવીસા, તિન્નેવ સયા ઉ હુંતિ છપ્પન્ના ।
તિન્નિ સયા અડયાલા, સણંકુમારસ્સ વટ્ટાઈ ॥ ૧ ॥
- સત્તરિસયમણૂણં, તિન્નેવ સયા હવન્તિ છપ્પન્ના ।
તિન્નિ સયા અડયાલા, વટ્ટાઈ માહિંદ-સગ્ગસ્સ ॥ ૨ ॥
- ચોવત્તરિ ચુલસીયા, છસુત્તરયા દુવે દુવે સયાઓ ।
કપ્પંમિ બંભલોએ, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા ॥ ૩ ॥
- તિ નઉય ચેવ સયં, દો ચેવ સયા સયં ચ બાણઉયં ।
કપ્પંમિ લંતગંમિ, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા ॥ ૪ ॥
- અઢાવીસં ચ સયં છત્તીસ-સયં ચ બત્તીસં ।
કપ્પંમિ મહાસુક્કે, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા ॥ ૫ ॥
- અદુત્તરસય સોલસ-સય પુણ અદ્દુત્તરં સયં પુણ્ણં ।
કપ્પંમિ સહસ્સારે, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા ॥ ૬ ॥
- અડસીઈ બાણઉઈ, અઢાસીઈ ય હોઈ બોધવ્વા ।
આણય-પાણય-કપ્પે, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા ॥ ૭ ॥
- ચઉસટ્ઠી બાવત્તરિ, અડસટ્ઠી ચેવ હોઈ નાયવ્વા ।
આરણ-અચ્ચુય-કપ્પે, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા ॥ ૮ ॥
- પણતીસા ચત્તાલા, છત્તીસા હેટ્ઠિમંમિ ગેવિજ્જે ।
તેવીસા અઢાવીસા, ચોવીસા ચેવ મજિઝમએ ॥ ૯ ॥
- ઈક્કારસ, સોલસ, બારસેવ ગેવિજ્જે ઉવરિમે હુંતિ ।
એક્કં વટ્ટા તંસા ચઉરો ય અણુત્તર-વિમાણે ॥ ૧૦ ॥

અચ્ચી તહાચ્ચિમાલી, વઈરોયણ પભંકરં ચ ચંદાભં ।
 સૂરાભં સુફ્કાભં, સુપઈટ્ઠાભં ચ રિટ્ઠાભં ॥ ૧૧ ॥
 સારસ્સય-માઈચ્ચા, વણહી વરુણા ચ ગદ્દતોયા ચ ।
 તુસિયા અવ્વબાહા, અગ્ગી તહ ચેવ રિક્કા ચ ॥ ૧૨ ॥
 નાણસ્સ કેવલીણં, ધમ્માયરિયસ્સ સવ્વસાહૂણં ।
 માઈ અવણણવાઈ, કિબ્બિસિયં ભાવણં કુણઈ ॥ ૧૩ ॥
 કોઊય-ભૂઈકમ્મે, પસિણાપસિણે નિમિત્તમાજ્જવે ।
 ઈડ્ઢિ-રસ-સાય-ગરુઓ, અભિઓગં ભાવણં કુણઈ ॥ ૧૪ ॥
 તેસીયા પંચસયા, ઈફ્ફરસ ચેવ જોયણ -સહસ્સા ।
 રયણાએ પત્થંતર-મેગો ચિય જોયણ તિભાગો ॥ ૧૫ ॥
 સત્તાણવઈ-સયાઈ, બીયાએ પત્થંતરં હોઈ ।
 પણહત્તરિ તિન્નિ સયા, બારસ સહસ્સ તઈયાએ ॥ ૧૬ ॥
 છાવઢ્ઢિસયં સોલસ, સહસ્સ એગો ચ દો વિભાગાઈ ।
 અડ્ઢાઈજજ સયાઈ, પણવીસ-સહસ્સ ધૂમાએ ॥ ૧૭ ॥
 બાવન્ન સહસ્સાઈ, પંચેવ હવંતિ જોયણ-સયાઈ ।
 પત્થંમંતર-મેયં, છટ્ઠી-પુઢવીએ નાયવ્વં ॥ ૧૮ ॥
 સીમંતઓ ત્થ પઢમો, બીઓ પુણ રોરુયત્તિ નામેણ ।
 રંભો(ભંતો) ચ તત્થ તઈઓ, હોઈ ચઉત્થો ચ ઉબ્બંતો ॥ ૧૯ ॥
 સંભંત-મસંભંતો, વિબ્બંતો ચેવ સત્તમો નિરઓ ।
 અઢ્ઢમઓ ભંતો(તત્તો) પુણ, નવમો સીઓત્તિ નાયવ્વો ॥ ૨૦ ॥
 વફ્ફંત-મવફ્ફંતો, વિકલો(વિફ્ફંતો) તહ ચેવ રોરુઓ નિરઓ
 પઢમાએ પુઢવીએ, ઈદયા એએ બોધવ્વા ॥ ૨૧ ॥

થણિએ થણુએ ય તસા, મણએ ચ(વ) ણુએ ય હોઈ નાયવ્વો
 ઘટ્ટે તહ સંઘટ્ટે, જિબ્ભે અવજિબ્ભએ ચેવ ॥ ૨૨ ॥
 લોલે લોલાવત્તે, તહેવ ઘણલોલુએ ય બોધવ્વે ।
 બીયાએ પુઢવીએ, ઈફ્ફારસ ઈદયા એએ ॥ ૨૩ ॥
 તત્તો તવિઓ તવણો, તાવણો પંચમો નિદ્ડહો (નિદાહો) ય ।
 છટ્ઠો પુણ પજ્જલિઓ, ઉપ્પજ્જલિઓ ય સત્તમઓ ॥ ૨૪ ॥
 સંજલિઓ અદ્ધમઓ, સંપજ્જલિઓ ય નવમઓ ભણિઓ ।
 તઈયાએ પુઢવીએ, નવ ઈદય નારયા એએ ॥ ૨૫ ॥
 આરે તારે મારે, વચ્ચે તમએ ય હોઈ નાયવ્વે ।
 ખાડ-ખડે ય ખડ-ખડે, ઈદય નરયા ય ચઉત્થીએ ॥ ૨૬ ॥
 ખાએ તમએ ય તહા, ઉસે ઉ ય અંધએ તહા તિમિસે ।
 ઈય પંચમી પુઢવીએ, પંચ નિરય-ઈદયા હુંતિ ॥ ૨૭ ॥
 હિમ વદ્દલ લલ્લકે તિન્નિ નિરય ઈદયા ય છટ્ઠીએ ।
 એગો ય સત્તમાએ, અપઈટ્ઠાણો ઉ નામેણં ॥ ૨૮ ॥

કલિકાલર્સજશ્રીહેમચન્દ્રાચાર્યરચિતમ્

યોગશાસ્ત્રમ્

પ્રથમઃ પ્રકાશઃ

નમો દુર્વારરાગાદિ, -વૈરિવારનિવારિણે ।
 અર્હતે યોગિનાથાય, મહાવીરાય તાયિને ॥ ૧ ॥
 પત્રગે ચ સુરેન્દ્ર ચ, કૌશિકે પાદસંસ્પૃશિ ।
 નિર્વિશેષમનસ્કાય, શ્રીવીરસ્વામિને નમઃ ॥ ૨ ॥

કૃતાપરાધેડપિ જને, કૃપામન્થરતારયોઃ ।	
ઈષદ્બાષ્પાર્દયોર્ભદ્રં, શ્રીવીરજિનનેત્રયોઃ	॥ ૩ ॥
શ્રુતામ્ભોધેરધિગમ્ય, સમ્પ્રદાયાચ્ચ સદ્ગુરોઃ ।	
સ્વસંવેદનતશ્ચાપિ, યોગશાસ્ત્રં વિરચ્યતે	॥ ૪ ॥
યોગઃ સર્વવિપદલ્લી-વિતાને પરશુઃ શિતઃ ।	
અમૂલમન્ત્રતન્ત્રં ચ, કાર્મણં નિર્વૃત્તિશ્રિયઃ	॥ ૫ ॥
ભૂયાંસોડપિ હિ પાપ્માનઃ, પ્રલયં યાન્તિ યોગતઃ ।	
ચણ્ડવાતાદ્ ધનઘના, ઘનાઘનઘટા ઈવ	॥ ૬ ॥
ક્ષિણોતિ યોગઃ પાપાનિ, ચિરકાલાર્જિજતાન્યપિ ।	
પ્રચિતાનિ યથૈધાંસિ, ક્ષણાદેવાશુશુક્ષણિઃ	॥ ૭ ॥
કફવિપ્રુણમલામર્શ-સર્વોષધિમહર્દયઃ ।	
સમ્મિત્તઞ્જોતોલબ્ધિશ્ચ, યૌગં તાણ્ડવડમ્બરમ્	॥ ૮ ॥
ચારણાશીવિષાવધિ-, મનઃપર્યાયસમ્પદઃ ।	
યોગકલ્પદ્રુમસ્યૈતા, વિકાસિકુસુમશ્રિયઃ	॥ ૯ ॥
અહો યોગસ્ય માહાત્મ્યં, પ્રાજયં સામ્રાજયમુદ્ઘલન્ ।	
અવાપ કેવલજ્ઞાનં, ભરતો ભરતાધિપઃ	॥ ૧૦ ॥
પૂર્વમપ્રાપ્તધર્માડપિ પરમાનન્દનન્દિતા ।	
યોગપ્રભાવતઃ પ્રાપ, મરુદેવા પરં પદમ્	॥ ૧૧ ॥
બ્રહ્મસ્ત્રીબ્રૂણગોઘાત-, પાતકાત્રરકાતિથેઃ ।	
દૃઢપ્રહારિપ્રભૃતે-ર્યોગો હસ્તવલમ્બનમ્	॥ ૧૨ ॥
તત્કાલકૃતદુષ્કર્મ-કર્મઠસ્ય દુરાત્મનઃ ।	
ગોખ્ત્રે ચિલાતિપુત્રસ્ય યોગાય સ્પૃહયેન્ન કઃ ?	॥ ૧૩ ॥

તસ્યાજનનિરેવાસ્તુ-નૃપશોર્મોઘજન્મનઃ ।	
અવિદ્ધકર્ણો યો યોગ ઈત્યક્ષરશલાક્યા	॥ ૧૪ ॥
ચતુર્વર્ગેડગ્રણીર્મોક્ષો, યોગસ્તસ્ય ચ કારણમ્ ।	
જ્ઞાનશ્રદ્ધાનચારિત્ર, -રૂપં રત્નત્રયં ચ સઃ	॥ ૧૫ ॥
યથાવસ્થિતતત્વાનાં, સંક્ષેપાદ્વિસ્તરેણ વા	
યોડવબોધસ્તમત્રાહુઃ, સમ્યગ્જ્ઞાનં મનીષિણઃ	॥ ૧૬ ॥
રુચિર્જિનોક્તતત્ત્વેષુ, સમ્યક્શ્રદ્ધાનમુચ્યતે ।	
જાયતે તન્નિસર્ગેણ, ગુરોરધિગમેન વા	॥ ૧૭ ॥
સર્વસાવધયોગાનાં, ત્યાગશ્ચારિત્રમિષ્યતે ।	
કીર્તિતં તદહિંસાદિ-વ્રતભેદેન પચ્ચધા	॥ ૧૮ ॥
અહિંસાસૂનૃતાસ્તેય -, બ્રહ્મચર્યાપરિગ્રહાઃ	
પચ્ચત્તિઃ પચ્ચભિર્યુક્તા, ભાવનાભિર્વિમુક્તયે	॥ ૧૯ ॥
ન યત્ પ્રમાદયોગેન જીવિતવ્યપરોપણમ્ ।	
ત્રસાનાં સ્થાવરાણાં ચ, તદહિંસાવ્રતં મતમ્	॥ ૨૦ ॥
પ્રિયં પથ્યં વચસ્તથ્યં સૂનૃતવ્રતમુચ્યતે ।	
તત્તથ્યમપિ નો તથ્ય -મપ્રિયં ચાહિતં ચ યત્	॥ ૨૧ ॥
અનાદાનમદત્તસ્યા, -સ્તેયવ્રતમુદીરિતમ્ ।	
બાહ્યાઃ પ્રાણા નૃણામર્થો, હરતા તં હતા હિ તે	॥ ૨૨ ॥
દિવ્યૌદારિકકામાનાં, કૃતાનુમતિકારિતૈઃ ।	
મનોવાકકાયતસ્ત્યાગો, બ્રહ્માષ્ટાદશધા મતમ્	॥ ૨૩ ॥
સર્વભાવેષુ મૂર્ચ્છાયા, -સ્ત્યાગઃ સ્યાદપરિગ્રહઃ ।	
યદસત્સ્વપિ જાયેત, મૂર્ચ્છાયા ચિત્તવિપ્લવઃ	॥ ૨૪ ॥

ભાવનાભિભાવિતાનિ, પઞ્ચત્તિઃ પઞ્ચત્તિઃ ક્રમાત્ ।
 મહાવ્રતાનિ નો કસ્ય, સાધયન્ત્યવ્યયં પદમ્ ॥ ૨૫ ॥
 મનોગુપ્ત્યેષણાદાને, -ર્યાત્તિઃ સમિતિત્તિઃ સદા ।
 દૃષ્ટાન્નપાનગ્રહણે, -નાહિંસાં ભાવયેત્ સુધીઃ ॥ ૨૬ ॥
 હાસ્યલોભભયક્રોધ, - પ્રત્યાખ્યાનૈર્નિરન્તરમ્ ।
 આલોચ્ય ભાષણેનાપિ, ભાવયેત્ સૂનૃતવ્રતમ્ ॥ ૨૭ ॥
 આલોચ્યાવગ્રહયાગ્ચા-ભીક્ષ્યાવગ્રહયાયનમ્ ।
 એતાવન્માત્રમેવૈત, -દિત્યવગ્રહધારણમ્ ॥ ૨૮ ॥
 સમાનધાર્મિકેભ્યશ્ચ, તથાવગ્રહયાયનમ્ ।
 અનુજ્ઞાપિતપાનાન્ના, -શનમસ્તેયભાવનાઃ ॥ ૨૯ ॥ યુગ્મમ્
 સ્ત્રીષણ્ડપશુમદ્દેશમા, - સનકુડ્યાન્તરોજ્જનાત્ ।
 સરાગસ્ત્રીકથાત્યાગાત્ , પ્રાગ્રતસ્મૃતિવર્જનાત્ ॥ ૩૦ ॥
 સ્ત્રીરમ્યાડ્ગેક્ષણસ્વાડ્ગ- સંસ્કારપરિવર્જનાત્ ।
 પ્રણીતાત્યશનત્યાગાદ્ , બ્રહ્મચર્યં તુ ભાવયેત્ ॥ ૩૧ ॥ યુગ્મમ્
 સ્પર્શે રસે ગન્ધે ચ, રૂપે શબ્દે ચ હારિણિ ।
 પઞ્ચસ્વિત્તિન્દ્રિયાર્થેષું, ગાઢં ગાર્ધ્યસ્ય વર્જનમ્ ॥ ૩૨ ॥
 એતેષ્વેવામનોજેષુ, સર્વથા દ્વેષવર્જનમ્ ।
 આકિંચ્યન્યવ્રતસ્યૈવં, ભાવનાઃ પઞ્ચ કીર્તિતાઃ ॥ ૩૩ ॥ યુગ્મમ્
 અથવા પઞ્ચસમિતિ, -ગુપ્તિત્રયપવિત્રિતમ્ ।
 ચરિત્રં સમ્યક્ચારિત્ર, -મિત્યાહુર્મુનિપુડ્ગવાઃ ॥ ૩૪ ॥
 ઈર્યાભાષૌષણાદાન, -નિક્ષેપોત્સર્ગસંજ્ઞિકાઃ ।
 પઞ્ચાહુઃ સમિતીસ્તિશ્ચો, ગુપ્તીશ્ચિયોગનિગ્રહાત્ ॥ ૩૫ ॥
 લોકાતિવાહિતે માર્ગે, યુગ્મિતે ભાસ્વદંશુભિઃ ।

જન્ટુરક્ષાર્થમાલોક્ય, ગતિરીર્યા મતા સતામ્	॥ ૩૬ ॥
અવદત્યાગતઃ સર્વ, -જનીનં મિતભાષણમ્ ।	
પ્રિયા વાયંયમાનાં સા, ભાષાસમિતિરુચ્યતે	॥ ૩૭ ॥
દ્વિયત્વારિંશતા ભિક્ષા, દોષૈર્નિત્યમદુષિતમ્ ।	
મુનિર્યદન્નમાદત્તે, સૈષણાસમિતિર્મતા	॥ ૩૮ ॥
આસનાદીનિ સંવીક્ષ્ય, પ્રતિલિખ્ય ચ યત્નતઃ ।	
ગૃહ્ણીયાન્નિક્ષિપેદ્વા યત્, સાદાનસમિતિઃસ્મૃતા	॥ ૩૯ ॥
કફમૂત્રમલપ્રાયં, નિર્જન્ટુજગતીતલે ।	
યત્નાઘદુત્સૃજેત્ સાધુઃ, સોત્સર્ગસમિતિર્ભવેત્	॥ ૪૦ ॥
વિમુક્તકલ્પનાજાલં, સમત્વે સુપ્રતિષ્ઠિતમ્ ।	
આત્મારામં, મનસ્તજજ્ઞૈ, મનોગુપ્તિરુદાહતા	॥ ૪૧ ॥
સંજ્ઞાદિપરિહારેણ, યન્મૌનસ્યાવલમ્બનમ્ ।	
વાગ્વૃત્તે : સંવૃતિર્વા યા, સા વાગ્ગુપ્તિરિહોચ્યતે	॥ ૪૨ ॥
ઉપસર્ગ-પ્રસન્નગેડપિ, કાયોત્સર્ગજુષો મુનેઃ ।	
સ્થિરીભાવઃશરીરસ્ય, કાયગુપ્તિર્નિગદ્યતે	॥ ૪૩ ॥
શયનાસનનિક્ષેપા, દાનચક્રમણેષુ યઃ ।	
સ્થાનેષુ ચેષ્ટાનિયમઃ કાયગુપ્તિસ્તુ સાડપરા	॥ ૪૪ ॥
એતાશ્ચારિત્રગાત્રસ્ય, જનનાત્ પરિપાલનાત્ ।	
સંશોધનાચ્ચ સાધૂનાં, માતરોડષ્ઠૌ પ્રકીર્તિતાઃ	॥ ૪૫ ॥
સર્વાત્મના યતીન્દ્રાણા, - મેતચ્ચારિત્રમીરિતમ્ ।	
યતિધર્માનુરક્તાનાં, દેશતઃ સ્યાદગારિણામ્	॥ ૪૬ ॥
ન્યાયસમ્પન્નવિભવઃ, શિષ્ટાચારપ્રશંસકઃ ।	
કુલશીલસમૈઃ સાર્દ્ધં, કૃતોદ્વાહોડન્યગોત્રજૈઃ	॥ ૪૭ ॥

પાપભીરુઃ પ્રસિદ્ધં ચ દેશાચારં સમાચરન્ ।	
અવર્ણવાદી ન ક્વાપિ, રાજાદિષુ વિશેષતઃ	॥ ૪૮ ॥
અનતિવ્યક્તગુપ્તે ચ સ્થાને સુપ્રાતિવેશ્મિકે ।	
એનેકનિર્ગમદ્વાર-, વિવર્જિતનિકેતનઃ	॥ ૪૯ ॥
કૃતસદ્ગઃ સદાચારૈ-, માર્તાપિત્રોશ્ચ પૂજકઃ ।	
ત્યજન્નુપપ્લુતં સ્થાન, મપ્રવૃત્તશ્ચ ગર્હિતે	॥ ૫૦ ॥
વ્યયમોયોચિતં કુર્વન્, વેષં વિત્તાનુસારતઃ ।	
અષ્ટભિર્ધીગુણૈર્યુક્તઃ, શૃણ્વાનો ધર્મમન્વહમ્	॥ ૫૧ ॥
અજીર્ણો ભોજનત્યાગી કાલે ભોક્તા ચ સાત્મ્યતઃ ।	
અન્યોન્યાપ્રતિબન્ધેન, ત્રિવર્ગમપિ સાધયન્	॥ ૫૨ ॥
યથાવદતિથૌ સાધૌ, દીને ચ પ્રતિપત્તિકૃત્ ।	
સદાનભિનિવિષ્ટશ્ચ, પક્ષપાતી ગુણેષુ ચ	॥ ૫૩ ॥
અદેશકાલયોશ્ચર્યા, ત્યજન્ જાનન્ બલાબલમ્ ।	
વૃત્તસ્થજ્ઞાનવૃદ્ધાનાં, પૂજકઃ પોષ્યપોષકઃ	॥ ૫૪ ॥
દીર્ઘદર્શી વિશેષજઃ, કૃતજ્ઞો લોકવલ્લભઃ ।	
સલજજઃ - સદયઃ સૌમ્યઃ, પરોપકૃતિકર્મઃ	॥ ૫૫ ॥
અન્તરદ્વગારિષડ્વર્ગ-, પરિહારપરાયણઃ ।	
વશીકૃતેન્દ્રિયગ્રામો, ગૃહિધર્માય કલ્પતે	॥ ૫૬ ॥
(દશભિઃકુલકમ્)	

દ્વિતીયઃ પ્રકાશઃ

સમ્યક્ત્વામૂલાનિ પઞ્ચા, -શુવ્રતાનિ ગુણાશ્રયઃ ।	
શિક્ષાપદાનિ ચત્વારિ વ્રતાનિ ગૃહમેધિનામ્	॥ ૧ ॥

યા દેવે દેવતાબુદ્ધિ -, ગુરૌ ચ ગુરુતામતિઃ ।	
ધર્મો ચ ધર્મધીઃ શુદ્ધા, સમ્યક્ત્વમિદમુચ્યતે	॥ ૨ ॥
એદેવે દેવબુદ્ધિર્યા, ગુરુધીરગુરૌ ચ યા ।	
અધર્મો ધર્મબુદ્ધિશ્ચ, મિથ્યાત્વં તદ્વિપર્યયાત્	॥ ૩ ॥
સર્વજ્ઞો જિતરાગાદિ -, દોષસ્ત્રૈલોક્યપૂજિતઃ ।	
યથાસ્થિતાર્થવાદી ચ, દેવોઽર્હન્ પરમેશ્વરઃ	॥ ૪ ॥
ધ્યાતવ્યોઽયમુપાસ્યોઽય -, મયં શરણમિષ્યતામ્ ।	
અસ્યૈવ પ્રતિપત્તવ્યં, શાસનં ચેતનાઽસ્તિ ચેત્ :	॥ ૫ ॥
યે સ્ત્રીશસ્ત્રાક્ષસૂત્રાદિ -, રાગાઘઙ્કકલઙ્કિતાઃ ।	
નિગ્રહાનુગ્રહપરા -, સ્તે દેવાઃ સ્યુર્ન મુક્તયે	॥ ૬ ॥
નાટ્યાટ્ટહાસસઙ્ગીતા -, ઘુપપ્લવવિસંસ્થુલાઃ ।	
લભ્યેયુઃ પદં શાન્તં, પ્રપન્નાન્ પ્રાણિનઃ કથમ્	॥ ૭ ॥
મહાપ્રતપરા ધીરા, ભૈક્ષમાત્રોપજીવિનઃ ।	
સામાયિકસ્થા ધર્મોપ -, દેશકા ગુરવો મતાઃ	॥ ૮ ॥
સર્વાભિલાષિણઃ સર્વ ભોજિનઃ સપરિગ્રહાઃ ।	
અબ્રહ્મચારિણો મિથ્યો - પદેશા ગુરવો ન તુ	॥ ૯ ॥
પરિગ્રહારમ્ભમગ્ના -, સ્તારયેયુઃ કથં પરાન્ ।	
સ્વયં દરિદ્રો ન પર - મીશ્વરીકર્તુમીશ્વરઃ	॥ ૧૦ ॥
દુર્ગતિપ્રપતત્પ્રાણિ -, ધારણાદ્ધર્મ ઉચ્યતે ।	
સયંમાદિર્દશવિધઃ સર્વજ્ઞોક્તો વિમુક્તયે	॥ ૧૧ ॥
અપૌરુષેયં વચન -, મસમ્ભવિ ભવેદાદિ ।	
ન પ્રમાણં ભવેદ્વાયાં, હ્યાત્માધીના પ્રમાણતા	॥ ૧૨ ॥

મિથ્યાદષ્ટિમિરામ્નાતો, હિંસાદૈઃ કલુષીકૃતઃ ।	
સ ધર્મ ઇતિ વિક્તોડપિ, ભવભ્રમણકારણમ્	॥ ૧૩ ॥
સરાગોડપિ હિ દેવશ્ચેદ્, ગુરુરબ્રહ્મચાર્યપિ ।	
કૃપાહીનોડપિ ધર્મઃ સ્યાત્ કષ્ટં નષ્ટં હહા જગત્	॥ ૧૪ ॥
શમસંવેગાનિર્વેદા-, નુકમ્પાસ્તિક્ષ્ણલક્ષણૈઃ ।	
લક્ષણૈઃ પચ્ચત્તિઃ સમ્યક્, સમ્યક્ત્વમુપલક્ષ્યતે	॥ ૧૫ ॥
સ્થૈર્યં પ્રભાવના ભક્તિઃ કૌશલં જિનશાસને ।	
તીર્થસેવા ચ પચ્ચાસ્ય, ભૂષણાનિ પ્રયક્ષતે	॥ ૧૬ ॥
શક્ષ્કા કાક્ષ્કા વિચિકિત્સા, મિથ્યાદષ્ટિપ્રશંસનઃ ।	
તત્સંસ્તવશ્ચ પચ્ચાપિ, સમ્યક્ત્વં દૂષયન્ત્યલ-	॥ ૧૭ ॥
વિરતિં સ્થૂલહિંસાદે- દ્વિવિધત્રિવિધાદિના ।	
અહિંસાદીનિ પચ્ચાણુ-પ્રતાનિ જગદુર્જિનાઃ	॥ ૧૮ ॥
પડગુકુષ્ઠિકુણિત્વાદિ, દષ્ટવા હિંસાફલં સુધીઃ ।	
નિરાગ્રસજન્તૂનાં, હિંસાં સકલ્પતસ્ત્યજેત્	॥ ૧૯ ॥
આત્મવત્ સર્વભૂતેષુ, સુખદુઃખે પ્રિયાપ્રિયે ।	
ચિન્તયન્નાત્મનોડનિષ્ઠાં, હિંસામન્યસ્ય નાયરેત્	॥ ૨૦ ॥
નિરર્થકાં ન કુર્વીત, જીવેષુ સ્થાવરેષ્વપિ ।	
હિંસામહિંસાધર્મજઃ, કાક્ષ્કન્મોક્ષમુપાસકઃ	॥ ૨૧ ॥
પ્રાણી પ્રાણિતલોભેન, યા રાજ્યમપિ મુચ્યતિ ।	
તદ્વધોત્થમધં સર્વો-, વીદાનેડપિ ન શામ્યતિ	॥ ૨૨ ॥
વને નિરપરાધાનાં, વાયુતોયતૃણાશિનામ્ ।	
નિધનં મૃગાણાં માંસાર્થી, વિશિષ્યેત કથં શુનઃ	॥ ૨૩ ॥

દીર્યમાણઃ કુશેનાપિ, યઃ સ્વાઙ્ગે હન્ત દૂયતે ।	
નિર્મન્તૂન્ સ કથં જન્તૂ -, નન્તયેન્નિશિતાયુઘૈ :	॥ ૨૪ ॥
નિર્માતું કૂરકર્માણઃ, ક્ષણિકામાત્મનો ધૃતિમ્ ।	
સમાપયન્તિ સકલં, જન્માન્યસ્ય શરીરિણઃ	॥ ૨૫ ॥
મ્રિયસ્વેત્યુચ્ચમાનોઽપિ દેહી, ભવતિ દુઃખિતઃ ।	
માર્યમાણઃ પ્રહરણૈ -, દરુણૈ : સ કથં ભવેત્	॥ ૨૬ ॥
શ્રૂયતે પ્રાણિઘાતેન, રૌદ્રધ્યાનપરાયણૌ ।	
સુભૂમો બ્રહ્મદત્તશ્ચ, સમમં નરકં ગતૌ	॥ ૨૭ ॥
કુણિર્વરં વરં પઙ્ગુ રશરીરી વરં પુમાન્ ।	
અપિ સમ્પૂર્ણસર્વાઙ્ગો, ન તુ હિંસાપરાયણઃ	॥ ૨૮ ॥
હિંસા વિઘ્નાય જાयेત, વિઘ્નશાન્ત્યૈ કૃતાઽપિ હિ ।	
કુલાચારધિયાઽપ્યેષા, કૃતા કુલવિનાશિની	॥ ૨૯ ॥
અપિ વંશક્રમાયાતાં, યસ્તુ હિંસા પરિત્યજેત્ ।	
સ શ્રેષ્ઠઃ સુલસ ઈવ, કાલસૌકરિકાત્મજઃ	॥ ૩૦ ॥
દમો દેવગુરુપાસ્તિ -, દાનમધ્યયનં તપઃ ।	
સર્વમપ્યેતદફલં હિંસાં યેન્ન પરિત્યજેત્	॥ ૩૧ ॥
વિશ્વસ્તો મુગ્ધધીલોકઃ, પાત્યતે નરકાવનૌ ।	
અહો નૃશંસૈર્લોભાન્ધૈ -, હિંસ્રશાત્રોપદેશકૈઃ	॥ ૩૨ ॥
“યજ્ઞાર્થં પશવઃ સૃષ્ટાઃ, સ્વયમેવ, સ્વયંભુવા ।	
યજ્ઞોઽસ્ય ભૂસ્યૈ સર્વસ્ય, તસ્માદ્યજ્ઞે વધોઽવધઃ	॥ ૩૩ ॥
ઔષધ્યઃ પશવો વૃક્ષા -, સ્તિર્યગ્યઃ પક્ષિણસ્તથા ।	
યજ્ઞાર્થં નિધનં પ્રાપ્તાઃ, પ્રાપ્તુવન્ત્યુચ્છિન્તિ પુનઃ	॥ ૩૪ ॥

મધુપર્કે ચ યજ્ઞે ચ, પિતૃદૈવતકર્મણિ।
 અત્રૈવ પશવો હિંસ્યા, નાન્યત્રેત્યબ્રવીન્મનુઃ ॥ ૩૫ ॥
 એષ્વર્થેષુ પશૂન્ હિંસન્, વેદતત્ત્વાર્થવિદ્ દ્વિજઃ।
 આત્માનં ચ પશૂંશ્ચૈવ, ગમયત્યુત્તમાં ગતિમ્” ॥ ૩૬ ॥
 યે યકુઃ કૂરકર્માણઃ શાસ્ત્ર હિંસોપદેશકમ્।
 ક્ષ્વ તે યાસ્યન્તિ નરકે, નાસ્તિકેભ્યોપિ નાસ્તિકાઃ ॥ ૩૭ ॥
 વરં વરાકશ્ચાર્વાકો, યોડસૌ પ્રકટનાસ્તિકઃ।
 વેદોક્તિતાપસચ્છદ્મ, ચ્છત્રં રક્ષો ન જૈમિનિઃ ॥ ૩૮ ॥
 દેવોપહારવ્યાજેન, યજ્ઞવ્યાજેન યેડથવા।
 ધ્નન્તિ જન્તૂન્ ગતઘૃણા, ઘોરાં તે યાન્તિ દુર્ગતિઃ ॥ ૩૯ ॥
 શમશીલદયામૂલં, હિત્વા ધર્મં જગદ્ધિતમ્।
 અહો હિંસાડપિ ધર્માય, જગદે મન્દબુદ્ધિભિઃ ॥ ૪૦ ॥
 “હવિર્યચ્ચિરરાત્રાય, યચ્ચાનન્ત્યાય કલ્પતે।
 પિતૃભ્યો વિધિવદ્દત્તં, તત્પ્રવક્ષ્યામ્યશેષતઃ ॥ ૪૧ ॥
 “તિલપ્રીહિયવૈર્માષૈ -રદ્ધ્મિર્મૂલફલેન ચ।
 દત્તેન માસં પ્રીયન્તે, વિધિવત્પિતરો નૃણામ્ ॥ ૪૨ ॥
 “દ્વૌ માસૌ મત્સ્યમાંસેન, ત્રીન્ માસાન્ હારિણેન તુ।
 ઔરભ્રેણાથ ચતુરઃ, શાકુનેનેહ પગ્ચ તુ ॥ ૪૩ ॥
 “ષણ્માસાંશ્છાગમાંસેન, પાર્ષતેનેહ સપ્ત વૈ।
 અષ્ટાવેણસ્ય માંસેન, રૌરવેણ નવૈવ તુ ॥ ૪૪ ॥
 “દશ માસાંસ્તુ તૃપ્યન્તિ, વરાહમહિષામિષૈઃ।
 શશકૂર્મયોર્માસેન, માસાનેકાદશૈવ તુ ॥ ૪૫ ॥

“સંવત્સર તુ ગવ્યેન, પયસા પાયસેન તુ ।	
વાઘ્રીજસસ્ય માંસેન તૃપ્તિર્દ્વાદશવાર્ષિકી”	॥ ૪૬ ॥
ઈતિ સ્મૃત્યનુસારેણ, પિતૃણાં તર્પણાય યા ।	
મૂઢૈર્વિધીયતે હિંસા, સાઙપિ દુર્ગતિહેતવે	॥ ૪૭ ॥
યો ભૂતેષ્વભયં દદાદ્, ભૂતેભ્યસ્તસ્ય નો ભયમ્ ।	
યાદગ્વિતીર્યતે દાનં, તાદગાસાઘતે ફલમ્	॥ ૪૮ ॥
કોદણ્ડદણ્ડયકાસિ, -શૂલશક્તિધરાઃ સુરાઃ ।	
હિંસકા અપિ હા કષ્ટં, પૂજ્યન્તે દેવતાધિયા	॥ ૪૯ ॥
માતેવ સર્વભૂતાના-, મહિંસા હિતકારિણી ।	
અહિંસૈવ હિ સંસાર-, મરાવમૃતસારણિ :	॥ ૫૦ ॥
અહિંસા દુઃખદાવાગ્નિ-, પ્રાવૃષેણ્યઘનાવલી ।	
ભવબ્રમિરુગાત્તાના, મહિંસા પરમૌષધી	॥ ૫૧ ॥
દીર્ઘમાયુઃ પરં રૂપ-, મારોગ્ય શ્લાઘનીયતા ।	
અહિંસાયાઃ ફલં સર્વં, કિમન્યત્કામદૈવ સા	॥ ૫૨ ॥
મન્મનત્વં કાહલત્વં, મૂકત્વં મુખરોગિતામ્ ।	
વીક્ષ્યાસત્યફલં કન્યા- લીકાઘસત્યમુત્સૃજેત્	॥ ૫૩ ॥
કન્યાગોભૂમ્યલીકાનિ, ન્યાસાપરહરણં તથા ।	
કૂટસાક્ષ્યં ચ પચ્ચેતિ, સ્થૂલાસત્યાન્યકીર્ત્તયન્	॥ ૫૪ ॥
સર્વલોકવિરુદ્ધં યદ્, યદ્વિશ્વસિતઘાતકમ્ ।	
યદ્વિપક્ષશ્ચ પુણ્યસ્ય ન, વદેત્તદસૂનૃતમ્	॥ ૫૫ ॥
અસત્યતો લઘીયસ્ત્વ -, મસત્યાદ્વયનીયતા ।	
અધોગતિરસત્યાચ્ચ, તદસત્યં પરિત્યજેત્	॥ ૫૬ ॥

असत्यवयनं प्राज्ञः, प्रमादेनापि नो वदेत् ।	
श्रेयांसि येन ભજયન્તે, વાત્યયેવ મહાદ્રુમાઃ	॥ ૫૭ ॥
અસત્યવયનાદ્વૈર-, વિષાદાપ્રત્યયાદયઃ ।	
પ્રાદુઃષન્તિ ન કે દોષાઃ, કુપથ્યાદ્ વ્યાધયો યથા	॥ ૫૮ ॥
નિગોદેષ્વથ તિર્યક્ષુ, તથા નરકવાસિષુ ।	
ઉત્પદન્તે મૃષાવાદ-પ્રસાદેન શરીરિણઃ	॥ ૫૯ ॥
બ્રૂયાદ્ ભિયોપરોધાદ્વા, નાસત્યં કાલિકાર્યવત્ ।	
યસ્તુ બ્રૂતે સ નરકં, પ્રયાતિ વસુરાજવત્	॥ ૬૦ ॥
ન સત્યમપિ ભાષેત, પરપીડાકરં વયઃ ।	
લોકેડપિ શ્રૂયતે યસ્માત્, કૌશિકો નરકં ગતઃ	॥ ૬૧ ॥
અલ્પાદપિ મૃષાવાદાદ્, રૌરવાદિષુ સંભવઃ ।	
અન્યથા વદતાં જૈનીં, વાયં ત્વહહ કા ગતિઃ	॥ ૬૨ ॥
જ્ઞાનચારિત્રયોર્મૂલં, સત્યમેવ વદન્તિ યે ।	
ઘાત્રી પવિત્રીક્રિયતે, તેષાં ચરણરેણુભિઃ	॥ ૬૩ ॥
અલીકં યે ન ભાષન્તે, સત્યવ્રતમહાધનાઃ ।	
નાપરાદ્ધુમલં તેભ્યો, ભૂતપ્રેતોરગાદયઃ	॥ ૬૪ ॥
દૌર્ભાગ્યં પ્રેષ્યતાં દાસ્ય-મક્ષ્ગચ્છેદં દરિદ્રતામ્ ।	
અદત્તાત્તફલં જ્ઞાત્વા, સ્થૂલસ્તેયં વિવર્જયેત્	॥ ૬૫ ॥
પતિતં વિસ્મૃતં નષ્ટં, સ્થિતં સ્થાપિતમાહિતમ્ ।	
અદત્તં નાદદીત સ્વં, પરકીયં ક્વચિત્સુધીઃ,	॥ ૬૬ ॥
અયં લોકઃ પરલોકો, ધર્મો ધૈર્યં ધૃતિર્મતિઃ ।	
મુષ્ણતા પરકીયં સ્વં, મુષિતં સર્વમપ્યદઃ	॥ ૬૭ ॥

એકસ્યૈકં ક્ષણં દુઃખં, માર્યમાણસ્ય જાયતે ।
 સપુત્રપૌત્રસ્ય પુન-ર્યાવજજીવં હતે ધને ॥ ૬૮ ॥
 ચૌર્યપાપદ્રુમસ્યેહ, વધબન્ધાદિકં ફલમ્ ।
 જાયતે પરલોકો તુ, ફલં નરકવેદના ॥ ૬૯ ॥
 દિવસે વા રજન્યાં વા, સ્વપ્ને વા જાગરેડપિ વા ।
 સશલ્ય ઈવ ચૌર્યેણ, નૈતિ સ્વાસ્થ્યં નરઃ ક્વચિત્ ॥ ૭૦ ॥
 મિત્રપુત્રકલત્રાણિ, બ્રાતરઃ પિતરોડપિ હિ ।
 સંસૃજન્તિ ક્ષણમપિ, ન મ્લેચ્છૈરિવ તસ્કરૈઃ ॥ ૭૧ ॥
 સંબન્ધપિ નિગૃહોત, ચૌર્યાન્મણિઃકવન્નૃપૈઃ ।
 ચૌરોડપિ ત્યક્તચૌર્યઃ સ્યાત્, સ્વર્ગભાગ્રૌહિણેયવત્ ॥ ૭૨ ॥
 દૂરે પરસ્ય સર્વસ્વઃ, મપહર્તુમુપક્રમઃ ।
 ઉપાદદીત નાદત્તં, તૃણમાત્રમપિ ક્વચિત્ ॥ ૭૩ ॥
 પરાર્થગ્રહણે યેષાં, નિયમઃ શુદ્ધયેતસામ્ ।
 અભ્યાયાન્તિ શ્રિયસ્તેષાં, સ્વયમેવ સ્વયંવરાઃ ॥ ૭૪ ॥
 અનર્થા દૂરતો યાન્તિ સાધુવાદઃ પ્રવર્તતે ।
 સ્વર્ગસૌખ્યાનિ ઢૌકન્તે, સ્ફુટમસ્તેયચારિણામ્ ॥ ૭૫ ॥
 ષણ્ડત્વમિન્દ્રિયચ્છેદં, વીક્ષ્યાબ્રહ્મફલં સુધીઃ ।
 ભવેત્ સ્વદારસંતુષ્ટો, ડન્યદારાન્ વા વિવર્જયેત્ ॥ ૭૬ ॥
 રમ્યમાપાતમાત્રે યત્, પરિણામેડતિદારુણમ્ ।
 કિમ્પાકફલસફ્કાશં, તત્કઃ સેવેત મૈથુનમ્ ॥ ૭૭ ॥
 કમ્પઃસ્વેદઃ શ્રમો મૂચ્છા, અમિર્ગ્લાનિર્બલક્ષયઃ ।
 રાજ્યક્ષ્માદિરોગાશ્ચ, ભવેયુર્મૈથુનોત્થિતાઃ ॥ ૭૮ ॥

યોનિયન્ત્રસમુત્પન્નાઃ, સુસૂક્ષ્મા જન્તુરાશયઃ ।	
પીડ્યમાના વિપદન્તે, યત્ર તન્મૈથુનં ત્યજેત્	॥ ૭૯ ॥
“રક્તજાઃ કૃમયઃ સૂક્ષ્મા, મૃદુમધ્યાધિશક્તયઃ ।	
જન્મવર્ત્તસુ કણ્ડૂતિ, જનયન્તિ તથાવિધામ્	॥ ૮૦ ॥
સ્ત્રીસમ્ભોગેન યઃ કામ-, જવરં પ્રતિચિકીર્ષતિ ।	
સ હુતાશં ધૃતાહુત્યા, વિધ્યાપયિતુમચ્છતિ	॥ ૮૧ ॥
વરં જવલદયઃસ્તમ્ભ-, પરિરમ્ભો વિધીયતે ।	
ન પુનર્નરકદ્વાર-, રામાજઘનસેવનમ્	॥ ૮૨ ॥
સતામપિ હિ વામભ્રૂ -ર્દદાના હૃદયે પદમ્ ।	
અભિરામં ગુણગ્રામં, નિર્વાસયતિ નિશ્ચિતમ્	॥ ૮૩ ॥
વગ્ચક્ત્વં નૃશંસત્વં, ચગ્ચલત્વં કુશીલતા ।	
ઈતિ નૈસર્ગિકા દોષા, યાસાં તાસુ રમેત કઃ	॥ ૮૪ ॥
પ્રાપ્તું પારમપારસ્ય, પારાવારસ્ય પાર્યતે ।	
સ્ત્રીણાં પ્રકૃતિવકાણાં, દુશ્ચરિત્રસ્ય નો પુનઃ	॥ ૮૫ ॥
નિતમ્બિન્યઃ પતિં પુત્રં, પિતરં બ્રાતરં ક્ષણાત્ ।	
આરોપયન્ત્યકાર્યેડપિ, દુર્વૃત્તા : પ્રાણસંશયે	॥ ૮૬ ॥
ભવસ્ય બીજં નરક, દ્વારમાર્ગસ્ય દીપિકા ।	
શુચાં કન્દઃ કલેર્મૂલં, દુઃખાનાં ખનિરઙ્ગના	॥ ૮૭ ॥
મનસ્યન્યદ્વયસ્યન્યત્, ક્રિયાયામન્યદેવ હિ ।	
યાસાં સાધારણસ્ત્રીણાં, તાઃ કથં સુખહેતવઃ	॥ ૮૮ ॥
માંસમિશ્રં સુરામિશ્ર, મનેવિટયુખ્મિતમ્ ।	
કો વેશ્યાવદનં યુમ્બે-, દુચ્છિષ્ટમિવ ભોજનમ્	॥ ૮૯ ॥

અપિ પ્રદત્તસર્વસ્વાત્, કામુકાત્ ક્ષીણસમ્પદઃ ।	
વાસોડધ્યાચ્છેતુમિચ્છન્તિ, ગચ્છતઃ પણ્યયોષિતઃ	॥ ૯૦ ॥
ન દેવાન્ન ગુરૂન્નાપિ, સુહૃદો ન ચ બાન્ધવાન્ ।	
અસત્સદ્ગરતિર્નિત્યં, વેશ્યાવશ્યો હિ મન્યતે	॥ ૯૧ ॥
કુષ્ઠિનોડપિ સ્મરસમાન્, પશ્યન્તીં ધનકાઙ્ક્ષયા ।	
તન્વન્તીં કૃત્રિમં સ્નેહં, નિઃસ્નેહાં ગણિકાં ત્યજેત્	॥ ૯૨ ॥
નાસક્ત્યા સેવનીયા હિ, સ્વદારા અપ્યુપાસકૈઃ ।	
આકરઃ સર્વપાપાનાં, કિં પુનઃ પરયોષિતઃ	॥ ૯૩ ॥
સ્વપતિં યા પરિત્યજ્ય, નિસ્ત્રપોપપતિં ભજેત્ ।	
તસ્યાં ક્ષણિકચિત્તાયાં, વિશ્રમ્ભઃ કોડન્યયોષિતિ	॥ ૯૪ ॥
ભીરોરાકુલચિત્તસ્ય, દુઃસ્થિતસ્ય પરસ્ત્રિયામ્ ।	
રતિર્ન યુજ્યતે કર્તુ-, મુપશૂનં પશોરિવ	॥ ૯૫ ॥
પ્રાણસન્દેહજનનં, પરમં વૈરકારણમ્ ।	
લોકદ્વયવિરુદ્ધં ચ, પરસ્ત્રીગમનં ત્યજેત્	॥ ૯૬ ॥
સર્વસ્વહરણં બન્ધં, શરીરાવયવચ્છિદામ્ ।	
મૃતશ્ચ નરકં ઘોરં, લભતે પારદારિકઃ	॥ ૯૭ ॥
સ્વદારરક્ષણે યત્નં, વિદધાનો નિરન્તરમ્ ।	
જાનન્નાપિ જનો દુઃખં, પરદારાન્ કથં વ્રજેત્	॥ ૯૮ ॥
વિક્રમાકાન્તવિશ્વોડપિ, પરસ્ત્રીષુ રિરંસયા ।	
કૃત્વા કુલક્ષયં પ્રાપ, નરકં દશકન્ધરઃ	॥ ૯૯ ॥
લાવણ્યપુણ્યાવયવાં, પદં સૌન્દર્યસમ્પદઃ ।	
ક્લાકલાપકુશલા-, મપિ જહ્યાત્પરસ્ત્રિયમ્	॥ ૧૦૦ ॥

અકલક્રમનોવૃત્તેઃ, પરસ્ત્રીસન્નિધાવપિ ।
 સુદર્શનસ્ય કિં બ્રુમઃ, સુદર્શનસમુન્નતેઃ, ? ॥ ૧૦૧ ॥
 ઐશ્વર્યરાજરાજોડપિ, રૂપમીનધ્વજોડપિ ચ ।
 સીતયા રાવણ ઇવ, ત્યાજયો નાર્યા નરઃ પરઃ ॥ ૧૦૨ ॥
 નપુંસકત્વં તિર્યક્ત્વં, દૌર્ભાગ્યં ચ ભવે ભવે ।
 ભવેન્નરાણાં સ્ત્રીણાં ચા-, ન્યકાન્તાસક્તયેતસામ્ ॥ ૧૦૩ ॥
 પ્રાણભૂતં ચરિત્રસ્ય, પરબ્રહ્મૈકકારણમ્ ।
 સમાચરન્ બ્રહ્મચર્યં, પૂજિતૈરપિ પૂજયતે ॥ ૧૦૪ ॥
 ચિરાયુષઃસુસંસ્થાના, દૃઢસંહનના નરાઃ ।
 તેજસ્વિનો મહાવીર્યા, ભવેયુર્બ્રહ્મચર્યતઃ ॥ ૧૦૫ ॥
 અસન્તોષમવિશ્વાસ-, મારમ્ભં દુઃખકારણમ્ ।
 મત્વા મૂર્ચ્છાફલં કુર્યાત્, પરિગ્રહનિયન્ત્રણમ્ ॥ ૧૦૬ ॥
 પરિગ્રહમત્વાદિ, મજ્જત્યેવ ભવામ્બુદ્યૌ ।
 મહાપોત ઇવ પ્રાણી, ત્યજેત્તસ્માત્ પરિગ્રહમ્ ॥ ૧૦૭ ॥
 ત્રસરેણુસમોડપ્યત્ર, ન ગુણઃ કોડપિ વિદ્યતે ।
 દોષાસ્તુ પર્વતસ્થૂલાઃ, પ્રાદુષ્યન્તિ પરિગ્રહે ॥ ૧૦૮ ॥
 સડ્ગાદ્ ભવન્ત્યસન્તોડપિ, રાગદ્વેષાદયો દ્વિષઃ ।
 મુનેરપિ ચલેચ્ચેતો, યત્તેનાન્દોલિતાત્મનઃ ॥ ૧૦૯ ॥
 સંસારમૂલમારમ્ભા-, સ્તેષાં હેતુઃ પરિગ્રહઃ ।
 તસ્માદુપાસકઃ કુર્યા-, દલ્પમલ્પં પરિગ્રહમ્ ॥ ૧૧૦ ॥
 મુષ્ણન્તિ વિષયસ્તેના, દહતિ સ્મરપાવકઃ ।
 રુન્ધન્તિ વનિતાવ્યાધાઃ, સડ્ગૈરડ્ગીકૃતં નરમ્ ॥ ૧૧૧ ॥

તૃપ્તો ન પુત્રૈઃ સગરઃ, કુચિકર્ણો ન ગોધનૈઃ ।	
ન ધાન્યૈસ્તિલકશ્રેષ્ઠી, ન નન્દઃ, કનકોત્કરૈઃ	॥ ૧૧૨ ॥
તપઃશ્રુતપરીવારાં, શમસામ્રાજ્યસમ્પદમ્ ।	
પરિગ્રહગ્રહગ્રસ્તા-, સ્ત્યજેયુર્યોગિનોઽપિ હિ	॥ ૧૧૩ ॥
અસંતોષવતઃ સૌખ્યં, ન શકસ્ય ન ચક્રિણઃ ।	
જન્તોઃ સન્તોષભાજો ય-, દભયસ્યેવ જાયતે	॥ ૧૧૪ ॥
સન્નિધૌ નિધયસ્તસ્ય, કામગવ્યનુગામિની ।	
અમરાઃ કિંકરાયન્તે, સન્તોષો યસ્ય ભૂષણમ્	॥ ૧૧૫ ॥

તૃતીયઃ પ્રકાશઃ

દશસ્વપિ કૃતા દિક્ષુ, યત્ર સીમા ન લઙ્ઘ્યતે ।	
ખ્યાતં દિગ્વિરતિરિતિ, પ્રથમં તદ્ ગુણવ્રતમ્	॥ ૧ ॥
ચરાચરાણાં જીવાનાં, વિમર્દનનિવર્તનાત્ ।	
તમાયોગોલકલ્પસ્ય, સદ્વ્રતં ગૃહિણોઽપ્યદઃ	॥ ૨ ॥
જગદાક્રમમાણસ્ય, પ્રસરલ્લોભવારિધેઃ ।	
સ્ખલનં વિદધે તેન, યેન દિગ્વિરતિઃ કૃતા	॥ ૩ ॥
ભોગોપભોગયોઃ સંખ્યા, શક્ત્યા યત્ર વિધીયતે ।	
ભોગોપભોગમાનં તદ્, દ્વૈતીયીકં ગુણવ્રતમ્	॥ ૪ ॥
સકૃદેવ ભુજયતે યઃ, સ ભોગોઽન્નમ્નગાદિકઃ ।	
પુનઃ પુનઃ પુનર્ભોગ્ય, ઉપભોગોઽઙ્ગનાદિકઃ	॥ ૫ ॥
મદં માંસં નવનીતં, મધૂદુમ્બરપગ્ગ્યકમ્ ।	
અનન્તકાયમજ્ઞાત-, ફલં રાત્રૌ ચ ભોજનમ્	॥ ૬ ॥
આમગોરસસંપૃક્તં, દ્વિદલં પુષ્પિતૌદનમ્ ।	

દધ્યહર્દિતયાતીતં, કુચિતાન્નં ચ વર્જયેત્	॥ ૭ ॥
મદિરાપાનમાત્રેણ, બુદ્ધિર્નશ્યતિ દૂરતઃ ।	
વૈદગ્ધીબન્ધુરસ્યાપિ, દૌર્ભાગ્યેણેવ કામિની	॥ ૮ ॥
પાપાઃ કાદમ્બરીપાન-વિવશીકૃતયેતસઃ ।	
જનનીં હા પ્રિયીયન્તિ જનનીયન્તિ ચ પ્રિયામ્	॥ ૯ ॥
ન જાનાતિ પરં સ્વં વા, મદ્યાચ્ચલિતયેતનઃ ।	
સ્વામીયતિ વરાકઃ સ્વં, સ્વામિનં કિઙ્કરીયતિ	॥ ૧૦ ॥
મદ્યપસ્ય શબસ્યેવ લુઠિતસ્ય ચતુષ્પથે	
મૂત્રયન્તિ મુખે શ્વાનો વ્યાત્તે વિવરશઙ્ક્યા	॥ ૧૧ ॥
મદ્યપાનરસે મગ્નો, નગ્નઃ સ્વપિતિ ચત્વરે	
ગૂઢં ચ સ્વમભિપ્રાયં, પ્રકાશયતિ લીલયા	॥ ૧૨ ॥
વારુણીપાનતો યાન્તિ કાન્તિકીર્તિમતિશ્રિયઃ ।	
વિચિત્રાશ્ચિત્રરચના, વિલુઠ્ઠજજલાદિવ	॥ ૧૩ ॥
ભુતાત્તવન્નરીનર્તિ, રારટીતિ સશોકવત્ ।	
દાહજવરાર્ત્તવદ્ ભુમૌ, સુરાપો લોલુઠીતિ ચ	॥ ૧૪ ॥
વિદધત્યઙ્ગશૈથિલ્યં, ગ્લપયન્તીન્દ્રિયાણિ ચ ।	
મૂર્ચ્છામતુચ્છં યચ્છન્તી, હાલા હાલાહલોપમા	॥ ૧૫ ॥
વિવેકઃસંયમો જ્ઞાનં, સત્યં શૌચં દયા ક્ષમા ।	
મદ્યાત્પ્રલીયતે સર્વં, તૃણ્યા વહ્નિકણાદિવ	॥ ૧૬ ॥
દોષાણાં કારુણં મદ્યં, મદ્યં કારણમાપદામ્ ।	
રોગાતુર ઈવાપથ્યં તસ્માન્મદ્યં,વિવર્જયેત્	॥ ૧૭ ॥
ચિખાદિષતિ યો માંસં, પ્રાણિ પ્રાણાપહારતઃ ।	
ઉન્મૂલયત્યસૌ મૂલં, દયાહ્વયં ધર્મશાખિનઃ	॥ ૧૮ ॥

અશનીયન્ સદા માંસં, દયાં, યો હિ ચિકીર્ષતિ ।	
જવલતિ જવલને વલ્લીં, રોપયિતુમિચ્છતિ	॥ ૧૯ ॥
હન્તા પલસ્ય વિકેતા, સંસ્કર્તા ભક્ષકસ્તથા ।	
કેતાહનુમન્તા દાતા ચ, ઘાતકા એવ યન્મનુઃ	॥ ૨૦ ॥
“અનુમન્તા વિશસિતા, નિહન્તા કયવિક્રયી ।	
સંસ્કર્તા ચોપહર્તા ચ ખાદ્યશ્ચેતિ ઘાતકાઃ”	॥ ૨૧ ॥
“નાકૃત્વા પ્રાણિનાં હિંસાં, માંસમુત્પદ્યતે ક્વચિત્ ।	
ન ચ પ્રાણિવધઃ સ્વર્ગ્ય-સ્તસ્માન્માંસં વિવર્જયેત્	॥ ૨૨ ॥
યે ભક્ષયન્ત્યન્યપલં, સ્વકીયપલપુષ્ટયે ।	
ત એવ ઘાતકા યન્ન, વધકો ભક્ષકં વિના	॥ ૨૩ ॥
મિષ્ટાન્નાન્યપિ વિજાસા દમૃતાન્યપિ મૂત્રસાત્ ।	
સ્યુર્યસ્મિન્નગ્નકસ્યાસ્ય, કૃતે કઃ પાપમાયરેત્	॥ ૨૪ ॥
માંસાશને ન દોષોઽસ્તી-ત્યુચ્યતે યૈર્દુરાત્મભિઃ ।	
વ્યાધગૃધ્રવૃકવ્યાઘ્ર શૃગાલાસ્તૈર્ગુરુકૃતાઃ	॥ ૨૫ ॥
“માં સ ભક્ષયિતાહમુત્ર” યસ્ય માંસમિહાદ્યમ્હમ્ ।	
એતન્માંસસ્ય માંસત્વે, નિરુક્તં મનુરબ્રવીત્	॥ ૨૬ ॥
માંસાસ્વાદનલુબ્ધસ્ય, દેહિનં દેહિનં પ્રતિ ।	
હન્તું પ્રવર્તતે બુદ્ધિઃ, શાકિન્યા ઇવ દુર્ધિયઃ	॥ ૨૭ ॥
યે ભક્ષયન્તિ પિશિતં, દિવ્યભોજયેષુ સત્સ્વપિ ।	
સુધારસં પરિત્યજ્ય ભુજ્યતે તે હલાહલમ્	॥ ૨૮ ॥
ન ધર્મો નિર્દયસ્યાસ્તિ પલાદસ્ય કુતો દયા ।	
પલલુબ્ધો ન તદ્વેત્તિ, વિદ્યાદ્વોપદિશેન્ન હિ	॥ ૨૯ ॥

કેચિન્માસં મહામોહા -દશ્નન્તિ ન પરં સ્વયમ્ ।	
દેવપિત્રતિથિભ્યોડપિ, કલ્પયન્તિ યદ્દૃચિરે	॥ ૩૦ ॥
“કીત્વા સ્વયં વાડપ્યુત્પાદ્ય પરોપહતમેવ વા ।	
દેવાન્ પિતૃન્ સમભ્યર્ચ્ય ખાદન્ માસં ન દુષ્યતિ”	॥ ૩૧ ॥
મન્ત્રસંસ્કૃતમપ્યઘાદ્ યવાલ્પમપિ નો પલમ્ ।	
ભવેજજીવિતનાશાય, હાલાહલલવોડપિ હિ	॥ ૩૨ ॥
સઘઃ સમ્મૂર્છિતાનન્ત-જન્તુસન્તાનદૂષિતમ્ ।	
નરકાધ્વનિ પાથેયં, કોડશ્રીયાત્ પિશિંત સુધીઃ	॥ ૩૩ ॥
અન્તર્મુહૂર્તાત્ પરતઃ સુસૂક્ષ્મા જન્તુરાશયઃ ।	
યત્ર મૂચ્યન્તિ તન્નાદં, નવનીતં વિવેકિભિઃ	॥ ૩૪ ॥
એકસ્યાડપિ હિ જીવસ્ય હિંસને કિમઘં ભવેત્ ।	
જન્તુજજાતમયં તત્કો, નવનીતં નિષેવતે ?	॥ ૩૫ ॥
અનેકજન્તુસકઘાત-નિઘાતનસમુદ્ભવમ્ ।	
જુગુપ્સનીયં લાલાવત્ કઃ સ્વાદયતિ માક્ષિકમ્	॥ ૩૬ ॥
ભક્ષયન્માક્ષિકં ક્ષુદ્ર, -જન્તુલક્ષક્ષયોદ્ભવમ્ ।	
સ્તોકજન્તુહિન્તૃભ્યઃ, શૌનિકેભ્યોડતિરિચ્યતે	॥ ૩૭ ॥
એકૈકકુસુમકોડાદ્ , રસમાપીય મક્ષિકાઃ ।	
યદ્વમન્તિ મધૂચ્છિષ્ટં, તદશ્રન્તિ ન ધાર્મિકાઃ	॥ ૩૮ ॥
અપ્યૌષધકૃતે જગ્ધં, મધુ શ્ચબ્રનિબન્ધનમ્ ।	
ભક્ષિતઃ પ્રાણનાશાય, કાલકૂટકણોડપિ હિ	॥ ૩૯ ॥
મધુનોડપિ હિ માધુર્ય-, મબોધૈરહહોચ્યતે ।	
આસાદ્યન્તે યદાસ્વાદા, ચ્ચિરં નરકવેદનાઃ	॥ ૪૦ ॥

મક્ષિકામુખનિષ્ક્રૂતં, જન્તુઘાતોદ્ભવં મધુ ।	
અહો પવિત્રં મન્વાના, દેવસ્નાને પ્રયુજ્જતે	॥ ૪૧ ॥
ઉદુમ્બરવટપ્લક્ષ-કાકોદુમ્બરશાખિનામ્ ।	
પિપ્પલસ્ય ચ નાશ્રીયાત્ ફલં કૃમિકુલાકુલમ્	॥ ૪૨ ॥
અપ્રાપ્તુવન્નન્યભક્ષ્ય-મપિ ક્ષામો બુભુક્ષયા ।	
ન ભક્ષયતિ પુણ્યાત્મા, પગ્ગ્યોદુમ્બરજં ફલમ્	॥ ૪૩ ॥
આર્દ્રઃ કન્દઃ સમગ્રોઽપિ સર્વઃ કિશલયોઽપિ ચ ।	
સ્નુહી લવણવૃક્ષત્વક્ષ્ કુમારી ગિરિકર્ણિકા	॥ ૪૪ ॥
શતાવરી વિરૂઢાનિ ગડૂચી કોમલામ્લિકા ।	
પલ્પડ્કોઽમૃતવલ્લી ચ, વલ્લઃ શૂકરસંજિતઃ	॥ ૪૫ ॥
અનન્તકાયાઃ સૂત્રોક્તા, અપરેઽપિ કૃપાપરૈઃ ।	
મિથ્યાદશામવિજ્ઞાતા, વર્જનીયાઃ પ્રયત્નતઃ	॥ ૪૬ ॥
સ્વયં પરેણ વા જ્ઞાતં, ફલમઘાદ્વિશારદઃ ।	
નિષિદ્ધે વિષફલે વા, મા ભૂદસ્ય પ્રવર્તનમ્	॥ ૪૭ ॥
અન્નં પ્રેતપિશાચાદૈઃ, સગ્ગ્યરદ્ભિર્નિરંકુશૈઃ ।	
ઉચ્છિષ્ટં ક્રિયતે યત્ર, યત્ર નાઘાદ્દિનાત્યયે	॥ ૪૮ ॥
ઘોરાન્ધકારરુદ્ધાક્ષૈઃ, પતન્તો યત્ર જન્તવઃ ।	
નૈવ ભોજયે નિરીક્ષ્યન્તે તત્ર ભુજ્જત કો નિશિ ?	॥ ૪૯ ॥
મેઘાં પિપીલિકા હન્તિ યૂકા કુર્યાજ્જલોદરમ્ ।	
કુરુતે મક્ષિકા વાન્તિ, કુષ્ઠરોગં ચ કોલિકઃ	॥ ૫૦ ॥
કણ્ટકો દારુખંણ્ડ ચ વિતનોતિ ગલવ્યથામ્ ।	
વ્યજ્જનાન્તર્નિપતિત-સ્તાલુ વિધ્યતિ વૃશ્ચિકઃ	॥ ૫૧ ॥

વિલગ્નશ્ચ ગલે વાલઃ સ્વરભઙ્ગાય જાયતે ।
 ઈત્યાદયો દષ્ટદોષાઃ સર્વેષાં નિશિ ભોજને ॥ ૫૨ ॥
 નાપ્રેક્ષ્ય સૂક્ષ્મજન્તૂનિ, નિશ્યદ્વાત્ પ્રાસુકાન્યપિ ।
 અપ્યુઘાત્કેવલજ્ઞાનૈ - , નાદૃતં, યન્નિશાડશનમ્ ॥ ૫૩ ॥
 ધર્મવિન્નૈવ ભુજ્યત કદાચન દિનાત્યયે ।
 બાહ્યા અપિ નિશાભોજયં, યદભોજયં પ્રયક્ષતે ॥ ૫૪ ॥
 “ત્રયીતેજોમયો ભાનુઃ રિતિ વેદવિદો વિદુઃ ।
 તત્કરૈઃ અપિ પૂતમખિલં, શુભં કર્મ સમાચરેત્ ॥ ૫૫ ॥
 “નૈવાહુતિર્ન ચ સ્નાનં ન શ્રાદ્ધં દેવતાર્ચનમ્ ।
 દાનં વા વિહિતં રાત્રૌ, ભોજનં તુ વિશેષતઃ” ॥ ૫૬ ॥
 “દિવસસ્યાષ્ટમે ભાગે, મન્દીભૂતે દિવાકરે ।
 નક્તં તદ્ધિ વિજાનીયાન્- , ન નક્તં નિશિભોજનમ્” ॥ ૫૭ ॥
 “દેવૈસ્તુ ભુક્તં પૂર્વાહ્ણે મધ્યાહ્ણે ઋષિભિસ્તથા ।
 અપરાહ્ણે ચ પિતૃભિઃ, સાયાહ્ણે દૈત્યદાનવૈઃ ॥ ૫૮ ॥
 “સન્ધ્યાયાં યક્ષરક્ષોભિઃ, સદા ભુક્તં કુલોદ્ઘહ ! ।
 સર્વવેલાં વ્યતિક્રમ્ય, રાત્રૌ ભુક્તમભોજનમ્ ॥ ૫૯ ॥
 “હન્નાભિપન્નસઙ્કોચ, શ્વરોચિરપાયતઃ ।
 અતો નક્તં ન ભોક્તવ્યં, સૂક્ષ્મજીવાદનાદપિ ॥ ૬૦ ॥
 સંસૃજજીવસઙ્ક્રાતં, ભુજ્યાના નિશિ ભોજનમ્ ।
 રાક્ષસેભ્યો વિશિષ્યન્તે, મૂઢાત્માનઃ કથંનુ તે ॥ ૬૧ ॥
 વાસરે ચ રજન્યાં ચ, યઃ ખાદન્નેવ તિષ્ઠતિ ।
 શૃંગપુચ્છાપરિભ્રષ્ટઃ સ્પષ્ટં સ પશુરેવ હિ ॥ ૬૨ ॥

અહો મુખેડવસાને ચ યો દ્વે દ્વે ઘટિકે ત્યજન્ ।	
નિશાભોજનદોષજ્ઞો, - ડશ્રાત્યસૌ પુણ્યભાજનમ્	॥ ૬૩ ॥
અકૃત્વા નિયમં દોષા, ભોજનાદ્દિદનભોજયપિ ।	
ફલં ભજેન્ન નિર્વ્યાજં, ન વૃદ્ધિર્ભાષિતં, વિના	॥ ૬૪ ॥
યે વાસરં પરિત્યજય, રજન્યામેવ ભુજ્જતે ।	
તે પરિત્યજય માણિક્યં, કાયમાદદતે જડાઃ	॥ ૬૫ ॥
વાસરે સતિ યે શ્રેય, સ્કામ્યયા નિશિ ભુજ્જતે ।	
તે વપન્ત્યૂષરે ક્ષેત્રે શાલીન્ સત્યપિ પલ્વલે	॥ ૬૬ ॥
ઉલૂકકાકમાર્જર-ગૃધ્રશમ્બરશૂકરાઃ ।	
અહિવૃશ્ચિકગોધાશ્ચ, જાયન્તે રાત્રિભોજનાત્	॥ ૬૭ ॥
શ્રૂયતે હ્યન્યશપથા, -નનાદત્યૈવ લક્ષ્મણઃ ।	
નિશાભોજનશપથં, કારિતો વનમાલયા	॥ ૬૮ ॥
કરોતિ વિરતિં ધન્યો યઃ સદા નિશિભોજનાત્ ।	
સોડર્ઘ્વં પુરુષાયુષ્કસ્ય, સ્યાદવશ્યમુપોષિતઃ	॥ ૬૯ ॥
રજનીભોજનત્યાગે, યે ગુણાઃ પરિતોડપિ તાન્ ।	
ન સર્વજ્ઞાદતે કશ્ચિ - , દપરો વક્તુમીશ્વરઃ	॥ ૭૦ ॥
આમગોરસસંપૃક્ત, દ્વિદેલાદિષુ જન્તવઃ ।	
દષ્ટાઃ કેવલિભિઃ સૂક્ષ્મા-, સ્તસ્માત્તાનિ વિવર્જયેત્	॥ ૭૧ ॥
જન્તુમિશ્રં ફલં પુષ્પં, પત્રં ચાન્યદપિ ત્યજેત્ ।	
સન્ધાનમપિ સંસક્તં, જિનધર્મપરાયણઃ	॥ ૭૨ ॥
આર્ત્તં રૌદ્રમપધ્યાનં, પાપકાર્મોપદેશિતા ।	
હિંસોપકારિદાનં ચ, પ્રમાદાયરણં તથા	॥ ૭૩ ॥

शरीराद्यर्थदृष्टस्य, प्रतिपक्षतया स्थितः ।	
योऽनर्थदृष्टस्तत्यागः, स्तृतीयं, तु गुणव्रतम् ॥ ७४ ॥	॥ ७४ ॥
वैरिधातो नरेन्द्रत्वं, पुरधाताग्निदीपने ।	
भेयरत्वाद्यपध्यानं, मुहुर्तात्परसत्यजेत् ॥ ७५ ॥	॥ ७५ ॥
वृषत्मान् दमय, क्षेत्रं कृष षष्ठय वाजिनः ।	
दाक्षिण्याविषये पापो पटेशोऽयं न कल्पते ॥ ७६ ॥	॥ ७६ ॥
यन्त्रलाङ्गलशास्त्राग्निः, मुशलोद्धूललाटिकम् ।	
दाक्षिण्याविषते हिंसां, नार्पयेत् करुणापरः ॥ ७७ ॥	॥ ७७ ॥
कुतूहलाद्गीतनृत्तः, नाटकादि निरीक्षणम् ।	
कामशास्त्रप्रसङ्गितश्च, धूतमघादिसेवनम् ॥ ७८ ॥	॥ ७८ ॥
जलकीडाऽऽन्दोलनादि विनोदो जन्तुयोधनम् ।	
रिपोः सुतादिना वैरं, भक्तस्त्रीदेशराट्कथाः ॥ ७९ ॥	॥ ७९ ॥
रोगमार्गश्रमौ मुक्त्वा, स्वापश्च सकलां निशाम् ।	
अेवमादि परिहरेत् प्रमादायरणं सुधीः ॥ ८० ॥	॥ ८० ॥
विलासहासनिष्कृतः, निद्राकललदुष्कथाः ।	
जिनेन्द्रभवनस्यान्तः, राहारं य यतुर्विधम् ॥ ८१ ॥	॥ ८१ ॥
त्यक्तात्तर्तारौद्रध्यानसूय, त्यक्तसावद्यकर्मणः ।	
मुहूर्तं समता या तां, विदुः सामायिकव्रतम् ॥ ८२ ॥	॥ ८२ ॥
सामायिकव्रतस्थस्य, गृहिणोऽपि स्थिरात्मनः ।	
यन्द्रावतंसकस्येव, क्षीयते कर्म सञ्चितम् ॥ ८३ ॥	॥ ८३ ॥
दिग्व्रते परिमाणं यः, तस्य संक्षेपणं पुनः ।	
दिने रात्रौ य देशावः, काशिकव्रतमुच्यते ॥ ८४ ॥	॥ ८४ ॥

ચતુષ્પર્વ્યાં ચતુર્થાદિ - , કુવ્યાપારનિષેધનમ્ ।	
બ્રહ્મચર્યક્રિયા સ્નાના - , દિત્યાગઃ પૌષધવ્રતમ્	॥ ૮૫ ॥
ગૃહિણોડપિ હિ ધન્યાસ્તે , પુણ્યં યે પૌષધવ્રતમ્ ।	
દુષ્પાલં પાલયન્ત્યેવ , યથા સ ચુલનીપિતા	॥ ૮૬ ॥
દાનં ચતુર્વિધાહાર પાત્રાચ્છાદનસન્નનામ્ ।	
અતિથિભ્યોડતિથિસંવિ - , ભાગવ્રતમુદીરિતમ્	॥ ૮૭ ॥
પશ્ય સઙ્ગમકો નામ , સમ્પદં વત્સપાલકઃ ।	
ચમત્કારકરીં પ્રાપ , મુનિદાનપ્રભાવતઃ	॥ ૮૮ ॥
વ્રતાનિ સાતિયારાણિ સુકૃતાય ભવન્તિ ન ।	
અતિયારાસ્તતો હેયઃ પઞ્ચ પઞ્ચ વ્રતે વ્રતે	॥ ૮૯ ॥
ક્રોધાદ્ બન્ધચ્છવિચ્છેદો - , ડધિકભારધિરોપણમ્ ।	
પ્રહરોડન્નાદિરોધશ્ચા , હિંસાયાં પરિકીર્તિતાઃ	॥ ૯૦ ॥
મિથ્યોપદેશઃ સહસા - , ડભ્યાખ્યાનં ગુહ્યભાષણમ્ ।	
વિશ્વસ્તમન્ત્રભેદશ્ચ , કૂટલેખશ્ચ સૂનૃતે	॥ ૯૧ ॥
સ્તેનાનુજ્ઞા તદાનીતા , દાનં દ્વિડ્રાજ્યલઙ્ઘનમ્ ।	
પ્રતિરૂપક્રિયા માના , ન્યત્વં ચાસ્તેયસંશ્રિતાઃ	॥ ૯૨ ॥
ઈત્વરાત્તાગમોડનાત્તા , ગતિરન્યવિવાહનમ્ ।	
મદનાત્યાગ્રહોડનઙ્ગ- , ક્રીડા ચ બ્રહ્મણિ સ્મૃતાઃ	॥ ૯૩ ॥
ધનધાન્યસ્ય કુપ્યસ્ય , ગવાદેઃ ક્ષેત્રવાસ્તુનઃ ।	
હિરણ્યહેમ્નશ્ચ સંખ્યા ડતિક્રમોડત્ર પરિગ્રહે	॥ ૯૪ ॥
બન્ધનાદ્ ભાવતો ગર્ભાદ્ , યોજનાદાનતસ્તથા ।	
પ્રતિપન્નવ્રતસ્યૈષ પઞ્ચધાડપિ ન યુજ્યતે	॥ ૯૫ ॥

સ્મૃત્યન્તર્ધાનમૂર્ધ્વાધ, સ્તિર્યગ્ભાગવ્યિતિક્રમઃ ।	
ક્ષેત્રવૃદ્ધિશ્ચ પચ્યેતિ, સ્મૃતા દિગ્વિરતિવ્રતે	॥ ૯૬ ॥
સચિત્તસ્તેનસંબદ્ધઃ, સંમિશ્રોડભિષવસ્તથા ।	
દુષ્પક્રવાહાર ઇત્યેતે, ભોગોપભોગામાનગાઃ	॥ ૯૭ ॥
અમી ભોજનતસ્ત્યાજયાઃ કર્મતઃ ખરકર્મ તુ ।	
તસ્મિન્ પચ્યદશ મલાન્ કર્માદાનાનિ સંત્યજેત્	॥ ૯૮ ॥
અડ્ગારવનશકટ-, ભાટકસ્ફોટજીવિકા ।	
દન્તલાક્ષારસકેશ-, વિષવાણિજયકાનિ ચ	॥ ૯૯ ॥
યન્ત્રપીડા નિર્લાઝ્ઞન-, મસતીપોષણં તથા ।	
દવદાનં સરઃશોષ, ઇતિ પચ્યદશ ત્યજેત્	॥ ૧૦૦ ॥
અડ્ગારબ્રાહ્મકરણં કુમ્ભાયઃ સ્વર્ણકારિતા ।	
ઠઠારત્વેષ્ટકાપાકા, વિતિ હ્યડ્ગારજીવિકા	॥ ૧૦૧ ॥
છિન્નાસ્થિન્નવનપત્ર, પ્રસૂનફલવિક્રયઃ ।	
કણાનાં દલનાત્ પેષાદ્ વૃત્તિશ્ચ વનજીવિકા	॥ ૧૦૨ ॥
શકટાનાં તદ્દડ્ગાનાં, ઘટનં ખેટનં તથા ।	
વિક્રયશ્ચેતિ શકટ, જીવિકા પરિકીર્તિતા	॥ ૧૦૩ ॥
શકટોક્ષલુલાયોષ્ટ્ર, ખરાશ્વતરવાજિનામ્ ।	
ભારસ્ય વહનાદ્ વૃત્તિર્ભવેદ્ ભાટકજીવિકા	॥ ૧૦૪ ॥
સરઃ કૃપાદિખનન, શિલાકુટ્ટનકર્મભિઃ ।	
પૃથિવ્યારમ્ભસમ્ભૂતૈ, જીવનં સ્ફોટજીવિકા	॥ ૧૦૫ ॥
દન્તકેશન ખાસ્થિત્વ, ગ્રોમ્શો ગ્રહણમાકરે ।	
ત્રસાડ્ગસ્ય વણિજ્યાર્થ, દન્તવાણિજયમુચ્યતે	॥ ૧૦૬ ॥

લાક્ષામનઃ શિલાનીલી, ધાતકીટડકુક્કાદિનઃ ।	
વિક્રયઃ પાપસદનં લાક્ષાવાણિજયમુચ્યતે	॥ ૧૦૭ ॥
નવનીતવસાક્ષૌદ્ર, મઘપ્રભૃતિવિક્રયઃ ।	
દ્વિપાચ્યતુષ્પાદ્વિક્રયો, વાણિજ્યં રસકેશયોઃ	॥ ૧૦૮ ॥
વિષાસ્રહલયન્ત્રાયો હરિતાલાદિવસ્તુનઃ ।	
વિક્રયો જીવિતઘ્નસ્ય, વિષવાણિજયમુચ્યતે	॥ ૧૦૯ ॥
તિલેક્ષુસર્ષપૈરણ્ડ-, જલયન્ત્રાદિપીડનમ્ ।	
દલતૈલસ્ય ચ કૃતિ ર્યન્ત્રપીડા પ્રકીર્તિતા	॥ ૧૧૦ ॥
નાસાવેધોડકુક્કનં મુષ્ક, ચ્છેદનં પૃષ્ઠગાલનમ્ ।	
કર્ણકમ્બલવિચ્છેદો નિર્લાઞ્છનમુદીરિતમ્	॥ ૧૧૧ ॥
સારિકાશુકમાર્જર, શ્વકુર્કુટકલાપિનામ્ ।	
પોષો દાસ્યાશ્ચ વિત્તાર્થ, મસતીપોષણં વિદુઃ	॥ ૧૧૨ ॥
વ્યસનાત્ પુણ્યબુદ્ધ્યા વા, દવદાનં ભવેદ્ દ્વિધા ।	
સરઃશોષઃ સરઃસિન્ધુ, હ્રદાદેરમ્બુસંપ્લવઃ	॥ ૧૧૩ ॥
સંયુક્તાધિકરણત્વ, મુપભોગાતિરિક્તતા ।	
મૌખ્યમથ કૌતુક્યં, કન્દર્પોડનર્થદણ્ડગાઃ	॥ ૧૧૪ ॥
કાયવાઙ્મનસાં, દુષ્ટ પ્રણિધાનમનાદારઃ ।	
સ્મૃત્યનુપસ્થાપનં ચ, સ્મૃતાઃ સામાયિકવ્રતે	॥ ૧૧૫ ॥
પ્રેષ્યપ્રયોગાનયને, પુદ્ગલક્ષેપણં તથા ।	
શબ્દરૂપાનુપાતૌ ચ, વ્રતે દેશાવકાશિકે	॥ ૧૧૬ ॥
ઉત્સર્ગાદાનસંસ્તારા-, નનવેક્ષ્યાપ્રમૃજ્ય ચ ।	
અનાદારઃ સ્મૃત્યનુપ સ્થાપનં ચેતિ પૌષધે	॥ ૧૧૭ ॥

સચિત્તે ક્ષેપણં તેન, પિધાનં કાલલક્ષ્મનમ્ ।	
મત્સરોડન્યાપદેશશ્ચ, તુર્યશિક્ષાવ્રતે સ્મૃતાઃ	॥ ૧૧૮ ॥
એવં વ્રતસ્થિતો ભક્ત્યા, સમક્ષેત્ર્યાં ધનં વપન્ ।	
દયયા ચાતિદીનેષુ મહાશ્રાવક ઉચ્યતે	॥ ૧૧૯ ॥
યઃ સદ્ બાહ્યમનિત્યં ચ, ક્ષેત્રેષુ ન ધનં વપેત્ ।	
કથં વરાકશ્ચારિત્રં, દુશ્વરં સ સમાચરેત્	॥ ૧૨૦ ॥
બ્રાહ્મે મુહૂર્ત ઉત્તિષ્ઠેત્ પરમોષિસ્તુતિં પઠન્ ।	
કિંધર્મા કિંકુલશ્ચાસ્મિ કિંવ્રતોડસ્મીતિ ચ સ્મરન્	॥ ૧૨૧ ॥
શુચિઃ પુષ્પામિષસ્તોત્રૈ દેવમભ્યર્ચ્ય વેશ્મનિ ।	
પ્રત્યાખ્યાનં યથાશક્તિ કૃત્વા દેવગૃહં વ્રજેત્	॥ ૧૨૨ ॥
પ્રવિશ્ય વિધિના તત્ર, ત્રિઃ પ્રદક્ષિણયેજિજનમ્ ।	
પુષ્પાદિભિસ્તમભ્યર્ચ્ય, સ્તવનૈરુત્તમૈઃ સ્તુયાત્	॥ ૧૨૩ ॥
તતો ગુરુણમભ્યર્ણો પ્રતિપત્તિપુરઃસરમ્ ।	
વિદધીત વિશુદ્ધાત્મા, પ્રત્યાખ્યાનપ્રકાશનમ્	॥ ૧૨૪ ॥
અભ્યુત્થાનં તદાલોકે, ડભિયાનં ચ તદાગમે ।	
શિરસ્યગ્જલિસંશ્લેષઃ સ્વયમાસનઢૌકનમ્	॥ ૧૨૫ ॥
આસનાભિગ્રહો ભક્ત્યા, વન્દના પર્યુપાસનમ્ ।	
તદ્યાનેડનુગમશ્ચેતિ, પ્રતિપત્તિરિયં ગુરોઃ	॥ ૧૨૬ ॥
તતઃ પ્રતિનિવૃત્તઃ સન્ સ્થાનં ગત્વા યથોચિતમ્ ।	
સુધીર્ધર્માવિરોધેન વિદધીતાર્થચિન્તનમ્	॥ ૧૨૭ ॥
તતો માધ્યાહ્નિકીં પૂજાં કુર્યાત્ કૃત્વા ચ ભોજનમ્ ।	
તદ્વિદ્ભિઃ સહ શાસ્ત્રાર્થ, રહસ્યાનિ વિચારયેત્	॥ ૧૨૮ ॥

તતશ્ચ સન્ધ્યાસમયે કૃત્વા દેવાર્યનં પુનઃ ।	
કૃતાવશ્યકકર્મા ચ, કુર્યાત્ સ્વાધ્યાયમુત્તમમ્	॥ ૧૨૯ ॥
ન્યાય્યે કાલે તતો દેવ, ગુરુસ્મૃતિપવિત્રિતઃ ।	
નિદ્રામલ્યામુપાસીત, પ્રાયેણાબ્રહ્મવર્જકઃ	॥ ૧૩૦ ॥
નિદ્રાચ્છેદે યોષિદ્દ્વગ્ સતત્ત્વં, પરિચિન્તયેત્ ।	
સ્થૂલભદ્રાદિસાધૂનાં, તન્નિવૃત્તિં પરામૃશન્	॥ ૧૩૧ ॥
યકૃચ્છકૃન્મલશ્લેષ્મ, મજ્જાસ્થિપરિપૂરિતાઃ ।	
સ્નાયુસ્યૂતા બહીરમ્યાઃ, સ્ત્રિયશ્ચર્મપ્રસેવિકાઃ	॥ ૧૩૨ ॥
બહીરન્તર્વિપર્યાસઃ સ્ત્રીશરીરસ્ય ચેદ્ ભવેત્ ।	
તસ્યૈવ કામકઃ કુર્યાદ્, ગૃધ્રગોમાયુગોપનમ્	॥ ૧૩૩ ॥
સ્ત્રીશસ્ત્રેણાપિ ચેત્ કામો જગદેતજ્જિજગીષતિ ।	
તુચ્છપિચ્છમયં શસ્ત્રં, કિં નાદત્તે સ મૂઢધીઃ ?	॥ ૧૩૪ ॥
સઙ્કલ્પયોનિનાનેન, હહા ! વિશ્વં વિડમ્બિતમ્ ।	
તદુત્પન્નામિ સઙ્કલ્પં, મૂલમસ્યેતિ ચિન્તયેત્	॥ ૧૩૫ ॥
યો યઃ સ્યાદ્ બાધકો દોષ-સ્તસ્ય તસ્ય પ્રતિક્રિયામ્ ।	
ચિન્તયેદ્ દોષમુક્તેષુ, પ્રમોદં યતિષુ વ્રજન્	॥ ૧૩૬ ॥
દુઃસ્થાં ભવસ્થિતિં સ્થેમ્ના, સર્વજીવેષુ ચિન્તયન્ ।	
નિસર્ગસુખસર્ગં તે, - ખ્વપવર્ગં વિમાર્ગયેત્	॥ ૧૩૭ ॥
સંસર્ગોઽપ્યુસર્ગાણાં, દૃઢવ્રતપરાયણાઃ ।	
ધન્યાસ્તે કામદેવાઘાઃ, શ્લાઘ્યાસ્તીર્થકૃતામપિ	॥ ૧૩૮ ॥
જિનો દેવઃ કૃપા ધર્મો, ગુરવો યત્ર સાધવઃ ।	
શ્રાવકત્વાય કસ્તસ્મૈ, ન શ્લાઘેતાવિમૂઢધીઃ ?	॥ ૧૩૯ ॥

જિનધર્મવિનિર્મુક્તો, મા ભુવં ચક્રવર્ત્યપિ ।	
સ્યાં ચેટોડપિ દરિદ્રોડપિ, જિનધર્માધિવાસિતઃ	॥ ૧૪૦ ॥
ત્યક્તસઙ્ગો જીર્ણવાસા, મલકિલન્નકલેવરઃ ।	
ભજન્ માધુકરીં વૃત્તિં, મુનિચર્યા કદા શ્રયે ?	॥ ૧૪૧ ॥
ત્યજન્ દુઃશીલસંસર્ગ, ગુરુપાદરજઃ સ્પૃશન્ ।	
કદાહં યોગમભ્યસ્યન્, પ્રભવેયં ભવચ્છિદે ?	॥ ૧૪૨ ॥
મહાનિશાયાં પ્રકૃતે કાયોત્સર્ગે પુરાદ્ બહિઃ ।	
સ્તમ્ભવત્ સ્કન્ધકષણં, વૃષાઃ કુર્યુઃ કદા મયિ ?	॥ ૧૪૩ ॥
વને પદ્માસનાસીનં, કોડસ્થિતમૃગાર્ભકમ્ ।	
કદાડઢધ્રાસ્યન્તિ વક્ત્રે માં, જરન્તો મૃગયૂથપાઃ ?	॥ ૧૪૪ ॥
શત્રૌ મિત્રે તૃણે સ્ત્રેણે, સ્વર્ણેડશ્મનિ મણૌ મૃદિ ।	
મોક્ષે ભવે ભવિષ્યામિ, નિર્વિશેષમતિઃ કદા ?	॥ ૧૪૫ ॥
અધિરોદું ગુણશ્રેણિં, નિઃશ્રેણીં મુક્તિવેશ્મનઃ ।	
પરાનન્દલતાકન્દાન્ કુર્યાદિતિ મનોરથાન્	॥ ૧૪૬ ॥
ઈત્યાહોરાત્રિકીં ચર્યા, -મપ્રમત્તઃ સમાચરન્ ।	
યથાવદુક્વૃત્તસ્થો, ગૃહસ્થોડપિ વિશુદ્ધ્યતિ	॥ ૧૪૭ ॥
સોડથાવશ્યકયોગાનાં, ભઙ્ગે મૃત્યોરથાગમે ।	
કૃત્વા સંલેખનામાદૌ, પ્રતિપદ્ય ચ સંયમમ્	॥ ૧૪૮ ॥
જન્મદીક્ષાજ્ઞાનમોક્ષ-સ્થાનેષુ શ્રીમદર્હતામ્ ।	
તદભાવે ગૃહેડરણ્યે, સ્થણ્ડિલે જન્તુવર્જિતે	॥ ૧૪૯ ॥
ત્યક્ત્વા ચતુર્વિધાહારં, નમસ્કારપરાયણઃ ।	
આરાધનાં વિધાયોચ્ચૈ, શ્વતુઃશરણમાશ્રિતઃ	॥ ૧૫૦ ॥

ઈહલોકે પરલોકે, જીવિતે મરણે તથા ।

ત્યક્ત્વાશંસાં નિદાનં ચ, સમાધિસુધયોક્ષિતઃ ॥ ૧૫૧ ॥

પરીષહોપસર્ગોભ્યો, નિર્ભીકો જિનભક્તિભાક્ ।

પ્રતિપદ્યેત મરણ-માનન્દઃ શ્રાવકો યથા ॥ ૧૫૨ ॥

પ્રાપ્તઃ સ કલ્પેષ્વિન્દ્રત્વ, -મન્યદ્વા સ્થાનમુત્તમમ્ ।

મોદતેડનુત્તરપ્રાજય, -પુણ્યસંભારભાક્ તતઃ ॥ ૧૫૩ ॥

ચ્યુત્વોત્પદ્ય મનુષ્યેષુ, ભુક્ત્વા ભોગાન્ સુદુર્લભાન્ ।

વિરક્તો મુક્તિમાપ્નોતિ, શુદ્ધાત્માન્તર્ભવાષ્ટકમ્ ॥ ૧૫૪ ॥

ઈતિ સંક્ષેપતઃ સમ્યગ્, રત્નત્રયમુદીરિતમ્ ।

સર્વોડપિ યદનાસાદ્ય નાસાદ્યતિ નિર્વૃત્તિમ્ ॥ ૧૫૫ ॥

ચતુર્થ પ્રકાશઃ

આત્મૈવ દર્શનજ્ઞાન, -ચારિત્રાણ્યથવા યતેઃ ।

યત્તદાત્મક એવૈષ, શરીરમધિતિષ્ઠતિ ॥ ૧ ॥

આત્માનમાત્મના વેત્તિ, મોહત્યાગાદ્ય આત્મનિ ।

તદેવ તસ્ય ચારિત્રં, તજ્ઞજ્ઞાનં તસ્ય દર્શનમ્ ॥ ૨ ॥

આત્માજ્ઞાનભવં દુઃખ -માત્મજ્ઞાનેન હન્યતે ।

તપસાડધ્યાત્મવિજ્ઞાન, -હીનૈશ્છેતું ન શક્યતે ॥ ૩ ॥

અયમાત્મૈવ ચિદ્રૂપઃ શરીરી કર્મયોગતઃ ।

ધ્યાનાગ્નિદગ્ધકર્મા તુ, સિદ્ધાત્મા સ્યાન્નિરઞ્જનઃ ॥ ૪ ॥

અયમાત્મૈવ સંસારઃ, કષાયેન્દ્રિયનિર્જિતઃ ।

તમેવ તદ્વિજેતારં, મોક્ષમાહુર્મનીષિણઃ ॥ ૫ ॥

સ્યુઃ કયાષાઃ ક્રોધમાન, -માયાલોભાઃ શરીરિણામ્ ।

ચતુર્વિધાસ્તે પ્રત્યેકં, ભેદૈઃ સંજવલનાદિભિઃ	॥ ૬ ॥
પક્ષં સંજવલનઃ પ્રત્યા-ખ્યાનો માસચતુષ્ટયમ્ ।	
અપ્રત્યાખ્યાનકો વર્ષ, જન્માનન્તાનુબન્ધકઃ	॥ ૭ ॥
વીતરાગયતિશ્રાદ્ધ, -સમ્યગ્દષ્ટિત્વઘાતકાઃ ।	
તે દેવત્વમનુષ્યત્વ, -તિર્યક્ત્વનરકપ્રદાઃ	॥ ૮ ॥
તત્રોપતાપકઃ ક્રોધઃ, ક્રોધો વૈરસ્ય કારણમ્ ।	
દુર્ગતિર્વર્તની ક્રોધઃ, ક્રોધઃશમસુખાર્ગલા	॥ ૯ ॥
ઉત્પદ્યમાનઃ પ્રથમં, દહત્યેવ સ્વમાશ્રયમ્ ।	
ક્રોધઃ કૃશાનુવત્પશ્ચા-દન્યં દહતિ વા ન વા	॥ ૧૦ ॥
ક્રોધવહ્નેસ્તદહ્નાય, શમનાય શુભાત્મભિઃ ।	
શ્રયણીયા ક્ષમૈકૈવ, સંયમારામસારણિઃ	॥ ૧૧ ॥
વિનયશ્રુતશીલાનાં, ત્રિવર્ગસ્ય ચ ઘાતકઃ ।	
વિવેકલોચનં લુમ્પન્, માનોડન્ધક્રુકરણો નૃણામ્	॥ ૧૨ ॥
જાતિલાભકુલૈશ્ચર્ય-બલરૂપતપઃશ્રુતૈઃ ।	
કુર્વન્ મદં પુનસ્તાનિ, હીનાનિ લભતે જનઃ	॥ ૧૩ ॥
ઉત્સર્પયન્ દોષશાખા, ગુણમૂલાન્યધો નયન્ ।	
ઉનમૂલનીયો માનદ્વુ-સ્તન્માર્દવસરિત્પ્લવૈઃ	॥ ૧૪ ॥
અસૂનૃતસ્ય જનની, પરશુઃ શીલશાખિનઃ ।	
જન્મભૂમિરવિદ્યાનાં, માયા દુર્ગતિકારણમ્	॥ ૧૫ ॥
કૌટિલ્યપટવઃ પાપા, માયયા બકવૃત્તયઃ ।	
ભુવનં વચ્ચયમાના, વચ્ચયન્તે સ્વમેવ હિ	॥ ૧૬ ॥
તદાર્જવમહૌષધ્યા, જગદાનન્દહેતુના ।	
જયેજજગદ્દ્રોહકરીં, માયાં વિષધરીમિવ	॥ ૧૭ ॥

આકરઃ સર્વદોષાણાં, ગુણગ્રસનરાક્ષસઃ ।	
કન્દો વ્યસનવલ્લીનાં લોભઃ સર્વાર્થબાધકઃ	॥ ૧૮ ॥
ધનહીનઃ શતમેકં, સહસ્રં શતવાનપિ ।	
સહસ્રાધિપતિર્લક્ષં, કોટિ લક્ષેશ્વરોડપિ ચ	॥ ૧૯ ॥
કોટીશ્વરો નરેન્દ્રત્વં, નરેન્દ્રશ્ચકવર્તિતામ્ ।	
ચકવર્તી ચ દેવત્વં, દેવોડપીન્દ્રત્વમિચ્છતિ	॥ ૨૦ ॥
ઈન્દ્રત્વેડપિ હિ સંપ્રાપ્તે, યદિચ્છા ન નિવર્તતે ।	
મૂલે લઘીયાંસ્તલ્લોભઃ, શરાવ ઈવ વર્ધતે	॥ ૨૧ ॥
લોભસાગરમુદ્દેલ-મતિવેલં મહામતિઃ ।	
સંતોષસેતુબન્ધેન, પ્રસરન્તં નિવારયેત્	॥ ૨૨ ॥
ક્ષાન્તયા ક્રોધો મૃદુત્વેન, માનો માયાર્જવેન ચ ।	
લોભશ્ચાનીહયા જેયાઃ, કષાયા ઈતિ સંગ્રહઃ	॥ ૨૩ ॥
વિનેન્દ્રિયજયં નૈવ, કષાયાઞ્જેતુમીશ્વરઃ ।	
હન્યતે હૈમનં જાડ્યં, ન વિના જવલિતાનલમ્	॥ ૨૪ ॥
અદાન્તૈરિન્દ્રિયહયૈ-, શ્વલૈરપથગામિભિઃ ।	
આકૃષ્ય નરકારણ્યે, જન્તુઃ સપદિ નીયતે	॥ ૨૫ ॥
ઈન્દ્રિયૈર્વિજિતો જન્તુઃકષાયૈરભિભૂયતે ।	
વીરૈઃકુષ્ટેષ્ટકઃ પૂર્વ, વપ્રઃ કે કેર્ન ખણ્ડ્યતે ?	॥ ૨૬ ॥
કુલઘાતાય પાતાય, બન્ધાય ચ વધાય ચ ।	
અનિર્જિતાનિ જાયન્તે, કરણાનિ શરીરિણામ્	॥ ૨૭ ॥
વશાસ્પર્શ-સુખાસ્વાદ, -પ્રસારિતકરઃ કરી ।	
આલાનબન્ધનક્લેશ, -માસાદયતિ તત્ક્ષણાત્	॥ ૨૮ ॥

પયસ્યગાધે વિચરન્, ગિલન્ ગલગતામિષમ્ ।	
મૈનિકસ્ય કરે દિનો, મીનઃ પતતિ નિશ્ચિતમ્	॥ ૨૯ ॥
નિપતન્ મત્તમાતઙ્ગ-, કપોલે ગન્ધલોલુપઃ ।	
કર્ણાતાલતલાઘાતાદ્, મૃત્યુમાપ્રોતિ ષટ્પદઃ	॥ ૩૦ ॥
કનકચ્છેદસંકાશ-, શિખાલોકવિમોહિતઃ ।	
રત્નસેન પતન્ દીપે, શલભો લભતે મૃતિમ્	॥ ૩૧ ॥
હરિણો હારિણીં ગીતિ-, માકર્ણયિતુમુદ્ધુરઃ ।	
આકર્ણાકૃષ્ટયાપસ્ય, યાતિ વ્યાધસ્ય વેધ્યતામ્	॥ ૩૨ ॥
એવં વિષય એકૈકઃ, પઞ્ચત્વાય નિષેવિતઃ ।	
કથં હિ યુગપત્ પઞ્ચ, પઞ્ચત્વાય ભવન્તિ ન ?	॥ ૩૩ ॥
તદિન્દ્રિયજયં કુર્યાદ્, મનઃશુદ્ધયા મહામતિઃ ।	
યાં વિના યમનિયમૈઃ, કાયક્લેશો વૃથા નૃણામ્	॥ ૩૪ ॥
મનઃક્ષપાયરો બ્રામ્ય, -ન્નપશઙ્કં નિરઙ્કુશઃ ।	
પ્રપાતયતિ સંસારા-, ડવર્ત્તગર્ત્તે જગત્રયીમ્	॥ ૩૫ ॥
તપ્યમાનાંસ્તપો મુક્તૌ, ગન્તુકામાન્ શરીરિણઃ ।	
વાત્યેવ તરલં ચેતઃ, ક્ષિપત્યન્યત્ર કુત્રચિત્	॥ ૩૬ ॥
અનિરુદ્ધમનસ્કઃ સન્, યોગશ્રદ્ધધાં દધાતિ યઃ ।	
પદ્ભ્યાં જિગમિષુર્ગ્રામં, સ પઙ્ગુરિવ હસ્યતે	॥ ૩૭ ॥
મનોરોધે નિરુદ્ધ્યન્તે, કર્માણ્યપિ સમન્તતઃ ।	
અનિરુદ્ધમનસ્કસ્ય, પ્રસરન્તિ હિ તાન્યપિ	॥ ૩૮ ॥
મનઃકપિરયં વિશ્વ-પરિભ્રમણલમ્પટઃ ।	
નિયન્ત્રણીયો યત્નેન, મુક્તિમિચ્છુભિરાત્મનઃ	॥ ૩૯ ॥

દીપિકા ખલ્વનિર્વાણા, નિર્વાણપથદર્શિની ।
 એકેવ મનસઃ શુદ્ધિઃ, સમામ્નાતા મનીષિભિઃ ॥ ૪૦ ॥
 સત્યાં હિ મનસઃ શુદ્ધૌ, સન્ત્યસન્તોડપિ સદ્ગુણાઃ ।
 સન્તોડપ્યસત્યાં નો સન્તિ, સૈવ કાર્યા બુધૈસ્તતઃ ॥ ૪૧ ॥
 મનઃશુદ્ધિમભિબ્રાણા, યે તપસ્યન્તિ મુક્તયે ।
 ત્યક્ત્વા નાવં ભુજાભ્યાં તે, તિતીર્ષન્તિ મહાવર્ણવમ્ ॥ ૪૨ ॥
 તપસ્વિનો મનઃશુદ્ધિ-વિનાભૂતસ્ય સર્વથા ।
 ધ્યાનં ખલુ મુધા ચક્ષુ-ર્વિકલસ્યેવ દર્પણઃ ॥ ૪૩ ॥
 તદવશ્યં મનઃશુદ્ધિઃ, કર્તવ્યા સિદ્ધિમિચ્છતા ।
 તપઃ શ્રુતયમપ્રાયૈઃ, કિમન્યૈઃ કાયદણ્ડનૈઃ ॥ ૪૪ ॥
 મનશુદ્ધયૈ ચ કર્તવ્યો રાગદ્વેષવિનિર્જયઃ ।
 કાલુષ્યં યેન હિત્વાત્મા, સ્વસ્વરૂપેડવતિષ્ઠતે ॥ ૪૫ ॥
 આત્માયત્તમપિ સ્વાન્તં, કુર્વતામપિ યોગિનામ્ ।
 રાગાદિભિઃ સમાક્રમ્ય, પરાયત્તં વિધીયતે ॥ ૪૬ ॥
 રક્ષમાણમપિ સ્વાન્તં, સમાદાય મનાઃ મિષમ્ ।
 પિશાચા ઇવ રાગાઘા, શ્છલયન્તિ મુહુર્મુહુઃ ॥ ૪૭ ॥
 રાગાદિતિમિરધ્વસ્ત, જ્ઞાનને મનસા જનઃ ।
 અન્યેનાન્ય ઇવાકૃષ્ટઃ, પાત્યતે નરકાવટે ॥ ૪૮ ॥
 અસ્તતન્દ્રૈરતઃ પુંભિઃ -, નિર્વાણપદકાઙ્ક્ષિભિઃ ।
 વિધાતવ્યઃ સમત્વેન, રાગદ્વેષદ્વિષજજયઃ ॥ ૪૯ ॥
 અમન્દાનન્દજનને, સામ્યવારિણિ મજજતામ્ ।
 જાયતે સહસા પુંસાં, રાગદ્વેષમલક્ષયઃ ॥ ૫૦ ॥

પ્રણિહન્તિ ક્ષણાર્ધેન, સામ્યમાલમ્બ્ય કર્મ તત્ ।	
યન્ન હન્યાન્નરસ્તીવ્ર -, તપસા જન્મકોટિભિ :	॥ ૫૧ ॥
કર્મ જીવં ચ સંશ્લિષ્ટં પરિજ્ઞાતાત્મનિશ્ચયઃ ।	
વિભિન્નીકુરુતે સાધુઃ સામાયિકશલાક્યા	॥ ૫૨ ॥
રાગાદિધ્વાન્તવિધ્વંસે કૃતે સામાયિકાંશુના ।	
સ્વસ્મિન્ સ્વરૂપં પશ્યન્તિ યોગિનઃ પરમાત્મનઃ	॥ ૫૩ ॥
સ્નિહ્યન્તિ જન્તવો નિત્યં વૈરિણોડપિ પરસ્પરમ્ ।	
અપિ સ્વાર્થકૃતે સામ્ય-ભાજઃ સાધોઃ પ્રભાવતઃ	॥ ૫૪ ॥
સામ્યં સ્યાન્નિર્મમત્વેન, તત્કૃતે ભાવનાઃ શ્રયેત્ ।	
અનિત્યતામશરણં, ભવમેકત્વમન્યતામ્	॥ ૫૫ ॥
અશૌચમાશ્રવવિધિં, સંવરં કર્મનિર્જરામ્ ।	
ધર્મસ્વાખ્યાતતાં લોકં દ્વાદશીં બોધિભાવનામ્	॥ ૫૬ ॥
યત્પ્રાતસ્તન્ન મધ્યાહ્ને યન્મધ્યાહ્ને ન તન્નિશિ ।	
નિરીક્ષ્યતે ભવેડસ્મિન્ હી, ! પદાર્થનામનિત્યતા	॥ ૫૭ ॥
શરીરં દેહિના સર્વ -, પુરુષાર્થનિબન્ધનમ્ ।	
પ્રચણ્ડપવનોદ્ધૂત, ઘનાઘનવિનશ્ચરમ્	॥ ૫૮ ॥
કલ્લોલચપલા લક્ષ્મીઃ, સદ્ગમાઃ સ્વપ્નસંનિભાઃ ।	
વાત્યાવ્યતિકરોત્ક્ષિપ્ત, તૂલતુલ્યં ચ યૌવનમ્	॥ ૫૯ ॥
ઈત્યનિત્યં જગદ્વૃત્તં, સ્થિરચિત્તઃ પ્રતિક્ષણમ્ ।	
તૃષ્ણાકૃષ્ણાહિમન્ત્રાય, નિર્મમત્વાય ચિન્તયેત્	॥ ૬૦ ॥
ઈન્દ્રોપેન્દ્રાદ્યોડપ્યેતે, યન્મૃત્યોર્યાન્તિ ગોચરમ્ ।	
અહો ! તદન્તકાતઙ્કે, કઃ શરણ્યઃ શરીરિણામ્	॥ ૬૧ ॥

પિતુર્માતુઃ સ્વસુબ્રાતુ - સ્તનયાનાં ચ પશ્યતામ્ ।	
અત્રાણો નીયતે જન્તુઃ, કર્મભિર્યમસન્નિ	॥ ૬૨ ॥
શોયન્તે સ્વજનાનન્તં, નિયમાનાન્ સ્વકર્મભિઃ ।	
નેષ્યમાણં તુ શોયન્તિ, નાત્માનં મૂઢબુદ્ધયઃ	॥ ૬૩ ॥
સંસારે દુઃખદાવાગ્નિ-, જવલજજવાલાકરાલિતે ।	
વને મૃગાર્ભકસ્યેવ, શરણં નાસ્તિ દેહિનઃ	॥ ૬૪ ॥
શ્રોત્રિયઃ શ્વપચઃ સ્વામી, પત્તિર્બ્રહ્મા કૃમિશ્ચ સઃ ।	
સંસારનાટ્યે નટવત્, સંસારી હન્ત ! ચેષ્ટતે	॥ ૬૫ ॥
ન યાતિ કતમાં યોનિં, કતમાં વા ન મુચ્યતિ ।	
સંસારી કર્મસમ્બન્ધા, -દવક્યકુટીમિવ	॥ ૬૬ ॥
સમસ્તલોકાકાશેડપિ, નાનારૂપૈઃ સ્વકર્મતઃ ।	
વાલાગ્રમપિ તન્નાસ્તિ, યન્ન સ્પૃષ્ટં શરીરિભિઃ	॥ ૬૭ ॥
એક ઉત્પદ્યતે જન્તુ-રેક એવ વિપદ્યતે ।	
કર્માણ્યનુભવત્યેકઃ, પ્રચિતાનિ ભવાન્તરે	॥ ૬૮ ॥
અન્યૈસ્તેનાર્જિતં વિત્તં, ભૂયઃ સંભૂય ભુજ્યતે ।	
સ ત્વેકો નરકકોડે, ક્ષિલશ્યતે નિજકર્મભિઃ	॥ ૬૯ ॥
યત્રાન્યત્વં શરીરસ્ય, વૈસદશ્યાચ્છરીરિણઃ ।	
ધનબન્ધુસહાયાનાં, તત્રાન્યત્વં ન દુર્વચમ્	॥ ૭૦ ॥
યો દેહધનબન્ધુભ્યો, ભિન્નમાત્માનમીક્ષતે ।	
ક્વ શોકશઙ્કુના તસ્ય, હન્તાતઙ્કઃ પ્રતન્યતે	॥ ૭૧ ॥
રસાસૃઙ્માંસમેદોડસ્થિ-મજ્જાશુકાન્ત્રવર્ચસામ્ ।	
અશુચીનાં પદં કાયઃ, શુચિત્વં તસ્ય તત્કૃતઃ ?	॥ ૭૨ ॥

નવસ્રોતઃસ્રવદ્વિસ્ર-રસનિઃસ્યન્દપિચ્છિલે ।	
દેહેડપિ શૌયસઙ્કલ્પો, મહન્મોહવિજૃમ્ભિતમ્	॥ ૭૩ ॥
મનોવાઙ્કાયકર્માણિ, યોગાઃ કર્મ શુભાશુભમ્ ।	
યદાશ્રવન્તિ જન્તૂના-, માંશ્રવાસ્તેન કીર્તિતાઃ	॥ ૭૪ ॥
મૈત્ર્યાદીવાસિતં ચેતઃ, કર્મ સૂતે શુભાત્મકમ્ ।	
કષાયવિષયાક્રાન્તં, વિતનોત્યશુભં પુનઃ	॥ ૭૫ ॥
શુભાર્જનાય નિર્મિથ્યં, શ્રુતજ્ઞાનાશ્રિતં વચઃ ।	
વિપરીતં પુનઃશેર્ય-મશુભાર્જનહેતવે	॥ ૭૬ ॥
શરીરેણ સુગુપ્તેન, શરીરી ચિનુતે શુભમ્ ।	
સતતારમ્ભિણા જન્તુ, ઘાતકેનાશુભં પુનઃ	॥ ૭૭ ॥
કષાયા વિષયા યોગાઃ, પ્રમાદાવિરતી તથા ।	
મિથ્યાત્વમાર્તરૌદ્રે ચે, ત્યશુભં પ્રતિ હેતવઃ	॥ ૭૮ ॥
સર્વેષામાશ્રવણાં તુ, નિરોધઃ સંવરઃ સ્મૃતઃ ।	
સ પુનર્ભિઘતે દ્વેષા, દ્રવ્યભાવવિભેદતઃ	॥ ૭૯ ॥
યઃ કર્મપુદ્ગલાદાન, ચ્છેદઃ સ દ્રવ્યસંવરઃ ।	
ભવહેતુક્રિયાત્યાગઃ, સ પુનર્ભાવસંવરઃ	॥ ૮૦ ॥
યેન યેન હ્યુપાયેન, રુદ્ધ્યતે યો ય આશ્રવઃ ।	
તસ્ય તસ્ય નિરોધાય, સ સ યોજયો મનીષિભિઃ	॥ ૮૧ ॥
ક્ષમયા મૃદુભાવેન, ઋજુત્વેનાડપ્યનીહયા ।	
ક્રોધં માનં તથા માયાં, લોભં રુન્ધ્યાઘથાક્રમમ્	॥ ૮૨ ॥
અસંયમકૃતોત્સેકાન્, વિષયાન્ વિષસંનિભાન્ ।	
નિરાકુર્યાદખણ્ણેન, સંયમેન મહામતિઃ	॥ ૮૩ ॥

તિસૃત્તિર્ગુપ્તિભિર્યોગાન્, પ્રમાદં ચાપ્રમાદતઃ ।	
સાવધયોગહાનેના-, ડવિરતિં ચાપિ સાધયેત્	॥ ૮૪ ॥
સદ્દર્શનેન મિથ્યાત્વં, શુભસ્થૈર્યેણ ચેતસઃ ।	
વિજયેતાર્તરૌદ્રે ચ, સંવરાર્થં કૃતોદયમઃ	॥ ૮૫ ॥
સંસારબીજભૂતાનાં, કર્મણાં જરણાદિહ ।	
નિર્જરા સા સ્મૃતા દ્વેષા, સકામા કામવર્જિતા	॥ ૮૬ ॥
જ્ઞેયા સકામા યમિના, -મકામા ત્વન્યદેહિનામ્ ।	
કર્મણાં ફલવત્પાકો, યદુપાયાત્ સ્વતોડપિ હિ	॥ ૮૭ ॥
સદોષમપિ દીપ્તેન, સુવર્ણં વહ્નિના યથા ।	
તપોડગ્નિના તપ્યમાન, -સ્તથા જિવો વિશુદ્ધ્યતિ	॥ ૮૮ ॥
અનશનમૌનોદર્ય, વૃત્તેઃ સંક્ષેપણં તથા ।	
રસત્યાગસ્તનુકૂલેશો, લીનતેતિ બહિસ્તપઃ	॥ ૮૯ ॥
પ્રાયશ્ચિત્તં વૈયાવૃત્યં, સ્વાધ્યાયો વિનયોડપિ ચ ।	
વ્યુત્સર્ગોડય શુભં ધ્યાનં, ષોઢેત્યાભ્યન્તરં તપઃ	॥ ૯૦ ॥
દીપ્યમાને તપોવહ્નૌ, બાહ્ય ચાભ્યન્તરેડપિ ચ ।	
યમી જરતી કર્મણિ, દુર્જરાણ્યપિ તત્ક્ષણાત્	॥ ૯૧ ॥
સ્વાધ્યાતઃખલુ ધર્મોડયં, ભગવદ્દિભર્જિનોત્તમૈઃ ।	
યં સમાલમ્બમાનો હિ, ન મજ્જેદ્ ભવસાગરે	॥ ૯૨ ॥
સંયમઃ સૂનૃતં શૌચં, બ્રહ્માકિઞ્ચનતા તપઃ ।	
ક્ષાન્તિર્માર્દવમૃજુતા, મુક્તિશ્ચ દશધા સ તુ	॥ ૯૩ ॥
ધર્મપ્રભાવતઃ કલ્પ, દુમાઘા દદતીષ્ણિતમ્ ।	
ગોચરેડપિ ન તે યત્સયુ રધર્માધિષ્ઠિતાત્મનામ્	॥ ૯૪ ॥

અપારે વ્યસનાડમ્ભૌધૌ, પતન્તં, પાતિ દેહિનમ્ ।	
સદા સવિધવર્ત્યેક, બન્ધુર્ધર્મોડતિવત્સલઃ	॥ ૯૫ ॥
આપ્લાવયતિ નામ્ભોધિ, રાશ્વાસયતિ ચામ્બુદઃ ।	
યન્મહીં સ પ્રભાવોડયં ધ્રુવં ધર્મસ્ય કેવલઃ	॥ ૯૬ ॥
ન જવલત્યનલસ્તિર્યગ્ યદ્દૂર્ધ્વં વાતિ નાનિલઃ ।	
અચિન્ત્યમહિમા તત્ર, ધર્મ એવ નિબન્ધનમ્	॥ ૯૭ ॥
નિરાલમ્બા નિરાધારા, વિશ્વાધારો વસુંધરા ।	
યચ્ચાવતિષ્ઠતે તત્ર, ધર્માદન્યન્ન કારણમ્	॥ ૯૮ ॥
સૂર્યાચન્દ્રમસાવેતૌ, વિશ્વોપકૃતિહેતવે ।	
ઉદયેતે જગત્યસ્મિન્, નૂનં ધર્મસ્ય શાસનાત્	॥ ૯૯ ॥
અબન્ધૂનામસૌ બન્ધુ, રસખીનામસૌ સખા ।	
અનાથાનામસૌ નાથો, ધર્મો વિશ્વૈકવત્સલઃ	॥ ૧૦૦ ॥
રક્ષોયક્ષોરગવ્યાઘ્ર, - વ્યાલાનલગરાદયઃ ।	
નાપકર્તુમલં તેષાં, યૈર્ધર્મઃ શરણં શ્રિતઃ	॥ ૧૦૧ ॥
ધર્મો નરકપાતાલ પાતાદવતિ દેહિનઃ ।	
ધર્મો નિરુપમં યચ્છ્ર ત્યપિ સર્વજવૈભવમ્	॥ ૧૦૨ ॥
કટિસ્થકરવૈશાખ, સ્થાનકસ્થનરાકૃતિમ્ ।	
દ્રવ્યૈઃ પૂર્ણં સ્મરેલ્લોકં સ્થિત્યુત્પત્તિવ્યયાત્મકૈઃ	॥ ૧૦૩ ॥
લોકો જગત્રયાકીર્ણો ભુવઃ સમાત્ર વેષ્ટિતાઃ ।	
ઘનામ્ભોધિમહાવાત, તનુવાતૈર્મહાબલૈઃ	॥ ૧૦૪ ॥
વેત્રાસનસમોડધસ્તાન્, મધ્યતો ઝલ્લારિનિભઃ ।	
અગ્રે મુરજસઙ્કાશો લોકઃ સ્યાદેવમાકૃતિઃ	॥ ૧૦૫ ॥

નિષ્પાદિતો ન કેનાડપિ, ન ધૃતઃ કેનચિચ્ચ સઃ ।
 સ્વયંસિદ્ધો નિરાધારો ગગને કિન્ત્વવસ્થિતઃ ॥ ૧૦૬ ॥
 અકાસનિર્જરારૂપાત્ પુણ્યાજ્જન્તોઃ પ્રજાયતે ।
 સ્થાવરત્વાત્રસત્ત્વં વા, તિર્યક્ત્વં વા કથગ્યન ॥ ૧૦૭ ॥
 માનુષ્યમાર્યદેશશ્ચ જાતિઃ સર્વાક્ષિપાટવમ્ ।
 આયુશ્ચ પ્રાપ્યતે તત્ર, કથગ્યિત્કર્મલાઘવાત્ ॥ ૧૦૮ ॥
 પ્રાપ્તેષુ પુણ્યતઃ શ્રદ્ધા, કથકશ્રવણેષ્વપિ ।
 તત્ત્વનિશ્ચયરૂપં તદ્ બોધિરત્નં સુદુર્લભમ્ ॥ ૧૦૯ ॥
 ભાવનાભિરવિશ્રાન્ત, મિતિ ભાવિતમાનસઃ ।
 નિર્મમઃ સર્વભાવેષુ સમત્વમલમ્બતે ॥ ૧૧૦ ॥
 વિષયેભ્યો વિરક્તાનાં, સામ્યવાસિતયેતસામ્ ।
 ઉપશામ્યેત્ કષાયાગ્નિર્બોધિદીપઃ સમુન્મિષેત્ ॥ ૧૧૧ ॥
 સમત્વમવલમ્બ્યાથ, ધ્યાનં યોગી સમાશ્રયેત્ ।
 વિના સમત્વમારબ્ધે ધ્યાને સ્વાત્મા વિડમ્બ્યતે ॥ ૧૧૨ ॥
 મોક્ષઃ કર્મક્ષયાદેવ, સ ચાત્મજ્ઞાનતો ભવેત્ ।
 ધ્યાનસાધ્યં મતં તચ્ચ તદ્ધ્યાનં હિતમાત્મનઃ ॥ ૧૧૩ ॥
 ન સામ્યેન વિના ધ્યાનં ન ધ્યાનેન વિના ચ તત્ ।
 નિષ્કમ્યં જાયતે તસ્માદ્, દ્વયમન્યોન્યકારણમ્ ॥ ૧૧૪ ॥
 મુહૂર્તાન્તર્ભનઃ સ્થૈર્યં, ધ્યાનં છન્નસ્થયોગિનામ્ ।
 ધર્મ્યં શુક્લં, ચ તદ્ દ્વેષા યોગરોધસ્ત્વયોગિનામ્ ॥ ૧૧૫ ॥
 મુહૂર્તાત્ પરતશ્ચિન્તા, યદ્વા ધ્યાનાન્તરં ભવેત્ ।
 બહુવર્થસંકમે તુ સ્યાદ્ દીર્ઘાડપિ ધ્યાનસંતતિઃ ॥ ૧૧૬ ॥

મૈત્રી - પ્રમોદ કારુણ્ય, માધ્યસ્થ્યાનિ નિયોજયેત્ ।
 ધર્મધ્યાનમુપસ્કર્તુ તદ્વિ તસ્ય રસાયનમ્ ॥ ૧૧૭ ।
 મા કાર્ષીત્ કોડપિ પાપાનિ, મા ચ ભૂત્ કોડપિ દુઃખિતઃ ।
 મુચ્યતાં જગદ્ધેષા, મતિર્મૈત્રી નિગદ્યતે ॥ ૧૧૮ ।
 અપાસ્તાશેષદોષાણાં, વસ્તુતત્વાવલોકિનામ્ ।
 ગુણેષુ પક્ષપાતો યઃ, સ પ્રમોદ પ્રકીર્તિતઃ ॥ ૧૧૯ ।
 દીનેષ્વાર્ત્તેષુ ભીતેષુ યાયમાનેષુ જીવિતમ્ ।
 પ્રતીકારપરા બુદ્ધિઃ, કારુણ્યમભિધીયતે ॥ ૧૨૦ ।
 કૂરકર્મસુ નિઃશંકં દેવતાગુરુનિન્દિષુ ।
 આત્મશંસિષુ યોપેક્ષા, તન્માધ્યસ્થ્યદીરિતમ્ ॥ ૧૨૧ ।
 આત્માનં ભાવયન્નાભિ, - ભાવનાભિર્મહામતિઃ ।
 ત્રુટિતામપિ સંધતે વિશુદ્ધધ્યાનસંતતિમ્ ॥ ૧૨૨ ।
 તીર્થં વા સ્વસ્થતાહેતુ યત્તદ્વા ધ્યાનસિદ્ધયે ।
 કૃતાસનજયો યોગી, વિવિક્તં સ્થાનમાશ્રયેત્ ॥ ૧૨૩ ।
 પર્યંકુકવીરવજ્રાબ્જ, ભદ્રદણ્ડાસનાનિ ચ ।
 ઉત્કટિકા ગોદોહિકા, કાયોત્સર્ગકસ્તથાસનમ્ ॥ ૧૨૪ ।
 સ્યાજજઙ્ઘયોરધોભાગે, પાદોપરિ કૃતે સતિ ।
 પર્યંકો નાભિગોત્તાન, દક્ષિણોત્તરપાણિકઃ ॥ ૧૨૫ ।
 વામોંડહિર્દક્ષિણોરૂર્ધ્વ વામોરૂપરિ દક્ષિણઃ ।
 ક્રિયતે યત્ર તદ્વીરો, ચિતં વીરાસનં સ્મૃતમ્ ॥ ૧૨૬ ।
 પૃષ્ઠે વજ્રાકૃતીભૂતે દોભ્યાં વીરાસને સતિ ।
 ગૃહણીયાત્ પાદયોર્યત્રા, - ઙ્ગુલૌ વજ્રાસનં તુ તત્ ॥ ૧૨૭ ।

સિંહાસનાધિરૂઢસ્યા, સ સનાપનયને સતિ ।
 તથૈવાવસ્થિતિર્યા તા, મન્યે વીરાસનં વિદુઃ ॥ ૧૨૮ ॥
 જડ્ઘાયા મધ્યભાગે તુ, સંશ્લેષો યત્ર જડ્ઘયા ।
 પદ્માસનમિતિ પ્રોક્તં, તદાસનવિચક્ષણૈઃ ॥ ૧૨૯ ॥
 સંપુટીકૃત્ય મુષ્કાગ્રે, તલપાદૌ તથોપરિ ।
 પાણિકચ્છપિકાં કુર્યાદ્, યત્ર ભદ્રાસનં તુ તત્ ॥ ૧૩૦ ॥
 શ્લિષ્ટાંગુલી શ્લિષ્ટગુલ્ફૌ ભૂશ્લિષ્ઠોરૂ પ્રસારયેત્ ।
 ૨ ત્રોપવિશ્ય પાદૌ તદ્ દણ્ડાસનમુદીરિતમ્ ॥ ૧૩૧ ॥
 પૂતપાર્શ્વિ- સમાયોગે પ્રાહુરુત્કટિકાસનમ્ ।
 પાર્શ્વિભ્યાં તુ ભુવસ્ત્યાગે તત્સ્યાદ્ગોદોલિકાસનમ્ ॥ ૧૩૨ ॥
 પ્રલમ્બિતભુજદ્વન્દ્વ, મૂર્ધ્વસ્થાસ્યાસિતસ્ય વા ।
 સ્થાનં કાયાનપેક્ષં યત્ કાયોત્સર્ગઃ સ કીર્તિતઃ ॥ ૧૩૩ ॥
 જાયતે યેન યેનેહ, વિહિતેન સ્થિરં મનઃ ।
 તત્તદેવ વિધાતવ્ય, માસનં ધ્યાનસાધનમ્ ॥ ૧૩૪ ॥
 સુખાસનસમાસીનઃ, સુશ્લિષ્ટાધરપલ્લવઃ ।
 નાસાગ્રન્યસ્તદગ્ધન્દ્વો, દન્તૈર્દન્તાનસંસ્પૃશન્ ॥ ૧૩૫ ॥
 પ્રસન્નવદનઃ પૂર્વા, ભિમુખો વાપ્યુદ્ઘ્નુમુખઃ ।
 અપ્રમત્તઃ સુસંસ્થાનો, ધ્યાતા ધ્યાનોઘતો ભવેત્ ॥ ૧૩૬ ॥

